

Eso Osuse mi abo mgbi iLuku

¹ Dafi inggise kwuba fya olo ungwɔ nkiyayi mi idzidze mgbi eyi ne,

² ungwɔ olɔɔɔ ne ba mbi eyi mi abo mgbi ama ndi ine-ine di li engbido, ama nkye ewoma fife mi elodze na mani.

³ Nghane, iTiofyilo otsungwude, dafi ani abuani kya mi odze ne saan mi owita-wita ne, n di gbɛɛ i tishi nin lon imbison-mbison mi ikye abu, ⁴ zukwu ni abu difwi otsitsi mgbi ungwɔ ngwi a tso abu nani.

*A teyi gbo ombaamba mgbi iJon
okyo iBatisima.*

⁵ Mi ono ngwi iHerude li uto mgbi iJudia mani, inggise ofife mgbi Imgbasho oka iyin gbɛɛ iDzakaria, mi aye inggise ofife mgbi Imgbasho mgbi Abyija nani; owan Elidzabeti kpaa li mi eto mgbi Eron (ongwu kpaa li eto mgbi inggise ofife mgbi Imgbasho).

⁶ Ama efa duu le nyaan mi ine Imgbasho, a ngyo ola di gbela yi odze owe-we mgbi Otse Imgbasho, a sulu idza ewo ba du.

⁷ Nghaduu a dze yi ongwe ba, ikyesine Elidzabeti li ogyoma; ama duu egbe mgbi ama ke.

⁸ Egbe oka ne, iDzakaria dze ondidɔ mgban mgbi inggise ofife mgbi Imgbasho mi ozu okwukwo osunu Imgbasho mi iJerosalin mi ono ngwi ido dikyon.

⁹ A sadun mi efa ogboogbo, dafi nli ola mgbi ama ofife mgbi Imgbasho mani, gbɛɛ no kaka **ozu idzidze** mgbi Imgbasho mi imbe iwashi okye ungwɔ ogbungbɛ toola.

¹⁰ Onɔ ngwi iDzakaria kye ungwɔ ogbungbɛ na le toola nɛ, ibyi inggise ama osunu Imgbasho kwutokɛ esɛ le bibɔ.

¹¹ Man ongyeso mgbi Otse Imgbasho mblegba tun, o kwudzɛkɛ abugye mgbi iwashi okye ungwɔ ogbungbɛ toola.

¹² Ngwi iDzakaria di ongyeso nɛ, i kakan ewo, imio di won.

¹³ Ongyeso nyan gbɛɛ, <<Ka mio ba, iDzakaria; Imgbasho fwo ibɔ mgbi abu. Owaabu Elidzabeti ka mba abu ongwongyulɔ, o ka kwun iyi di iɔn.

¹⁴ Abu ka dze yi atsa diye shisha. Ibyi inggise angbeka ka tsatsa mi ombaamba mgbi ongwɛ nani.

¹⁵ Ongwɛ na ka li angbodzi inggise mi inɛ mgbi Otse Imgbasho, o ka wa ebye hona ungwɔ ofyumfye ba, o ka mbwo yi Onodzi Osaan wita mi onɔ ngwi onɔn byifun mani.

¹⁶ O ka kyata emi Israi kwuba, yile ma luba mbi Otse Imgbasho mgbi ama.

¹⁷ Ongwɛ na ka dze Otse Imgbasho iyayi, o ka dze dafi Elaija mi Onodzi beyi mfye, okyatitukwu mgbi etsengwɛ yɛ luba mbi engwɛ, ama onghaado yɛ luba ozoyeye mgbi ama osaan, adzi ni ongwu kye melu inggise mgbi Otse tokɛ le fan fɛɛfɛ.>>

¹⁸ iDzakaria byi ongyeso na gbɛɛ, <<Li mi ali ofɛ ngwi ani ka ye gbɛɛ ungwɔnɛ ka wa dze ngha? Bana ani kyɛ, owaani kpaa kyɛ.>>

¹⁹ Ongyeso nun uka gbɛɛ, <<Li ani iGebre, ani kwudɛ mi inɛ Imgbasho, ongwu ndo ani eso gbɛɛ ni ani gbo nya abu di kye elodɛ osuse nɛ ba mbi abu mani.>>

²⁰ Dafi abu noyɛyɛ mi ungwɔ nka wa kyɔ mi onɔ mgban ba nɛ, o ka yɛɛ ikplima di yagba ogbɔdɛ wuba, nghataa egbe ngwi owa abu ka wa fwise mani.>>

²¹ Nghanɛ, ama ntolɛ fɛ iDzakaria mi esɛ ma i kwulu ma ewo dafi o mbe onɔ kwuba mi ifoozu okwukwo osunu Imgbasho mi iJerosalin ngha mani.

²² Ngwi o wa to luba esɛ ma, o yagba gbɔdɛ yi ama wuba, man a difwi gbɛɛ o di ungwɔ mi ozu okwukwo osunu Imgbasho mi iJerosalin, o yɛ le gbɔdɛ yi ama mi abɔ ta o si yɛɛ ikplima.

²³ Ngwi onɔ ido mgban mi ozu Imgbasho wa ngyɛ neman, o yɛ lu udan.

²⁴ Onɔ wa nyɛ gwee neta, owan Elidzabeti si tiludɛ, o kye ewon da ofyia eda.

²⁵ O gbɛɛ, <<Li Otɛ Imgbasho kyungwɔnɛ yi ani, mi olɛɛ nɛ o nu ikyese do ani di kyelu ayiwi mgbi ani mi inɛ inggisɛ.>>

A teyi gbo ombaamba mgbi iYesu

²⁶ Ngwi ifu mgbi Elidzabeti wa li ofyia egyin mata, Imgbasho do ongyeso iGebre kɛ ogalu iN-adzaretɛ, mi ayese mgbi iGalalia,

²⁷ mbi ibidrua ongyaa ngwu a li kwun gbɛɛ iMeri, ngwu inggisɛ oka mi eto mgbi iDevedi. Ongwu a li kwun di iJose, tsikwɔn dɛɛ esɛ nani.

²⁸ Ongyeso na ba mbon, o tan angba di nyan gbɛɛ, <<Abu ngwu ikyese do abu kpakpa nɛ! Otɛ Imgbasho dɛɛ yi abu.>>

²⁹ Itukwu gbo-gbo lo iMeri kwuba mi elodze mgbi ongyeso neni, i di kwulun ewo mi ito angba na dafi ka dze mani.

³⁰ Ongyeso iGebre nyan gbɛɛ, <<Ka mio ba, iMeri, bana ikyese do abu mbi Otse Imgbasho.

³¹ Abu ka wa byifu di mba ongwongyulo, o ka kwun iyi gbɛɛ iYesu.

³² O ka li angbodzi inggise a dika kwun gbɛɛ Ongwe mgbi Ongwu Nghaangha mi esho. Otse Imgbasho dika kye itsuuto mgbi otson iDevedi kye nun.

³³ O ka li Uto mi eto mgbi iJeko gyegwu, esuto mgban ka dondu ba.>>

³⁴ IMeri byi ongyeso na gbɛɛ, <<Ungwone ka dze ngha sine? Ngwi ani ye ongyulo waba.>>

³⁵ Ongyeso nu uka gbɛɛ, <<Onodzi Osaan ka kyi gbɛlu abu so, mfyɛ mgbi Ongwu Nghaangha mi esho dika gbiiwulu tukwu abu. Ne Ongwe Osaan ngwu abu ka wa mba na, a ka kwun gbɛɛ Ongwe Imgbasho.

³⁶ Elidzabeti, odo abu ngwu a tsewe gbɛɛ o li ogyoma nani, o dze yi ewefa ofyia egyin waani.

³⁷ Lubana ungwɔ ngwi Imgbasho ka kyo gbe ba dzema ba.>>

³⁸ IMeri gbɛɛ, <<Ani li ongwongyiido mgbi Otse Imgbasho, no kyo yi ani dafi abu gbo neni.>> Man ongyeso na lu dzatan.

IMeri ka kpadi Elidzabeti

³⁹ Mi ono na iMeri wewo di yewo lu ogalu mi ewunggwɔ mi ese iJudia.

⁴⁰ O ka kaka ude iDzakaria, man o ta Elidzabeti angba.

41 Ngwi Elidzabeti fwo angba mgbi iMeri ne, ongwe gbokyee lon mi ifu. Ta Elidzabeti si mbwo yi Onodzi Osaan.

42 O gbo mi ela okwukwo gbɛɛ, <<Mse dze yi abu mi idzidze engyaa duu yi ongwe ngwu abu ka mba nani.

43 Kyɔsine ngwi ikyese den nga, ngwi ono Otse mgbi ani ba mbi ani?

44 Bana ngwi ani fwo angba mgbi abu mata, ongwe gbokyee len mi ifu yi atsa.

45 Mse no dze yi abu ngwu noyeye gbɛɛ, odze ngwi Otse Imgbasho gbo yi abu ka wa dondu yeye mani.>>

IMeri tse Imgbasho yi ashi

46 IMeri gbɛɛ,
<<Itukwu mgbi ani tse Otse Imgbasho

47 oshishe mgben dze yi atsa
mi ikye Imgbasho Onagbe ani,

48 lubana o we
ani nli unka ba, ongwongyiido mgban.

Wita mi onene lu iyayi
eto duu kale kwu ani gbɛɛ ogbumse,

49 bana Imgbasho odatu
kyungwo okwukwo mi ikye ani,

Osaan li iyi mgban.

50 Elela odiidi mgban li na ke,
mbi ama nli sunun,

mi eto nghataa ke eto.

51 O kyungwo ama odatu mi abo mgban;
o kye ganya ama okyile ewo esho,
mi ewe otseetse mgbi ama.

52 O tashulu ama nso uto mi itse mgbi ama
kpaa o kyile ama oyile ewo ese esho.

53 Ama ngwu enbwa dɔ ma ma,
o mbwo ma yi ungwɔ osuse,
kpaa emi awuya yɔ,
o wo ma ofɛ abubɔ.

54 O tobyi ongwongbɛ,
mgban Israi,
mi ondu odzɛdzɛ mgban yi emi otseyi

55 mbi Abraham beyi engwiba mgban gyegwu.>>

56 IMeri la mbi Elidzabeti mɛ dafi ofyia eta man
yɛ lu udɛ.

Ombaamba mgbi
ijɔn okyɔ iBatisima

57 Ngwi onɔ imba mgbi Elidzabeti wa gyo neta,
o mba ongwongyulo.

58 Emi ongwunɔn beyi ama owatse dɔn fwo gbɛɛ
Otɛ Imgbasho tso elela odiidi kpakpa mbon nɛ, a
tsatsa yan.

59 Ongwɛ wa mbwo egbe egyata nɛ, a ba owa
kyan ikyɛ, ma dze mbiso ngwi a ka yile iyi otson
kyɔn gbɛɛ, iDzakaria.

60 Nghaduu onɔn nya ma gbɛɛ, <<Ei! Dze mbiso
ngwi a ka kwun di ijɔn.>>

61 A nyan gbɛɛ, <<Inggise onyi mi etɔ mgbi abu
dze yi iyi na ba.>>

62 A gbɔdze yi iDzakaria mi abɔ gbɛɛ nu ma ye
iyi ngwi o mina okyɔ ongwɛ na mani.

63 O kyo ambe gbɛɛ nu ma nun ongwɛ akwukwɔ
olo ungwɔ, o si lo iyin gbɛɛ, <<IJɔn.>> Ta i kwulu
ali inggise duu ewo.

64 Labɔlabɔ neman ondu mgbi iDzakaria kwulu
ta itiide she lon o di wita gbɔdze, le tɛ Imgbasho.

⁶⁵ Ama nwatse dɔn duu i kwulu ma ewo, inggise ama nto ese undɔ mgbi iJudia duu le gbɔdze ungwɔ okwulewo ntoneni.

⁶⁶ Ali inggise nfwo odze ne le tsewe mi ele, le byita gbɛɛ, <<Li ali itɔ inggise ngwi ongwɛ ne ka wa dze?>> Bana mfye mgbi Imgbasho dzeayan.

Ashi mgbi iDzakaria

⁶⁷ Ta otɔn iDzakaria mbwo yi Onodzi Osaan man o wita ogbɔdze mi ela oyegbɔ gbɛɛ:

⁶⁸ <<Nu ma tse Otse,

Imgbasho mgbi emi Israi,
lubana o ba wa tobyi emidan di nagbe ma.

⁶⁹ O kye otlese mgbi owato-wato tuo ikye eyi,
mi eto mgbi ongwongbe mgban iDevedi.

⁷⁰ Dafi o gbɔ nye mbi
oyegbɔ osaan emi tugbe

⁷¹ gbɛɛ ongwu ka dulu eyi to
mi abɔ engyikyili mgbi eyi,
beyi mi abɔ mgbi ama ngwu di eyi lanyi

⁷² ikye otso elela odiidi mbi emi otseyi
diye we ondu odzeedze mgban osaan,

⁷³ ofaafa ngwi o fa
yi otseyi Abraham:

⁷⁴ odulu eyi to mi abɔ engyikyili mgbi eyi,
ikye onu eyi sunun yi imio ba

⁷⁵ mi osaan beyi osaan mi iyayi mgban,
mi egbe oshishe mgbi eyi duu.

⁷⁶ Abu ongwani, a ka kwu abu gbɛɛ,
oyegbɔ mgbi Ongwu Nnngaangha mi esho;
lubana abu ka teyi Otse ikye omelun ofe.

⁷⁷ Onu emidan difwi odze mgbi owato-wato
mi odzita ma yi ali ibwubwe.

⁷⁸ Mi ikye elela odiidi oleewo
mgbi Imgbasho mgbi eyi,
ikyegbɛɛ ni osa dafi onɔ mi esho,
gbosa ba esɛ mbi eyi

⁷⁹ azukwu no wa nu osa mbi ama nwoto iyifu
bɛyi iwulu ikwongye duu,
ongyo eyi afo byi ofɛ iyu.>>

⁸⁰ Nɛ ongwɛ na she di yɛɛ kpɔklɔɔ mi onodzi, o
la okwɛsɛ nghataa se o wa kye ewon tso emi Israi
mi ododa.

2

Ombaamba mgbi iYesu

¹ Mi onɔ na iSidza (uto) Ogɔstu, uto mgbi emi
iRoma noola gbɛɛ nu ma lo mmbwo inggise mi esɛ
iRoma tsatsadu.

² Nɛnɛ li mmbwo olɔɔɔ ongwɛ ababɔ mi onɔ
ngwi iKwirinu li iGɔna odi mi esɛ iSiria mani.

³ Ali inggise lu oka lo mmbwo mi esɛ udan.

⁴ IJose kyato mi igeli iNadzareti mi ayɛsɛ
iGalalia, lu iBetlehɛn ogalu mgbi iDevedi mi ayɛsɛ
iJudia, ikyekye o to mi etɔ mgbi iDevedi.

⁵ O kɛ oka lo mmbwo na yi iMeri, ongwu o
tsikwɔn dɛɛ esɛ dɛɛ yi ifewo nani.

⁶ Ngwi a ka to iBetlehɛn nɛta imba kwun,

⁷ o si mbongwɛ mgban ovle, ongwongyulo. O
kye oshata ndiwon kyon lake ikpɔkɔ, lubana a tu
imbe mi ozu ingyoga ba.

Ama ongyo ifyungwɔ yi engyesɔ

⁸ Ama ongyo ifyungwɔ angbeka to agya esɛ
nani, a lato oshe tole ngyo ifyungwɔ mgbi ama
mi otu.

⁹ Ongyeso mgbi Otse Imgbasho wa mblegba tu ma, ta okwɔkwɔ mgbi Otse gbosa kpakɛkɛ wo ma, nɛ imio wo ma kpakpa.

¹⁰ Kpaa ongyeso nya ma gbɛɛ, <<Ka mio ba na, ikyena ani ba yi ema Eso Osuse mgbi atsa ngwi shewo nka dze ikye ali inggise duu.

¹¹ Inɛ nɛ mi ogalu mgbi iDevedi a mba ema ongye Onagbɛ, o li iKrestu Otse.*

¹² Ungwɔ nka li ambe mbi ema yɔ, ema ka di ongwɛ eyeyi a kyon ndi wodze oshata ladze ikpɔkɔ.>>

¹³ Ple neta ibyi engyeso emi esho ba wa tu ongyeso nani, le tse Imgbasho dile gbɛɛ,

¹⁴ <<Okwɔkwɔ no dze yi Imgbasho ngwu

Ngha mi esho,
mi ɛsɛ nɛ iyu no dze yi ama ngwu
ikyese mgban dɔ ma mani.>>

¹⁵ Ono ngwi engyeso dzamata ye lu esho mata, ama ongyo ifyungwɔ gbɔ yi ewoma gbɛɛ, <<Ba i kɛ iBetlehɛn ni i ka di ungwɔ nkyɔ se ngwi Otse Imgbasho nya eyi odze ele neni.>>

¹⁶ A byakpa lu maama si ka dili iJose yi iMeri bɛyi ongwɛ eyeyi na ladze ikpɔkɔ.

¹⁷ Mi ono ngwi ama ongyo ifyungwɔ ntona di ongwɛ mata, a le gbɔdze ngwi ongyeso nya ma mi ikpewo ongwɛ neni.

¹⁸ Ama nfwo odze nɛ duu i kwulu ma ewo mi odze ngwi ama ongyo ifyungwɔ gbɔ mi ikpewo ongwɛ neni.

¹⁹ Nghaduu iMeri kwulu ungwɔ ntonɛ duu woke itukwu diye le tsewe mi ele.

* **2:11 2:11** Ongwu Otse Imgbasho zonu gbɛɛ o ka wa dulu ɛsɛ to mani.

²⁰ Ama ongyo ifyungwɔ ntona yidɔ lu, le kyile iyi Imgbasho deesho dile tsan mi alungwɔ ngwi ama fwo diye di, ngwi kyo yeye dafi a ple nya ama mani.

A kye iYesu dubɔ Imgbasho

²¹ A mban nye egbe egyata, ngwi li egbe a ka kyan ikye neman, a si kwun iyi gbɛɛ, iYesu, iyi ngwi ongyesɔ teyi nu duuse a wa byifun mani.

²² Ngwi egbe ogbiye mgbi ama wa gyo dafi ola mgbi iMose gbo ma nɛ, iJose yi iMeri kye iYesu kɛ iJerosalin oka kyon dubɔ Otse Imgbasho.

²³ (Dafi a lo mi ola mgbi Otse gbɛɛ, <<Ali ongwongyulo ovle ngwu a mba duu nu ma kye dubɔ Otse Imgbasho>>),

²⁴ odi fife dafi ola mgbi Imgbasho gbo mani: <<Anyama nghi efa, hona ibidrua ingyakpa efa.>>

²⁵ Mi onɔ na inggise oka dze iJerosalin a kwun di iSimion, o le saan di gbekabyi idɔ mgbi Imgbasho. Ongwu nose le fe owato-wato mgbi emi Israi, Onodzi Osaan nose dzeɣan.

²⁶ Onodzi Osaan teyi kye tson gbɛɛ o ka di ikwongye ine waba, imbisɔ ngwi o ka di iKrestu Otse.

²⁷ Onodzi kye iSimion teyi ka kaka ozu okwukwo osunu Imgbasho mi iJerosalin. Mi onɔ na iJose yi iMeri kye ongwɛ iYesu ba owa kyo yan dafi aletɔ mgbi ola mgbi ama mina mani.

²⁸ ISimion si kye gbɛlu ongwɛ na byike abɔ mgban le tse Imgbasho gbɛɛ:

²⁹ <<Otse onghaangha, dafi abu mbwo ondu
odzedze mgbi abu nɛ,
dzata ongbidɔ mgbi abu

onene no lu mi iyu.

³⁰ Lubana ine mgben di
owato-wato mgbi abu,

³¹ ngwi abu kye melu dzeke
mi ine inggise duu.

³² Li osa nka dze mbi emi agwese
odi kye okwokwo ba mbi emidabu Israi.>>

³³ I kwulu iJose yi iMeri ewo mi elodze ngwi
iSimion gbo mi ikpewo ongwe ma neni.

³⁴ ISimion kye mse be ma ewo diye nya iMeri
gbee, <<Ongwe ne, Imgbasho kyon dze ikye odzili-
dzili beyi owato-wato mgbi ibyi inggise mi Israi. O
dika li ambe ngwi inggise kwuba ka fwan.

³⁵ Ikye ni ewodze mgbi inggise ibyibyi wa do
ododa. Ta okwusunkli ka suwo abu itukwu
kpaa.>>

³⁶ Oyegbo oka kpaa nose dze, ongyaa ngwu a li
kwun di Anna, ongwe iFanue, mi agwo mgbi Ashe.
O kye kpakpa; o dze yi oban me onova egyafa ta
oban si kwulu dzanta.

³⁷ O yee owakwade me onova ngwusene don
ene. O dzata ozu okwukwo osunu Imgbasho mi
iJerosalin ba, kpaa o li sunu Imgbasho onoo yi otu
mi ondu otukwu-tukwu yi ibo.

³⁸ Mi obyi na yeye o kaka si ta Imgbasho angba
dile gbodze mgbi ongwe na nya ama ntolé fe
owato-wato mgbi iJerosalin duu.

³⁹ Ono ngwi iJose yi iMeri ngyelu alungwo ngwi
ola mgbi Otse mina ma, a ye luba ogalu mgbi ama
iNadzareti mi ayese iGalalia.

⁴⁰ Ongwe na she diye fyumfye; o mbwo yi
ozoyeye, ikyese mgbi Imgbasho dzezan.

⁴¹ Ali onova ama omba iYesu li ke iJerosalin ikye oka kyo oga owe owato-wato mgbi emi Israi.

⁴² Mi onɔ ngwi iYesu li onova iwyodefa ma, o si ke oga ne yi ama omban, dafi li aletɔ mgbi ama mani.

⁴³ Egbe ngwi oga wa ngye ne a ye le lu ude, ta ongwɛ iYesu tila mi iyikpa mi iJerosalin, kpaa ama omban ye ba.

⁴⁴ IJose yi iMeri tsewe gbɛɛ di iYesu kye yi ama mi idzidze ibyi inggise, nghanɛ a kyikye mi egbe olɔɔ. Man a wita opitan mbi odo ma beyi oka ma.

⁴⁵ Dafi a din ba ne, a yidɔ lu iJerosalin le ka pitan.

⁴⁶ Mi egbe ongwu ta ma, a wa tun mi ozu okwukwo osunu Imgbasho mi iJerosalin sɔdze mi idzidze etsetse, le fwo ma dile byi ma ita. ⁴⁷ Ama nfwon duu, i kwulu ma ewo mi ozoyeye beyi uka mgban onuunu.

⁴⁸ Onɔ ngwi ama omban wa din ne, i kwulu ma ewo. Onɔn si byun gbɛɛ, <<Ongwani, kyɔsine ngwi abu kyungwɔne yi eyi ngha? Otsabu yi ani gbili abu ndengye.>>

⁴⁹ IYesu byi ma gbɛɛ, <<Kyɔsine ngwi ema le pita ani? Ema ye dafi i wo gbɛɛ ani ka dze mi ozu mgbi Otsani baa?>>

⁵⁰ Nghaduu elodze ngwi o nya ma na gbosa loma ba.

⁵¹ Ta iYesu wafɔ yi ama lu iNadzareti dile siikye nu ma. Onɔn kwulu elodze ntonɛ duu woke itukwu mbon.

⁵² IYesu she mi ikpewo beyi ozoyeye, ikyese mgbi Imgbasho dzeyan, inggise duu gbela yan.

3

Iƙon okyɔ iBatisima mɛ ofɛ

¹ Mi onova ongwɪ iwyodeda ngwɪ iSidza (uto) iTiberu li uto mi iRoma mani, iPontu iPlatu li iGona mi ayɛɛɛ iJudia, iHerude li atɔtɛ mi ayɛɛɛ iGalalia, ongwunon iFyilipi li atɔtɛ mi Ituria bɛyi iTirakoni, iLisania di li atɔtɛ mi Abilen.

² Mi onɔ ngwɪ Anna bɛyi iKayafa li okwukwo inggɪsɛ ofɛ mgbi Imgbasho ma, elodzɛ mgbi Imgbasho ba mbi iƙon ongwɛ iDzakaria mi okwɛsɛ.

³ O kaka ali imbe mi ewekyoo mgbi iJodan, le gbɛɛsɔ gbɛɛ, <<Kyata mi ali ibwubwe mgbi ema nu ma kyɔ ema iBatisima ikye nu ma dzita ema yi ali ibwubwe.>>

⁴ Dafi oyegbo Adzaya tsekise lo gbɛɛ:
<<Ela mgbi inggɪsɛ le kwu mi okwɛsɛ gbɛɛ:

<Mɛlu ofɛ ikye mgbi
Otɛ no byi yɛyɛ na,

⁵ Ali ufɛ duu nu ma yilen tukwu,
ali unggwo bɛyi undo
duu nu ma kye gbobu.

Ofɛ ama nkwenggengga
ma nu ma kye nalu byi yɛyɛ,
ofɛ ama nli ishishe duu ni a kye tukwulu.

⁶ Ta inggɪsɛ owamɛ duu ka
di owato-wato mgbi Imgbasho.> >>

⁷ Iƙon nya ibyi inggɪsɛ ama nba gbɛɛ no wa kyɔ ma iBatisima ma gbɛɛ, <<Ema engwɛ ogidzi ntonɛ! Li emɛ wɛ ema odzɛ gbɛɛ ni ema tsɪnya itingga mgbi Imgbasho, nkyɛ iyayi na?

⁸ Nghanɛ ema kyɔ ali otso itukwu okyata-kyata mgbi ema, Ka nya ewema gbɛɛ, <Eyi li engwɛ

mgbi Abraham ta si ngye ba.> Lubana n nya ema Imgbasho ka yagba kyata akwutse ntonɛ yɛɛ engwɛ Abraham gbɛ.

⁹ Ika ladzɛ iteekwɔ le fɛɛfɛ, ali ekwɔ n wa owawa osuse ba duu, a ka kye dzɛlu ngwuta woke ola.>>

¹⁰ Inggisɛ ntona byun gbɛɛ, <<Ni eyi kyɔsine?>>

¹¹ Iɔn nya ma gbɛɛ, <<Inggisɛ ndzɛ yi abu nghi efa yɔ, no kye onyi nu odon, abu ndzɛ yi ungwogyɛ yɔ gha yi inggisɛ oka.>>

¹² Ama ogbɛ udza ifyɛɛ kpaa ba owa kyɔ iBatisima, a byun gbɛɛ, <<Otsetse, eyi ma ni eyi kyɔsine?>>

¹³ O nya ma gbɛɛ, <<Ka yama gbɛ awuya nyɛ obyɪ ba.>>

¹⁴ Oblakwutse angbeka kpaa byun gbɛɛ, <<Eyi ma ni eyi kyɔsine?>>

O nya ma gbɛɛ, <<Ka yama gbɛ inggisɛ awuya mi abumfyɛ ba dika gbɛ odzɛ tukwu inggisɛ ewo mi atsika ba, udza ofya mgbi ema no gyclo ema.>>

¹⁵ Inggisɛ ntona le fɛ yi ɛwɛ ogbebyɪ dile tsɛwɛ mi itukwu gbɛɛ naadi iɔn li iKrestu,* ngwu ama le fɛ ma hoo!

¹⁶ Iɔn nu ma uka gbɛɛ, <<Ani le kyɔ ema iBatisima yi eni. Nghaduu Ongwu nshewo ngha ani kyɛma, ngwu odi okpafɔ mgban kpaa ani mɛ oshe ba. O ka kyɔ ema iBatisima mi Onodzi Osaan mgbi Imgbasho beyi ola.

¹⁷ Okwuga byidzɛ abɔ mgban, o ka folu ungwogyowɛ kye gbelu inɛnɛ osuse woke oba, ashuwɛ yɔ o ka kye toola mi ola ngwi li gyegwu.>>

* **3:15 3:15** Ongwu Otse Imgbasho zondɔ gbɛɛ o ka wa dulu ɛsɛ tɔ mani.

¹⁸ IJon kwu inggise ntona ewe wo mi elodze angbeka kwuba di gbo Eso Osuse nya ma.

¹⁹ Dafi iJon fwa mi otsitsi tse iHerude atotse ine ikyegbæ o kyelu iHerodia owa ongwunon iFyilipi beyi alungwo obube angbeka ngwi o tsekise kyo ne,

²⁰ iHerude diye kyo alobube ndatu ngha duu: O bwalu iJon woke obawi.

IBatisima beyi odze eto mgbi iYesu

²¹ Ngwi iJon kyo ali inggise duu iBatisima ne, o kyo iYesu kpaa iBatisima. Mi onɔ ngwi iYesu le bibo neta, esho kwulu,

²² man Onodzi Osaan tashulu ba mbon dafi anyama mani, ela di to mi esho gbæ, <<Abu li Ongwani nkpaani itukwu; i kpani yi abu saan.>>

²³ Onɔ ngwi iYesu li onova osudiwyo ma, o wita ido mgban. Ali inggise tsewe gbæ o li ongwæ iJose, nli ongwæ iHeli,

²⁴ ongwæ iMatati,
ongwæ iLevi, ongwæ iMelki,
ongwæ iJenai, ongwæ iJose,

²⁵ ongwæ iMatatia, ongwæ Emosu,
ongwæ iNahun, ongwæ Esili,
ongwæ iNaga,

²⁶ ongwæ iMaati,
ongwæ iMatatia, ongwæ iSeme,
ongwæ iJoseki, ongwæ iJoda,

²⁷ ongwæ iJonan, ongwæ iResa,
ongwæ iDzerubabe, ongwæ iShetie,
ongwæ iNeri,

²⁸ ongwæ iMelki,
ongwæ Addi, ongwæ iKosan,

ongwe Elimanda, ongwe Eri,
29 ongwe iJoshua, ongwe Eliadza,
ongwe iJorin, ongwe iMatati,
ongwe iLevi,
30 ongwe iSimion,
ongwe iJuda, ongwe iJose,
ongwe iJonan, ongwe Eliakin,
31 ongwe iMelia, ongwe iMena,
ongwe iMatata, ongwe iNatan,
ongwe iDevedi,
32 ongwe iJese,
ongwe Obedi, ongwe iBoadzi,
ongwe iSalmon, ongwe iNashon,
33 ongwe Aminada, ongwe iRan,
ongwe iHerizon, ongwe iPeredzi,
ongwe iJuda,
34 ongwe iJeko,
ongwe Adziki, ongwe Abraham,
ongwe iTera, ongwe iNaho,
35 ongwe iSerugu, ongwe iReu,
ongwe iPelegi, ongwe Ebel,
ongwe iSala,
36 ongwe iKaina,
ongwe Afadza, ongwe iShen,
ongwe iNua, ongwe iLameki,
37 ongwe iMetusela, ongwe Enoku,
ongwe iJaredi, ongwe iMahalale,
ongwe iKaina,
38 ongwe Enosh,
ongwe iSeti, ongwe Adan,
Ongwe Imgbasho.

4

Imbadi mgbi iYesu

¹ IYesu mbwo yi Onodzi Osaan, o ye mi ekyoo mgbi iJodan, ta Onodzi kyon teyi lu okwese,

² mi imbe na iSatan gyilan mi egbe ngwusefa. Mi egbe ntona duu o gye unkonyi ba, ngwi egbe ntona wa nye ne, enbwa si don.

³ Ta iSatan nyan gbɛɛ, <<Kini abu li Ongwe Imgbasho ya, nya ikwutse ne no kyata yee ibredi.>>

⁴ IYesu nun uka gbɛɛ, <<Afe lo gbɛɛ: <Li mi ibredi ta ngwi inggise ka dze oshishe ba.>>>

⁵ ISatan di kyon lu ka dɔke imbe oshigbo, o tson esuto mgbi ese duu.

⁶ Ta iSatan nyan gbɛɛ, <<N ka kye ali mfye duu nu abu beyi okwɔkwɔ mgbi ese neni, lubana a kye mfye beyi okwɔkwɔ kye nu ani, ani ka yagba okye nu ali inggise ngwu ani mina duu.

⁷ Nghane, kini abu sunu ani ya, ungwɔ ntone duu ka yee mgbi abu.>>

⁸ Kpaa iYesu nun uka gbɛɛ, <<Afe lo gbɛɛ: <Sunu Otse Imgbasho mgbi abu di li ongwu ta kyon idɔ.>>>

⁹ ISatan di kye iYesu lu iJerosalin ka kyon dɔke ikyikye ozu okwukwo osunu Imgbasho mi iJerosalin. O nyan gbɛɛ, <<Kini abu li Ongwe Imgbasho ya, bulu lu ese.

¹⁰ Lubana Afe lo gbɛɛ:
<< <O ka wo engyeso mgban ola ikye abu gbɛɛ nu ma
ngyo abu saan;

¹¹ ni abu bulu le lu ese a ka kye gbɛlu abu
mi abo mgbi ama ikyegbɛɛ
ni abu ka kye afo tse akwutse ba.>>>

¹² Nghaduu iYesu nu uka gbɛɛ, <<Afe lo gbɛɛ <Ka mbadi Otse Imgbasho mgbi abu ba.> >>

¹³ Mi onɔ ngwi iSatan ngyelu ogyila iYesu ne, o lu dzanta, o nyan gbɛɛ, se egbe oka.

IYesu wita ido mgban

¹⁴ IYesu ye luba iGalalia mi mfyɛ mgbi Onodzi, ta odze mgban si gbɔfwɛ kpatse ɛɛ na duu.

¹⁵ O tso mi ozu okwakye mgbi emi iJuda, ali inggise duu tsan.

A fwa iYesu mi iNadzareti

¹⁶ Ta iYesu kɛ iNadzareti imbe ngwi o she mani, o ka kaka ozu okwakye mgbi emi iJuda mi egbe otonyido dafi o li tsekise kyo mani. O kyato dzekunto ogbo afe,

¹⁷ a kye afe ofulu-fulu mgbi oyegbo Adzaya kye nun. O kye nalu afe na, o tu imbe ngwi Afe lo gbɛɛ;

¹⁸ <<Onodzi mgbi Otse dze mbi ani,

lubana o kye engyie Kyi ani,

onu ani gbo Eso Osuse nya emi adze.

O do ani eso ogbo oto-to

mi iso nya ama nwoto obawi,

beyi onu ama nbine dine,

onu ama ngwu a si ma,

to myɛɛ-myɛɛ.

¹⁹ Odi gbɔgbɛɛ onɔ gyo ngwi Otse Imgbasho ka dulu emidan watɔ.>>

²⁰ O si kye fulu afe na, yilen nu inggise oyabo nkyɛ nun mani, man sɔke ɛɛ. Ta ali inggise ama nwoto ozu okwakye mgbi emi iJuda na duu gbe ine fyakwun.

21 Ta iYesu wita ogbɔdze yi ama gbɛɛ, <<Inɛ nɛ, odzɛ ngwi Afɛ lɔ nɛ mbwumbwo mi adɔ mgbi ema.>>

22 Ali inggise duu gbɔdze osuse ikpewon; i di kwulu ma ewo mi itɔ elodzɛ osuse nle tɔ mi ondu mbon nani. A si byi ewoma gbɛɛ <<Nɛnɛ li ongwɛ iJose nɛ baa?>>

23 IYesu nya ma gbɛɛ, <<Li otsitsi ema ka nya ani utsa ngha gbɛ, gbɛɛ: <Inggise obwe ootse, bwe ewabu: di kyungwɔ ngwi abu le kyɔ mi iKapenahun ma mi ɛsɛ ude abu.>

24 <<Otsitsi ani le nya ema, oyegbɔ onyonyi kpaa a li gbela yan mi ɛsɛ udan ba.

25 I mina ani ni ema ye gbɛɛ engyaa owakwade to ɛsɛ Israi kwuba mi onɔ mgbi Elaija, mi onɔ ngwi mmbwo kya ba mɛ onova eta yi ofyia egyin ngwi enbwa gbo kpatɛ ɛsɛ duu mani.

26 Nghaduukpaa Imgbasho dɔ Elaija ɛsɔ kɛ mbi owakwade onyi kpaa mi Israi ba, se li owakwade mi iDzarefati mi ogalu iShidon ta.

27 Emi Israi kwuba to yi otsoma mi onɔ mgbi Elaisha oyegbɔ nghaduu Imgbasho ngyɛlu inggise onyi kpaa otsoma ba, se li iNama inggise iSiria ta.>>

28 Ngwi o gbɔdze nɛ yi ama ngha nɛ, ali inggise mi ozu okwakye mgbi emi iJuda na duu nyɛ yi itingga.

29 Ta a kyato, a lɔn onya tase mi ɛsɛ ude ama, a kyon tase lu ikpozu ude le ka kyon dɔkɛ undɔ ongwɛ a mbɛ igeli mgbi ama mi ele mani, ikye oka tsamun ngwuta lu agblo.

30 Nghaduu, o sɛ wo ma ewo lu ofɛ mgban.

IYesu lɔ onodzi obube onya

³¹ Nε iYesu si lu iKapenahun, igeli mi iGalalia, mi egbe otonyidɔ, ka wita otso ma.

³² I kwulu ma ewo mi otsootso mgban, ikyesine esɔ mgban kye yi mfyε.

³³ Mi ozu okwakye mgbi emi iJuda na, inggise oka dze ele ngwu dze yi ese ikye, onodzi obube. O teela mi ela okwukwo gbεε,

³⁴ <<Kpei! iYesu ongwi iNadzareti, li alungwɔ mina abu okyɔ yi eyi? Abu ba owa dzili eyii? Ani ye abu, abu li Ongwe Osaan mgbi Imgbasho.>>

³⁵ Nghaduu, iYesu kyɔkyɔ yan gbεε, <<Dede, tase mbon.>> Ta onodzi obube na kyon gyese mi idzidze ma, man tase mbon, kpaa o yama kyon unkonyi ba.

³⁶ I kwulu ma ewo, ta a sile gbɔ yi ewoma gbεε, <<Nene li ali odze lo! Lubana o gbɔdze mi ela mfyε yi onodzi ibwubwe ta a fwon diye tase.>>

³⁷ Man odze mgban si gbɔfwε kpatse ese na beyi ese ama nto yi ama kwεkwε duu.

iYesu ngyelu ibyi inggise ootse

³⁸ O si kyato mi ozu okwakye mgbi emi iJuda, lu ude iSaimon, onɔ na awo bwa onowa iSaimon ladze ese le tsaatsa, nε a nya iYesu gbεε no yan abɔ.

³⁹ Ta iYesu si kε ka klεse mbon, o kyɔkyɔ yi awo na, man i tɔ dzanta. Onowa iSaimon si kyato wita gbe ungwogyε le nu ma.

⁴⁰ Mi onɔnɔde, a gbe emi ootse idzidza-dzidza ba mbi iYesu, ta o kye abɔ gbo ali inggise ewo, man ootse ngyε loma.

⁴¹ Enedzi ibwubwe kpaa tɔ mbi inggise kwuba le kwu ela gbεε, <<Abu li Ongwe Imgbasho.>>

Nghaduu o kwo ma adɔ di nu ma ofɛ ogbɔdzɛ ba ikyesine, a ye dafi o li iKrestu mani.

⁴² Ngwi egbe fa nɛ, iYesu tase lu imbe ngwi inggise dze ele ba; ibyi inggise tole pitan, ngwi a wa to mbon nɛ, i mina ma omben onɔ, ikyegbɛɛ no ka lu dzata ma ba.

⁴³ Nghaduu iYesu nya ma gbɛɛ, <<Li kyɛmɛ ngwi ani ka gbɔ Eɔ Osuse mgbi esuto mgbi Imgbasho nɛ mi igeli angbeka kpaa, lubana li itɔdze nɛ ngwi Imgbasho dɔ ani eɔ ba mmenɛ aani.>>

⁴⁴ O sile gbɔ Eɔ mi emi ozu okwakye mgbi emi ijuda kpatse ijudia.

5

Engwafɔ mgbi iYesu emi ababo

¹ Egbe oka nɛ, iYesu kwulese dze ewuuto mgbi iGenesareti, ibyi inggise kpakeke won tole fwo odze Imgbasho.

² Nɛ o ndine ka gbɔ yi uwaa nghi efa bɛto onduuto kpaa ama otuntse woto ele ba, a tase le sa uke mgbi ama.

³ O kaka uwaa oka ongwi li mgbi iSaimɔn, man nyan gbɛɛ no tsamu uwaa kaka eni gwee, ta o sɔke ese mi uwaa si tso ma ungwɔ.

⁴ Onɔ ngwi o ngyɛlu ogbɔdze yi ama nɛ, o nya iSaimɔn gbɛɛ, <<Gbleke ole, ka wo uke ni ema kwu mmbwe.>>

⁵ ISaimɔn nun uka gbɛɛ, <<Ongyukwo, eyi kwo uke mi otu nghataa ni egbe fa mi adze kpakpa, kpaa eyi kwu oshagye ba; kpaa li abu gbɔ mayɔ n ka kye wo.>>

⁶ Ngwi a kyo dafi iYesu nya ma ne, a kwu mmbwe kpakpa, man uke mgbi ama wita ofawa.

⁷ Ne a fle ama otuntse angbeka ama nwoto uwaa oka ntona abo gbɛɛ nu ma wa ya ma abo, ne a si kwu mmbwe mbwo uwaa efa ntona kyɛɛ dile fya osulu-sulu.

⁸ Ngwi iSaimon iPyita di ungwone nghanɛ, o ka kye akwafɔ kwokɛ esɛ mi iyayi mgbi iYesu, o nyan gbɛɛ, <<Lu dze ani ta, Otse, lubana ani li inggise alobube.>>

⁹ Ikyekye ongwu beyi ama nto yan duu i kwulu ma ewo mi ito mmbwe ngwi ama kwu kwuba nani.

¹⁰ Li ngha ngwi iJensi beyi iJon emi ongwɛ iDzebedi ama nle tuntse yi iSaimon na kpaa i kwulu ma ewo aali. Nghaduu, iYesu nya iSaimon gbɛɛ, <<Ka mio ba, wita mi onɛnɛ lu iyayi ka li inggise ngwi ema kale kwu.>>

¹¹ Ta a kye kwolu uwaa mgbi ama dɔke esɛ, a dzata alungwo duu kyedon.

Inggise ongwu iYesu ngyɛlun otsoma

¹² Dafi iYesu dze mi igeli oka ne, inggise oka ba mbon ongwu otsoma gban ewo so. Ngwi o di iYesu ne, o lake esɛ kye inɛ tukwu esɛ, tɛkyɛ nun gbɛɛ, <<Otse, ni abu ki gbela, o ka yagba nu ani yɛɛ saan.>>

¹³ IYesu na abo gbon ewo nyan gbɛɛ, <<Ani gbela, yɛɛ saan!>> Mi onɔ na ta otsoma ngyɛ lon.

¹⁴ Ne iYesu kwon adɔ gbɛɛ, <<Ka ka gbo nya inggise ba, kpaa kye ewabu lu ka tso inggise ofife mgbi Imgbasho di nu umba dafi iMose woola mani, mi oyɛɛ saan mgbi abu, zukwu no yɛɛ obwendɛ mbo ma.>>

15 Nghaduu odze mgban nghao le gbɔfwɛ-gbɔfwɛ, ta ibyi inggise nghao le ba ikye ofwon di non ngyelu ma ootse.

16 Kpaa iYesu li lu ka dzeke imbe ndede le bibo.

*iYesu ngyelu inggise ongwu alewo
mgban kwulu ootse*

17 Egbe oka nɛ, iYesu le tsungwo neta, emi iFarasi beyi etsetse mgbi ola mgbi iMose, ama nkye mi ali ude mi iGalalia, mi iJudia beyi iJeros-alin duu soto ele, mfyɛ mgbi Otse Imgbasho kpaa dzɛyan ikye onon ongyelu ma ootse.

18 Inggise angbeka si kye inggise ngwu alewo mgban kwulu mi amuku, a fya okyon kaka ozu okyon lakiyayi iYesu.

19 Kpaa dafi a tu ofɛ okyɔ ngha ba ikye ibyi inggise nɛ, a lu ka tɔkɛ ikpendu, kyon nye ikpendu mi amuku nye idzidze ibyi inggise nghataa lu iyayi iYesu.

20 Dafi iYesu di oyɛyɛ onuunu mgbi ama ng-hanɛ, o gbɛɛ, <<Uka, a kye ali ibwubwe mgbi abu ta abu mkpa.>>

21 Ta emi iFarasi beyi etsetse mgbi ola, wita otsewodze gbɛɛ, <<O tsewe gbɛɛ ongwu li ali inggise? Odze na li ito! Li Imgbasho yuon ka dzata inggise yi obube!>>

22 Nghaduu ngwi iYesu ye ewodze mgbi ama nɛ, o byi ma gbɛɛ, <<Li ali ewodze ngwi ema le tse mi itukwu mgbi ema da?

23 Li ekye nghao li adze ba: Li ogbɛɛ, a dzita abu yi ali ibwubwe mgbi abu naadi li ogbɛɛ: <Kyato kyikyɛ?>

24 Kpaa li ikye onu ema ye gbɛɛ Ongwɛ Inggisɛ dɛɛ yi mfye mi ɛsɛ nɛ odɛɛ inggisɛ ta yi ali ibwubwe...>> O gbɔ yi inggisɛ ngwu alewo mgban kwulu na gbɛɛ, <<Ani le nya abu kyato, kyelu amuku mgbi abu lu udɛ.>>

25 Labolabo mata, inggisɛ ngwu alewo mgban kwulu na kyato dzɛkunto mi inɛ mgbi ama, o kyi kyelu amuku mgban ongwi a kyon wele ba ma lu udɛ le tɛ Imgbasho.

26 Ali inggisɛ duu ewo waa loma, a si tɛ Imgbasho. Imio wo ma neta a gbɛɛ <<Eyi di ungwo ama okwulewo inɛ.>>

IYesu kwu iLevi ela

27 Ngwi iYesu ngyɛ nɛ, o tase ta o di inggisɛ ogbɛ udza ifyɛɛ ngwu a li kwun di iLevi sɔdɛɛ mi ozu ogbɛ udza ifyɛɛ. O si nyan gbɛɛ, <<Kyɛɔ ani.>>

28 Man iLevi kyato dzata alungwo duu kyɛɔn.

29 Nɛ iLevi kyon oga okwukwo mi udɛ mgban, ama ogbɛ udza ifyɛɛ kwuba bɛyi angbeka kpaa le gye ungwogye yi ama.

30 Kpaa emi iFarasi bɛyi emidi ama, ama otso ola mgbi iMose le ndaandu, le byi engwafɔ mgbi iYesu gbɛɛ, <<Kyonɛ ngwi ema le gye ungwogye dile wa yi ama ogbɛ udza ifyɛɛ bɛyi emi ali ibwubwe*?>>

31 IYesu nu ma uka gbɛɛ, <<Li inggisɛ ama ndɛɛ saan li le pita inggisɛ obwotse ba, kpaa li inggisɛ ama ndotse.

* **5:30 5:30** *Ali ibwubwe* Ama ogbɛ udza ifyɛ mi onɔ na nose a li kye ma wuuta wuba ikyena li emi iRoma ma kye ma idɔ mi idzidɛ emidi ama. A di li sii emidi ama okpaa udza ifyɛ di mwa dɔ efu. Nghanɛ emi iJuda li kwu ma gbɛɛ emi ali ibwubwe.

³² Ani ba ikye owa kwu ama osaan ela ba, kpaa li ama nle saan ba mani, ikye nu ma kyatitukwu.>>

Ita mi odze ondu otukwu-tukwu

³³ A gbo yi iYesu gbɛɛ, <<Engwafɔ mgbi iJɔn li tukwondɔ dile bibɔ alonɔ duu, engwafɔ mgbi emi iFarasi kpaa, nghaduu emidabu le gye di wa alonɔ duu.>>

³⁴ IYesu nya ma gbɛɛ, <<Ema ka yagba osi ama nbato oga ongyaa ofufe gbɛɛ nu ma tukwondɔ mi onɔ ngwi ongyaa ofufe ka dze yi ama na gbɛɛ?

³⁵ Nghaduu egbe kyema ngwi a ka kyi kyelu obongyaa ofufe, ta mi egbe ntona, ama kpaa ka tukwondɔ.>>

³⁶ O diye nya ma utsa gbɛɛ, <<Inggise onyi kpaa ka mwadze angwuto ofufe kye tukwuke angwuto ogbugbe ba. Ki non kyo ngha, o ka fawa angwuto ofufe na ta ba, aye angwuto ofufe na dika kwokyi yi ogbugbe na ba.

³⁷ Inggise onyi kpaa ka kye eneeakwa ofufe yaoke ikpokpo ogbugbe ba. Ki non kyo ngha yo, eneeakwa ofufe na ka kye gbobu ikpokpo nani, eneeakwa na kpaa ka yangwuta nyanya beyi ikpokpo na duu.

³⁸ Kpaa a li kye eneeakwa ofufe yaoke ikpokpo ofufe.

³⁹ Inggise onyi nle wa eneeakwa ogbugbe se ngwi ofufe ka minan dzema ba, o ka gbɛɛ: <Ogbugbe nghao tishi.> >>

6

Ekwu oshɛ-shɛ mi egbe otonyido

¹ Mi egbe otonyido oka nɛ, emi iYesu le kyikyɛ nyɛ ifu okwɔ ekwu, ta engwafɔɔn le she ekwu, ngwunu mi atabo le bukwu.

² Kpaa emi iFarasi angbeka byi ma gbɛɛ, <<Kɔsine ngwi ema le kyungwɔ nli ola ba mi egbe otonyido nɛha?>>

³ iYesu nu ma uka gbɛɛ, <<Ema gbɔ ungwɔ ngwi uto iDevedi kyɔ mi onɔ ngwi ongwu beyi emi ibuge mgban ngwi enbwa dɔ ma na ye wa lo?

⁴ O ka kaka ozu Imgbasho, kyi kyelu ibredi ongwɔ a kye dɔ Imgbasho ubɔ, kye gye di kye nu ama nkyɛ yan ma duu. Ongwi ola gbɛɛ se li inggise ama ofife mgbi Imgbasho ta ka gye mani.>>

⁵ Nɛ iYesu nya ma gbɛɛ, <<Ongwɛ Inggise li Otse mgbi egbe otonyido.>>

Inggise owaa abɔ

⁶ Mi egbe otonyido oka nɛ, iYesu kaka ozu okwakye mgbi emi iJuda le tso, nɛ inggise oka wodze ele ongwu abɔ abugye mgban waawaa.

⁷ Emi iFarasi beyi etsetse mgbi ola gbe ine fyakwun ikye nu ma di ni o ka bwe inggise na mi egbe otonyido yɔ, ni ama tu itɔdze okye abɔ byi ele kwun elikwɔ.

⁸ Nghaduu iYesu ye ewodze mgbi ama otseetse man o si nya inggise owaa abɔ na gbɛɛ, <<Kyato wa dzeke mi iyayi mgbi ali inggise duu.>> Ta o kyato wa kwulesɛ dzeke.

⁹ Nghane iYesu nya ma gbɛɛ, <<Ani le byi ema ita, li ole li ola mgbi eyi ngwi li ayin okyɔkyɔ mi egbe otonyido: li okyɔ osuse naadi li okyɔ obube, li odulu oshishe naadi li odzili oshishe?>>

10 IYesu ndine di ma kpatse si nya inggise owaa abo na gbɛɛ, <<Na abo mgbi abu.>> O si kyo ngha, ta abo mgban yɛɛ saan.

11 Nghaduu itukwu fu loma a si wita ogbo yi ewoma ungwɔ ngwi ama ka kyo yi iYesu mani.

IYesu sadu ama ogbikyon iwyodefa

12 Egbe oka nose nɛ iYesu tase lu unggwɔ le ka bibo, o kye otu na duu bibo mbi Imgbasho.

13 Ngwi egbe wa fa nɛ, o kwu ama nkyedon duu ela takye man, o sadu engyulo iwyodefa, o kwu ma gbɛɛ, <<Ama ogbikye ani.>>

14 ISaimon ongwu o kyon iyi oka gbɛɛ iPyita, beyi ongwunon Andru, yi iJensi, yi iJon, yi iFyilipi, yi iBatlomi,

15 yi iMatiu, yi iTomosu, yi iJensi ongwɛ Alfeo, yi iSaimon ongwu a kwun gbɛɛ Ogbodami*,

16 yi iJuda ongwɛ iJensi beyi iJuda Iskaroti ongwu n wa yɛɛ inggise okyon gya nani.

Mse yi ikamba

17 Neta emi iYesu tashulu mi unggwɔ wa kwulɛɛ mi imbe ogblagadaa. Ama okyedon kwuto ele beyi ibyi inggise mi ali aye iJudia, iJerosalin yi ewekyoo mgbi iTiru beyi iSidon duu.

18 A ba ikye owa fwon, no di ngyɛlu ma ootse. Ama ngwu onodzi ibwubwe kaka ma ewo duu o ngyɛlu ma ele.

* **6:15 6:15 Ogbodami** Li inggise ngwu li mina kpakpa onagbe emidan. Mi Israi mi onɔ mgbi iYesu ma itishe oka dze ngwi mina kpakpa onagbe emi Israi mi abumfye mbi emi iRomanu, iSaimon onyi mbi ama ngwu iYesu sadu ma ogbikyon kye mi itishe nani.

19 Ta inggise ibyibyi le nana okye abo gbon, lubana ama nkye abo gbon duu mfyɛ to mbon ngyɛlu ma ootse.

20 IYesu kye inɛ byi ama okyedon, o nya ma gbɛɛ:

<<No kpa ema ewo ema emi adze,
lubana esuto mgbi Imgbasho dze ikye ema.

21 No kpa ema ewo ema ngwu
enbwa le do ema oneneni,
lubana ema ka wa tolo.

No kpa ema ewo ema
ama nle tsukwu oneneni,
lubana ema ka wa shisha.

22 No kpa ema ewo mi onɔ ngwi
inggise di ema kyili,
nu ma di kye ema wuuta
ba di fya ema ito,
di fwa ema gbɛɛ ema li emi
ibwubwe mi ikye mgbi Ongwɛ Inggise.

23 <<Dze yi atsa mi egbe nani di shufwe yi atsa,
ikyesine umba mgbi ema shewo mi esho. Lubana
li ngha ngwi emi otsikyo ma kyo yi ama ogbɛɛɛ
aali.

24 <<Kpaa ahoo mbi ema ama nli aludu,
Lubana ema tu omyɛɛ-myɛɛ mgbi ema wa.

25 Odze ka tu ema, ema ama ntolo oneneni,
Lubana enbwa ka wa do ema.
Ahoo mi ikye ema ama nle shisha oneneni,
ema ka wa buntse diye tsukwu.

26 Odze ka tu ema, ema ngwu ali inggise
li le gbɔdze osuse ikpewo ema,
lubana li ngha ngwi emi otsikyo
ma kyo yi oyegbo emi atsika aali.

Okpitukwu mbi emi ikyili

²⁷ <<Nghaduu ani le nya ema ama ntole fwo ani ne gbɛɛ: Engyikyili mgbi ema nu ma kpa ema itukwu, kyɔ osuse yi ama ndi ema taanyi,

²⁸ kyumse yi ama nfya ema ito di bibɔ ikye ama nkɔ yi ema timbi-timbi.

²⁹ Kini inggise ta abu afe mi atado agya oka yɔ, kyata agya oka na kpaa nun. Kini inggise kye gbɛlu abu angwuto owoowo ongwi ifun yɔ, ka kwɔ otsungwɔn okye gbɛlu abu angwuto ongwi ese ba.

³⁰ Ali inggise nbɔ abu ungwɔ duu, ka kwɔ otsungwɔn ba, ni inggise di gbɛ ungwɔ mbi abu ka kwun mkpa gbɛɛ no yilen wa nu abu ba.

³¹ Kyɔ yi angbeka dafi i mina ema gbɛɛ ni a kyɔ yi ema mani.

³² <<Kini abu kyɔ okpitukwu yi ama nkpa abu itukwu ta ma, li ali oyabo ngwi abu ka tu? Lubana li ngha ngwi emi ali ibwubwe kpaa li di ama ngwu ama kpa ma itukwu ma, kpa ma itukwu aali.

³³ Ni abu di kyɔ osuse yi ama nli kyɔ osuse yi abu ta ma, li ali oyabo ngwi abu ka tu? Lubana li ngha ngwi emi ali ibwubwe kpaa li kyɔ aali.

³⁴ Kini ema gha ama ngwu ema ye gbɛɛ a ka yilen kpa ema ta umba ma, li ali oyabo ngwi ema ka tu? Lubana li ngha ngwi emi ali ibwubwe kpaa li kye nu ama ngwu a ye gbɛɛ a ka yilen kpa ma kyɛɛ ma aali.

³⁵ Nghaduu, engyikyili mgbi ema nu ma kpa ema itukwu, kyɔ osuse yi ama, di kye nu ma gbɛɛ nu ma ka yilen kpa ema ba. Ta umba mgbi ema kale gbagbadzidzi, ema dika li engwe mgbi

Ongwu Nghaangha mi Esho, lubana o li kyo osuse yi ama ungwɔ li mɛ ma inɛ ba yi emi imbali.

³⁶ Dɛɛ yi elela odiidi dafi Otsema kpaa li di elela neni.

Ogbɔ angbeka ikwɔ

³⁷ <<Ka gbiikwɔ ba, ta ema kpaa a ka gbɔ ema ikwɔ ba. Ka ngwɔ inggise ikwɔ ba ta ema kpaa a ka ngwɔ ema ikwɔ ba. Dzita inggise yi obube, ta ema kpaa a ka dzita ema yi obube mgbi ema.

³⁸ Nu, ta ema kpaa Imgbasho ka yilen nu ema. Ombaamba osuse, ongwɔ a siin, ngwi a kwonwo saan, ngwi di mbwo le yangwuta, Imgbasho ka kye nu ema; ikyesine li ombaamba ngwi ema mba ma, ngwi Imgbasho ka yilen mba nu ema aali.>>

³⁹ IYesu diye nya ma utsa gbɛɛ, <<Inggise obine ka kye obine oka teyi gbɛɛ? Ama efa duu a ka gbɛɛ woke ishe baa?

⁴⁰ Inggise okpayi-kpayi ka ye ngha otsetse mgban ba, kpaa ali inggise ngwu a tson saan ka dɛɛ dafi otsetse mgban mani.

⁴¹ <<Kɔsine ngwi abu li di efe nwodɛɛ inɛ mbi ongwunabu kpaa li difwi otsokplekwɔ nwodɛɛ inɛ mgbi abu na ba?

⁴² Ka kɔsine abu ka nya ongwunabu gbɛɛ: <Ongwunani detse nin dulu abu efe mi inɛ, ngwi otsokplekwɔ wodɛɛ inɛ mbi abu?> Abu inggise ikpala nɛ, tsekise dulu otsokplekwɔ nwodɛɛ inɛ mbi abu na duuse o ka dine saan odulu efe nwodɛɛ inɛ mbi ongwunabu nani.

Ekwɔ beyi owawa mgban

⁴³ <<Ekwɔ osuse li wa owawa obube ba, hona ekwɔ obube li wa owawa osuse ba.

⁴⁴ Ali ekwɔ duu a li difwin mi owawa mgban, inggise li she andundu mi ato ba, naadi a li she owawa ekwɔ mi afwe ba.

⁴⁵ Inggise osuse li dulu ungwɔ osuse ama ngwi o kye da mi itukwu mgban, inggise ibwubwe li dulu ungwɔ ibwubwe ama ngwi o kye da mi itukwu mgban, lubana dafi i mbwon itukwu ma ngwi ondu li gbo tɔ aali.

Ama okyedɔ iYesu mi otsitsi

⁴⁶ <<Kycsinese ngwi ema li kwu ani gbɛɛ, <Otse, Otse> kpaa li kyungwɔ ngwi ani gbo ba?

⁴⁷ Ani ka tso ema dafi inggise nba mbi ani wa fwo elodze mgbi ani diye kyc mi ele dze mani.

⁴⁸ O dze dafi inggise nle mbe ozu, o ple tishɛ kɛ di wo itozu mi akwutse. Mi onɔ ngwi ekyoo taayo, akpeni wa tseke ele kpaa i kyon unkaba, ikyesine a mban saan.

⁴⁹ Nghaduu inggise nfwo elodze mgbi ani diye kyc mi ele ba, o dze dafi inggise nmbɛ ozu mgban mi ikye mfyan wo itozu ba mani. Onɔ ngwi akpeni okwukwo wa tseke ele nɛ, ozu na gbobu tukwu ese gbluu!>>

7

Oyeye onuunu mgbi ongyukwo oblakwutse mgbi emi iRoma

¹ Dafi iYesu ngyelu odze ogboɔgbɔ yi ibyi inggise tsatsadu nɛ, o si kaka iKapenahun.

² Mi igeli na, ongbidɔ mgbi ongyukwo oblakwutse oka ngwu kpan itukwu saan dotse dze kwekwe okwulu-kwulu.

³ Ongyukwo oblakwutse mgbi emi iRoma ne si fwo odze mgbi iYesu, o do engyukwo emi iJuda angbeka eso gbɛɛ nu ma ka nyan no ba wa ngyelu ongbido mgbi ongwu ootse.

⁴ Ne a ka tekye nu iYesu gbɛɛ, <<Inggise ne mina abo oyaaya mbi abu kyeme-kyeme.

⁵ Ikyekye ese mgbi eyi kpan itukwu, o di mbe eyi ozu okwakyē.>>

⁶ Ne iYesu si wafɔ yi ama.

Dafi iYesu dze kwɛkwɛ okaka ude ne, ongyukwo oblakwutse mgbi emi iRoma na do emi okan angbeka eso nu ma ka nyan gbɛɛ, <<Otse, ka nu ewabu okakewo wuba, ikyena ani me ongwu abu ka ba onufozu mgbi ani ba.

⁷ Ani me oke mbi abu ba. Nghane gbo elodze ta ootse mgbi ongbido mgbi ani ka ngye.

⁸ Ikyena ani abuen kpaa n li inggise nbyidze abo mfye, yi emi oblakwutse mi abo ani, ni ani nya ongwune gbɛɛ, <Lu,> o li lu. N di li gbo yi oka gbɛɛ, <Kwa> o di li ba. N di li nya ongbɛ mgben gbɛɛ, <Kyungwɔneni,> o di li kyo ngha.>>

⁹ Ngwi iYesu fwo odze ne nghane, i kwulun ewo yan, o kyata ine mbi ibyi ama nkyan iyikpa ma si gbɛɛ, <<N nya ema, n tu ito oyeye onuunu nshewo ito ne ye ba, kwo mbi emi Israi kpaa.>>

¹⁰ Engyeso ntona ye lu ude ka tu ongbido na yee saan.

IYesu kyile ongwɛ owakwade mi ikwu

¹¹ Ngwi i wa nye neta iYesu wafɔ yi engwafɔɔn beyi ibyi inggise le lu mi igeli ngwi a li kwun di iNai.

12 Dafi a dze kwɛkwɛ okaka onufe ogalu nɛ, a kye ikwɔ tɔ le kɛ ongwu nli ongwɛ onyi kpokpo mgbi owakwadɛ. Nghane ibyi inggise mi ogalu na wafɔ yan.

13 Ngwi Otse iYesu din nɛ, elela kyɔn won, o si gbɛɛ, <<Ka tsukwu ba.>>

14 Nɛ iYesu kɛ kwɛkwɛ kye abɔ gbo ogba, ama nsisi ntona kwulesɛ. O gbɛɛ, <<Ongwongyulo, kyato.>>

15 Nɛta inggise ikwukwɔ ma si kyato sɔ nto wita ogbɔdze, iYesu yilen nu onɔn.

16 Ama duu imio wo ma man a le tse Imgbasho. A gbɛɛ, <<Oyegbɔ okwukwo tɔ mi idzidze mgbi eyi: Imgbasho ba owa ya emidan abɔ.>>

17 Odze mgbi iYesu si gbɔfwɛ kpatse iJudia bɛyi ɛɛ angbeka ama nwo otsee dɔ ma duu.

iYesu yi iɔn okyɔ iBatisima

18 Engwafɔ mgbi iɔn nyan ungwɔ ama ngwi iYesu kyɔ duu, o kwu efa ela,

19 o dɔ ma ɛsɔ gbɛɛ nu ma kɛ ka byi Otse iYesu gbɛɛ, <<Li abu li ongwu iɔn gbɔgbɛɛ o kyɛma le ba ma, naadi ni eyi gbe inɛ byi inggise oka idzidza?>>

20 Mi onɔ ngwi emi ɛsɔ ntona ba mbi iYesu nɛ, a gbɛɛ, <<Iɔn okyɔ iBatisima dɔ eyi ɛsɔ mbi abu gbɛɛ ni eyi wa byita gbɛɛ: <Abu li ongwu nkyɛ ka ba ma naadi ni eyi gbe inɛ byi inggise oka?>>>

21 Mi onɔ na iYesu ngyɛlu ibyi inggise ootse idzidza-dzidza, bɛyi onodzi ibwubwe, di nu ama nbine dine.

22 O si nu emi ɛsɔ ntona uka gbɛɛ, <<Yidɔ lu ka nya iɔn ungwɔ ngwi ema di diye fwo: Ama nbine

ye le di, ama ngwu afo waawaa le kyikyε, ama ndo otsoma, otsoma mgbi ama ngye, ama nkyado le fwo, ama nkwulu le kyato mi ikwu, a le gbo Eso Osuse nya emi adze.

²³ Imgbasho ka kye mse dze yi ali inggise nfwa ani ba mi ungwo ama ani kyo mani.>>

²⁴ Ono ngwi emi eso mgbi iJon lu ne, iYesu wita ogbodze yi ibyi inggise mi odze mgbi iJon gbεε: <<Li alungwo ngwi ema ke okwese le ka di? Li atakwu ngwi awo le fan ntonaa?

²⁵ Ki no li ngha ba ma, li alungwo ngwi ema ke le ka di? Li ongyulo nwo angwuto osusee? Ama nwo angwuto ofyunfyummya beyi ama ogye ese a li to ude uto.

²⁶ Wane li alungwo ngwi ema tase le ka di? Li oyegbo? Eεn, ani le nya ema, o ngha oyegbo.

²⁷ Nene li ongwu a lo ungwo ikyen gbεε:

<< <Dii, ani ka do ongyeso
mgbi ani no teyi abu,

ongwu nka teyi ka me abu ofe mani.>

²⁸ Ani le nya ema, inggise ngwu ongyaa mba ma duu, onyi kpaa dzema nshewo ngha iJon ba; Nghaduu inggise nli olele mi esuto mgbi Imgbasho shewo nghan.>>

²⁹ (Ali inggise beyi ama ogbe udza ifyεε ngwu fwon duu, gbela Imgbasho, lubana iJon tsekise kyo ma iBatisima.

³⁰ Kpaa emi iFarasi beyi ama oye ola fwa oweka mgbi Imgbasho mi ikye mgbi ama, ikyesine a fwa onu iJon kyo ma iBatisima.)

³¹ <<Ma li alungwo ngwi ani ka kye inggise emi eto ne mba yan? A to sine?

³² A to dafi engbe ama nto ifyidu le kwu ewoma ela gbɛɛ:

<<Eyi gbla ema ozuna,
kpaa ema shufwe ba,
Eyi shashi ibo,
kpaa ema tsukwu ba!

³³ Lubana iɔn okyɔ iBatisima ba, o li gye ungwogye ba, di li wa eneekwɔ ba; ema gbɛɛ: <Ese dɔn ikye.>

³⁴ Ongwɛ Inggisɛ ba le gye diyɛ wa, kpaa ema li gbɛɛ: <Dii, o li inggisɛ okyɔ nggwɔ yi inggisɛ ofya ɛbyɛ di li oka ama ogbe udza ifyɛɛ beyi emi ali ibwubwe.>

³⁵ Nghaduu ozoyeye li tso otsitsi tɔ mbi ama nkyɛdɔn mani.>>

Owagbai ongyaa kye engyie kyi
iYesu afɔ

³⁶ Inggisɛ iFarasi oka bɔ iYesu ungwogye ongwɛ onɔde mi ude mgban, o ka sɔke imbe ogye ungwogye.

³⁷ Ono ngwi ongyaa owagbai ngwu dze igeli na, ka fwo dafi iYesu le gye ungwogye mi ozu mgbi inggisɛ iFarasi nɛ, o kye ikpokpo alabasta mgbi engyie ogbungbe,

³⁸ wa kwulesɛ mi iyikpa iYesu le tsukwu kye etse kyin afɔ. Di kyi fwɔlu yi otu mgban, o kye ondu le kwon afɔ diyɛ kye engyie ogbungbe yawon afɔ.

³⁹ Ngwi inggisɛ iFarasi ngwu bɔɔn ungwogye na di nghanɛ, o gbo yi ewon gbɛɛ: <<Inggisɛ nɛ ki li oyegbo yɔ, o ki ye itɔ ongyaa nkyɛ abɔ le gbon ewo nɛ beyi iyi obube ngwi o dzeyan nɛni.>>

⁴⁰ Ta iYesu nyan gbɛɛ, <<iSaimɔn, ani dze yi odze ngwi n ka gbɔ yi abu.>> O gbɛɛ, <<Gbɔka otsetse!>>

⁴¹ <<Inggise onu mkpa oka dze yi ama ngban mkpa nghi efa: Oka dzeɣan isule ideli eda, oka ma li isule ngwusefa dɔn iwo.

⁴² Ama efa duu yagba okpaakpa ba, ta o dze ma ta. Li emɛ ngwu inggise onu mkpa na ka nghao kpan itukwu?>>

⁴³ ISaimɔn nun uka gbɛɛ, <<N tsewe gbɛɛ, li ongwu o dzanta yi mkpa kwuba nani.>> IYesu gbɛɛ, <<O gbɔ ayin.>>

⁴⁴ O si kyata ine ke mbi ongyaa na nya iSaimɔn gbɛɛ, <<Abu di ongyaa ne we? Ani ba ude abu kpaa abu nu ani eni osaafɔ ba, kpaa ongyaa ne nu ani afɔ ye eneni yi etse, di kye fwɔlu yi otu mgban.

⁴⁵ Abu ta ani angba yi ondu okwo ani ataka ba, kpaa ongyaa ne kye onɔ ngwi ani ba mmene ma jo, o tonya okye ondu kwo ani afɔ waba.

⁴⁶ Abu kye engyie kyɛ ani ikye ba, nghaduu ongwu yɔ kye engyie ogbungbe kyɛ ani afɔ.

⁴⁷ Hinine ani le nya abu gbɛɛ a dzanta yi ali ibwubwe kwuba, ikyesine o tso okpitukwu kwuba. Kpaa inggise ongwu a dzanta gwee, li tso okpitukwu gwee ta.>>

⁴⁸ Ta iYesu nya ongyaa na gbɛɛ, <<A dzita abu yi ali ibwubwe mgbi abu.>>

⁴⁹ Ingyoga angbeka ama nle gye ungwogye yi ama wita ogbɔ yi ewoma gbɛɛ, <<Nene li emɛ ngwu ali ibwubwe kpaa o li dze inggise ta yan?>>

⁵⁰ IYesu nya ongyaa na gbɛɛ, <<Oyeyɛ onuunu mgbi abu dulu abu wato, lu mi iyu.>>

8

Engyaa ama nwafo yi iYesu

¹ Dafi egbe wa nye gwee nɛ, iYesu le kyikye nye ifu igeli yi agwo idzidza-dzidza le gbo Eso Osuse mgbi esuto mgbi Imgbasho. Ama ogbikyon kye yan,

² beyi engyaa angbeka ngwu a ngyelu ma ootse onodzi ibwubwe beyi ootse ita idzidza-dzidza: li iMeri ngwu a li kwun di iMagidalin, ongwu a lo onodzi emese to mbon egyafa nani;

³ beyi iJoana, owa iKudza, nli ikye mgbi emi ido mi opiikwo mgbi iHerude; beyi iSudzana, beyi engyaa angbeka kwuba ama nli kye ungwɔ mgbi ama abuoma kye ya emi iYesu abo mani.

Utsa mgbi inggise ofwe eto

⁴ Ngwi ibyi inggise tole kwakye, angbeka dile ba mbi iYesu mi igeli idzidza-dzidza nɛ, iYesu nya ma odze mi utsa gbɛɛ:

⁵ <<Inggise ofwe eto tase o ka fwe eto. Dafi o fwe neta, angbeka yangwuta mi ofe a kye afo dzin, ingwuno emi esho ba wa kyi salu gye.

⁶ Angbeka yangwuta mi akwutse; dafi i lumbye nɛ, a ngwo dunto ikyekye a tu eni ba.

⁷ Eto angbeka yangwuta mi ifaato, ato she beyi ama nu ma gbufo.

⁸ Angbeka yangwuta mi ekye osuse, a lumbye ye wa owawa akpe ngwuseda ngha ongwi a kye kya mani.>>

IFesu si kwu ela gbɛɛ: <<Inggise ndze yi ado ofwoofwo yɔ, no fwo!>>

Itɔdze mgbi utsa

⁹ Engwafɔ iFesu byun ita mi ungwɔ ngwi utsa nɛ tso mani.

¹⁰ Nɛ o gbɛɛ, <<Ema yɔ, a nu ema ye ungwɔ ama odaada ongwɔ esuto mgbi Imgbasho, kpaa angbeka yɔ, li mi utsa ta ngwi ani li gbɔdze yi ama, ikyegbɛɛ:

<< <Mi odiidi kpaa,

a ka di ba,

beyi ofwoofwo,

ni a fwo kpaa ka gbosa loma ba.>

¹¹ <<Li ngha ngwi utsa nɛ dze aani: Eto, li elodze Imgbasho.

¹² Eto ama n yangwuta mi ofɛ na, i tso gbɛɛ dze mi ikye ama nfwo kpaa iSatan ba wa kye gbɛlu elodze na mi itukwu mgbi ama, ikyegbɛɛ nu ma dze yi oyeye onuunu ni a dula ma watɔ ba.

¹³ Eto ama n yangwuta mi akwutɛ ma, a dze mi ikye inggise ama nfwo eso diye kyi gbɛlu yi atsa, kpaa a yagba dze yi akpa ba, a noyeye mi onɔ gwee ta, ngwi imbadi wa ba nɛ, a gbɛɛ.

¹⁴ Eto ama n yangwuta mi ifaato ma, a dze mi ikye inggise ama nfwo, kpaa okakewo beyi aludu yi oshishe ofyunfya ongwɔ ese nɛ loka wo ma neta, a ye wa owawa wuba.

¹⁵ Eto ama n yangwuta mi ekye osuse ma, a dze mi ikye inggise ama nfwo elodze mgbi Imgbasho, yilen sise mi itukwu mgbi ama osuse yi osunu mani, a shitukwu nghataa ye wa owawa.

Utsa mgbi ipitila

16 <<Inggise onyi dzema nka kye ipitila dɔ duuse yile mgboko tukwu ele ba, naadi yilen dzekɛ ifagwudo ba, kpaa o ka kye dɔkɛ mi ododa, ikyegbɛɛ inggise ama nle kaka nu ma di osa!

17 Lubana alungwɔ ndzɛ mi odaada duu, a ka kye tɔ mi ododa, bɛyi ungwɔ ama ngwi a kye tukwu duu, a dika kye kwulu tɔ mi ododa.

18 Nghanɛ gbɛwɛbyi, mi ofwoofwo ngwi ema fwo nɛni, ikyekye inggise ndzɛ yi ungwɔ ma, a ka mbwon mbwoombwo, kpaa inggise ndzɛ yi ungwɔ ba, ogyɛngye ngwi o tsɛwɛ gbɛɛ ongwu dzɛyan ma kpaa, a ka kye gbɛlu mbon.>>

Onɔ iYesu bɛyi emi ongwunɔn

19 Onɔ iYesu bɛyi emi ongwunɔn ba mbon, kpaa a yagba to mbon gbɛ ba ikye ibyi inggise.

20 Inggise oka nyan gbɛɛ, <<Onabu bɛyi emi ongwunabu kwulɛɛ to esɛ, a mina odi abu.>>

21 IYesu nya ma duu gbɛɛ, <<Ama nle fwo elodzɛ Imgbasho diyɛ kyɔ mi ele ma, li ama nli emi onani bɛyi emi ongwunani aali.>>

IYesu nu onikyɔ awo kwulu

22 Egbe oka nɛta, iYesu si kaka uwaa yi engwafɔɔn, o nya ma gbɛɛ, <<Eyi ka foyombo uto.>> A si kyato olu.

23 Ngwi a le lu nɛ, iYesu nauna. Nɛ onikyɔ awo ba wa fa mi uto, nghanɛ uwaa le mweeni, ta a dzɛ mi okakewo kpakpa.

24 Man a ba mbon wa kyilen, a nyan gbɛɛ, <<Ongyukwo, Ongyukwo! Eyi le dzili!>>

IYesu kyato fa awo yi akpeni ela: onikyo awo kwulu, man imbe ye tsiin. ²⁵ O nya engwafɔɔn gbɛɛ, <<Oyeyɛ onuunu mgbi ema kɔ?>>

Kpaa dafi i kwulu ma ewo imio diye wo ma nɛ, a gbɔ yi ewoma gbɛɛ, <<Nɛnɛ li ali inggisɛ dɛn? O fa awo yi akpeni ela ta a fwon!>>

Inggisɛ iGeraseni ngwu esɛ dɔn ikye

²⁶ Emi iYesu si fooye ka kaka ogalu iGeraseni, nli oyombo uto iGalalia nani.

²⁷ Ngwi iYesu fa dɔkɛ esɛ nɛta, o tsa yi inggisɛ oka mi igeli nani, ngwu esɛ dɔn ikye. O nya yi angwuto owoowo onɔ kɛ, o di li la ude ba, li imbe endzi ta ngwi o li la.

²⁸ Ngwi o di iYesu nɛ, o makwɔ mi ela okwukwo, o lankɛ iyayi, ye kwu ela mfyumfye gbɛɛ, <<Li ekyɛ wo abu yi ani, iYesu, Ongwe Imgbasho nngha mi esho? N le tɛkyɛ nu abu, ka nu ani adzɛ ba!>>

²⁹ IYesu plɛ woola gbɛɛ, ni onodzi ibwubwe na tase mbon. Lubana a li bwan mi onɔ ibyibyi, kye ashi won tan itse, ikye ole ngyon, kpaa o li gbɔdze adi nani, onodzi ibwubwe li lon lu okwesɛ.

³⁰ IYesu byun gbɛɛ, <<Iyi abu di emɛ?>> O nyan gbɛɛ: <<Ibyibyi>> bana onodzi ibwubwe kaka mbon kwuba.

³¹ Onodzi ibwubwe ntona tɛkyɛ nu iYesu gbɛɛ no ka lɔ ama onya ka yaokɛ ikplishe na ba.

³² Obyia ibyibyi kwuto le gye ungwɔ mi ewunggwɔ. Onodzi ibwubwe ntona si le tɛkyɛ yi iYesu gbɛɛ no nu ama ofɛ ni ama lu ka kaka obyia, man o si nu ma ofɛ.

³³ Ta onodzi ibwubwe ntona tase mbi inggise na lu ka kaka mbi obyia ntonani. Obyi obyia ntona nye yi onya kye ikye byi ufe lu ka yaoke uto si dzili mi eni.

³⁴ Ama ntole ngwo obyia ntona di ungwɔ nkɔɔ mani ta a si tsinya lu ka kye odze ne gbofwe nya ma mi igeli beyi ama nto okwɔ mi agya na duu.

³⁵ Ne inggise tase le ka di ungwɔ nkɔɔ mani. A si ba mbi iYesu, wa tu inggise ongwu onodzi ibwubwe to mbon ma, sodze iyayi mgbi iYesu, o wo angwuto ewo di dze yi ozoyeye saan; ta i kwulu ma ewo.

³⁶ Ama nteyi di ma nya angbeka dafi i kɔ se inggise ngwu onodzi ibwubwe kaka mbon na ye saan mani.

³⁷ Ta inggise ama nto ese iGeraseni duu nya iYesu gbɛ no lu, ikyekye imio wo ma. Man o si kaka uwaa lu.

³⁸ Inggise ongwu onodzi ibwubwe to mbon na tekye yi iYesu gbɛ ni ongwu lu yan. Kpaa iYesu nyan gbɛ,

³⁹ <<Ye lu ude abu, ka gbɔ ungwɔ ngwi Imgbasho kɔ yi abu neni.>> Inggise na ye lu le kyikyɛ ke igeli-igeli, le gbɔ ungwɔ ngwi iYesu kɔ yan mani.

Ongwe iJarɔ beyi ongyaa ndotse

⁴⁰ Ngwi iYesu ye luba ne, ibyi inggise gban yi atsa, ikyekye a tole fan.

⁴¹ Ne inggise oka ba, a li kwun di iJarɔ, o li ongyukwo mi ozu okwakyɛ mgbi emi iJuda, o kwese mi iyayi iYesu, si tekye yan gbɛ no ke ude ongwu.

⁴² Ikyekye ongwān ongwu ongyaa onyi kpokpo, ngwu mē onova iwyodefa, le fyikwu.

Dafi iYesu le kē nē, ibyi inggise tukwun kpakpa.

⁴³ Mi idzidze inggise ntona, ongyaa oka dze le yeeyi mē onova iwyodefa. O kye mbelu aludu mgbān duu mbi ama obwotse, kpaa onyonyi yan abo ba.

⁴⁴ O kaka ifu ibyi inggise ntona wa kye abo gbo iYesu ondu angwuto mi iyikpa, labolabo mata eyi dze lon.

⁴⁵ IYesu gbēē, <<Li emē kye abo gbo ani?>>

Ama duu le tangwē, iPyita gbēē, <<Ongyukwo, ibyi inggise ama nkpaḱeḱe wo abu yē mba yi abu nē abu le byita gbēē: <Li emē kye abo gbo ani ewoo?> >>

⁴⁶ Nghaduu iYesu gbēē, <<Inggise kye ewo gbo ani, bana n kwu ambē dafi mfye tō mbi ani mani.>>

⁴⁷ Ongyaa na di dafi ongwu dze mi odaada wuba nē, o ba yi ewo otsaatsa wa kwēsē mi iyayi mbi iYesu. O gbo mi inē mgbi inggise tsatsa dafi i kyō se ongwu kye abo gbon ondu angwuto, ngwi ewo mgbi ongwu kpa di gbosa mina mani.

⁴⁸ Nē iYesu nyan gbēē, <<Ongwongyaa, oyeyē mgbi abu onuunu dulu abu tō. Lu mi iyu.>>

⁴⁹ Ono ngwi iYesu le gbōdze nē mata, inggise oka mi udē iJarū, ongyukwo mi ozu okwakye mgbi emi iJuda na ba, o gbēē, <<Ongwabu ongwu ongyaa na kwulu wa: Ka kaka Otsetse ewo wuba.>>

⁵⁰ Ngwi iYesu fwo nghanē, o nya iJarū gbēē, <<Ka teeyi ba, dze yi oyeyē onuunu, ta ootse mgbān ka ngyē.>>

⁵¹ Dafi iYesu ka kaka ude iJarun ne, o gbela onu inggise onyi kpaa kaka ozu yan ba, se li iPyita yi iJon beyi iJensi yi otso ongwongyaa na beyi onon ta.

⁵² Ali inggise duu le tsukwu dile kyelela mi ikye ongwē nani. Nghaduu iYesu gbē, <<Ka tsukwu ba na, lubana ongwē ne kwulu ba, o nanuna ta.>>

⁵³ Ama duu shan isha ikwangha, ikyekye a ye gbē di o kwulu.

⁵⁴ Kpaa ngwi iYesu byin abo ne, o gbē, <<Ongwani, kyato!>>

⁵⁵ Ta oshishe mgban ye, man o kyato plē. IYesu si nya ma gbē, nu ma kye ungwogyē non gye.

⁵⁶ I kwulu ama o mban ma ewo, nghaduu iYesu wo ma ola gbē nu ma ka nya inggise onyi ungwō nkya ne ba.

9

IYesu do ama ogbikyon iwyodefa eso

¹ Ono ngwi iYesu kwu iwyodefa ntona kwakye ne, o kye mfyē nu ma ikye nu ma lo ali ito onodzi ibwubwe onya di ngyelu ootse,

² o di do ma eso gbē nu ma gbeeso mgbi esuto mgbi Imgbasho di ngyelu ama ndotse ootse.

³ O nya ma gbē: <<Ka kye unka byi mi okyē ne ba na, okwuta ba, igbe ba, ungwogyē ba, awuya ba, angwuto kpaa ba.

⁴ Ali ude ngwi ema kaka efu duu, dze ele nghataa imbisō ngwi ema ka dzata igeli nani.

⁵ Ni inggise gbē ema bayo, dzata igeli na di kye gbolu ombulu mi afo mgbi ema otso ambe ado okwookwo mboma.>>

⁶ Ama okye yi iYesu si lu kaka mi agwɔ ude yi agwɔ ude le gbɔ Esɔ Osuse neni dile ngyelu ibyi inggise ootse mi ali imbe duu.

Odze kaka iHerude ewo

⁷ Ngwi iHerude atɔtse fwo odze nle kiyayi nɛ, i si kakan ewo. Inggise angbeka tole gbɛɛ iJɔn okyɔ iBatisima ye kyɛɛ mi ikwu.

⁸ Angbeka tole gbɛɛ oyegbɔ Elaija yidɔ wa, hona onyi mi oyegbɔ emi tugbe ntona diyɛ kyɛɛ mi ikwu.

⁹ Nghaduu iHerude gbɛɛ, <<Ani nu ma dze iJɔn ikye! Ma li emɛ ngwu ani le fwo odzan kpakpa ngha?>> I mina iHerude kpakpa otsa inɛ yi iYesu.

IYesu byi inggise idubu eda enbwa

¹⁰ Ama ogbikye iYesu si yidɔ wa nyan ungwɔ ngwi ama kyɔ duu. Man o kye ma daada lu yan mi igeli mgbi iBetsaida,

¹¹ nghaduu ibyi inggise ka difwi imbe ngwi a lu nɛman a si lukwun. O gbɛ ma di nya ma odze mgbi esuto mgbi Imgbasho, di ngyelu ama i wo ma gbɛɛ ni a ngyelu ma ootse duu.

¹² Ngwi onɔ le ka gbɛsɛ nɛ, emi iwyodefa ntona ba mbi iYesu wa gbɛɛ, <<Nu ijiji inggise ntonɛ ofɛ, nu ma lu igeli yi ayɛsɛ mi agya neni. A mina imbe ngwi a ka la di tu ungwogyɛ, ikyekyɛ imbe ngwi eyi dze nɛ li imbe okplagada!>>

¹³ IYesu nu ma uka gbɛɛ, <<Nu ma ungwɔ nu ma gye na.>> Kpaa a gbɛɛ, <<Eyi dze yi ibredi nghi eda bɛyi mmbweni efa ta. Ni eyi ka byi inggise ntonɛ duu enbwa yɔ, sede eyi ka lu ka gyaagya ungwogyɛ.>>

¹⁴ (A mɛ engyulɔ idubu eda sini.)

Nghaduu iYesu nya engwafɔɔn gbɛɛ, <<Nu ma sise ibwi-ibwi mɛ mmbwo ngwusefa dɔn iwo, ngwusefa dɔn iwo hini.>>

¹⁵ Engwafɔɔn kɔɔ nɔha yeyɛ, ali inggise duu sise.

¹⁶ IYesu kyi kyelu ibredi bɛkɛ yi mmbweni ntona man kyile inɛ kɛ esho, o bibo di kye mwalu. Ta o kye nu ama okye yan nu ma kye gha ma.

¹⁷ Ama duu gye di tolo, ambulu nsisi ma a kye gbelu mbwo uya nɔhi iwyodefa.

Emɛ li iYesu

¹⁸ Egbe oka ngwi iYesu dze yuon le bibo nɛ, ama okye yan to biyan man o byi ma gbɛɛ, <<Inggise li gbɛɛ ani li emɛ?>>

¹⁹ A nu uka gbɛɛ, <<Angbeka gbɛɛ abu li iɔn okyɔ iBatisima; angbeka gbɛɛ oyegbo Elaija; angbeka li gbɛɛ oyegbo oka tugbe yido ba.>>

²⁰ Nghanɛ iYesu byi ma gbɛɛ, <<Ema ma ema gbɛɛ ani li emɛ?>>

IPyita nun uka gbɛɛ, <<Abu li iKrestu* mgbi Imgbasho.>>

²¹ IYesu kwo ma ado kpakpa gbɛɛ nu ma ka nya inggise onyi odze nɛ ba.

IYesu gbɔdze mi adze yi odze ikwongye mgban

²² IYesu si nya ama okye yan gbɛɛ, <<Ongwɛ Inggise ka gbiiso mi ungwo kwuba engyukwo yi ama ofife mgbi Imgbasho beyi ama otso ola mgbi iMose, ka ngwɔn kyemɛ-kyemɛ. Nghaduu mi egbe ongwu ta ma Imgbasho ka kyilen luba oshishe.>>

* **9:20 9:20** Ongwu Imgbasho zonu gbɛɛ o ka wa dula ɛɛ wato mani.

²³ Nε o nya ma duu gbεε: <<Ali inggisε nmina okyedɔ ani yɔ, li kyemε ngwi o ka tangwε ewon yε kyelu ekwatsi mgban kyedɔ ani alegbe-alegbe.

²⁴ Ikyena ali inggisε nmina odulu oshishe mgban tɔ yɔ ka byulu lon, kpaa inggisε ngwu oshishe mgban byulu mi ikye mgbi ani yɔ, ka dulun tɔ.

²⁵ Li ali oyabo ngwi inggisε ka tu, ni otsungwɔn tu εε duu kpaa oshishe mgban dzili?

²⁶ Ni inggisε kwayiwi ani yi εɔ mgbi ani, Ongwε Inggisε ka kwayiwi inggisε nani mi onɔ ngwi o yε mi okwɔkwɔ mgban beyi okwɔkwɔ mgbi Otson Imgbasho beyi engyesɔ mgban ama osaan mani.

²⁷ N nya ema otsitsi, angbeka to mmene nka di ikwongye ine ba nghataa ngwi a ka di esuto mgbi Imgbasho.>>

Okwɔkwɔ mgbi iYesu

²⁸ Ngwi iYesu gbɔdze ntonε nye egbe egyata neta, o kyi kyelu iPyita beyi iJon yi iJensi lu yan mi unggwɔ oka bibɔ.

²⁹ Ngwi o kale bibɔ nε, ine mgban si kyata, angwuto mgban tundze yε kwɔ dafi mmbwo onaabo mani.

³⁰ Ple neta, engyulo efa: iMose yi Elaija, tɔ wita ogbɔdze yi iYesu.

³¹ A tɔ mi okwɔkwɔ ongwɔ esho sile gbɔdze mgbi ikwu mgbi iYesu ndze kwεkwε ombwumbwo mi iJerosalin mani.

³² IPyita yi angbeka si nuna lu byulu, onɔ ngwi a kyato nε, a di iYesu yi okwɔkwɔ mgban yi inggisε nghi efa toyan.

³³ Dafi iMose yi Elaija wita olu nε, iPyita nya iYesu gbεε, <<Ongyukwo, i tishi ni eyi ki to

mmeneneni! Ni eyi kle afu eta, onyi ikye abu, onyi ikye iMose, onyi ikye Elaija.>> (Nghaduu o ye odze ngwi o le gbo ma ba.)

³⁴ Ngwi o kale gbodze ne, akpa to gbiiwulu tukwu ma; man ama okye yi iYesu wimio dafi akpa wa tukwu ma mani.

³⁵ Ta ela to mi akpa na gbæ, <<Nene li Ongwani, ongwu ani dudu-dudu; gado mbon na.>>

³⁶ Ngwi ela na dede mata, iYesu si dze mmana yuon. A kye ungwone da, di nya inggise onyi kpaa ungwō ngwi ama di mi onō na ba.

*IYesu lo onodzi ibwubwe to
mbi ongwongyulo*

³⁷ Tegblifan, ngwi a tashulu mi ungwō ne ibyi inggise wa tu iYesu.

³⁸ Inggise mi ifu ibyi kwu ela gbæ, <<Otsetse, ani gbabo nu abu kye ine byi ongwani, o li onyi kpokpo.

³⁹ Onodzi obube li dzesin non le teela; o li dzekwulu li tsuuvu ondu. Ni kyon li fyumfye odzanta dile dzilin kpaa.

⁴⁰ Ani gbabo nu engwafō mgbi abu gbæ nu ma dudu onodzi na to, kpaa a yagba ba.>>

⁴¹ IYesu si gbæ, <<Ema eto ndze yi oyeye onuunu ba dile kpekpe ne! Ka kye onō sine ngwi ani ka dze yi ema yi itukwu oshiishi?>> Man o nya inggise na gbæ, <<Kye ongwabu ma ba mmneneni.>>

⁴² Ngwi a kyon ba ne, onodzi obube na di kyon zudwese o di dzekwulu fyumfye. IYesu fwa yi onodzi obube na, man o ngyelu ongwē na ootse di yilen nu otson.

⁴³ I kwulu ali inggise ewo mi ogbagbadzidzi mfyē ngwi Imgbasho kyo nani.

Ngwi i kale kwulu ali inggise ewo mi ungwō ngwi iYesu kyo duu nē, o nya ama okye yan gbēē,

⁴⁴ <<Gado mi odze ngwi ani le gbo nya ema neni: A ka kye Ongwe Inggise wo engyikyili mgban abo.>>

⁴⁵ Kpaa ama okye yan kwu ambē odze na ba. Itan da ma daada, nē a yagba difwi ba, imio kpaa di wo ma obyin ita.

Li emē shewo ngha?

⁴⁶ Angwodze to mi idzidze mgbi ama okye yi iYesu gbēē li emē mboma shewo ngha.

⁴⁷ IYesu ye ungwō ngwi a le tsēwē neta, o si kye ongbe kwulese dzeke agya mgban.

⁴⁸ O nya ma gbēē, <<Inggise ngbe ito ongwē nē mi iyi mgbi ani gbē ani; o di gbē inggise ngwu ndo ani esō mani. Ikyena ongwu nghao yeyikpa mi idzidze ema duu ma nghao shewo.>>

Inggise nfwa ema ba li mgbi ema

⁴⁹ IJon gbo nya iYesu gbēē, <<Ongyukwo, eyi di inggise oka le dulu onodzi emese mi iyi mgbi abu eyi fwa yan gbēē non nya, ikyekye o li onyi mbi eyi ba.>>

⁵⁰ IYesu nyan gbēē, <<Ka yama non nya ba, lubana inggise nfwa ema bayo li mgbi ema.>>

Emi iBatlomi fwa iYesu

⁵¹ Dafi ono wa dze kwēkwē ngwi a ka kye iYesu lu esho nē, o ngyelu odze mi itukwu mgban si byi ofe abo le lu iJerosalin.

52 O do emi eso angbeka teyin, lu mi agwo oka mi iSamaria oka melu alungwo duu le fan;

53 kpaa inggise emi imbe na gban ba, ikyekye o dze yi oweka olu iJerosalin.

54 Ono ngwi iJensi yi iJon di ungwone ne, a gbɛɛ, <<Otse, i mina abu gbɛɛ ni eyi kwu ola ela mi esho ba ese wa kye ma gyee?>>

55 Nghaduu iYesu kyata fwa yi ama,

56 ta a si lu agwo oka.

Itɔdze okyedɔ iYesu

57 Dafi emi iYesu le lu ofe mgbi ama ne, ongyulo oka nya iYesu gbɛɛ, <<N ka kyedɔ abu ali imbe ngwi abu le ke duu.>>

58 IYesu nyan gbɛɛ, <<Emi ogbalinya to yi ishe, ingwuno emi esho dze yi ude, kpaa Ongwe Inggise dze yi imbe okye ikye da ba.>>

59 O di nya inggise oka gbɛɛ, <<Kyedɔ ani.>>

Kpaa ongyulo ma gbɛɛ, <<Otse, ababo nu ani ofe nin ka gbinebyi otsani nghataa kyon ndzi se.>>

60 IYesu nyan gbɛɛ, <<Ni emi ikwukwo ndzi ewoma, kpaa abu lu ka gbeeso mgbi esuto mgbi Imgbasho.>>

61 Inggise oka di gbɛɛ, <<N ka kyedɔ abu, Otse; kpaa nin ka nya emidani gbɛɛ se egbe oka se.>>

62 IYesu si nyan gbɛɛ, <<Inggise nkye abo byi ikwukwo oshookwo, wita oshookwo diye le ndine ke iyikpa yo, o me unkonyi mi esuto mgbi Imgbasho ba.>>

10

*IYesu do inggise ngwuseta
don iwyo diwyefa eso*

¹ Ta Otse iYesu dulu inggise ngwuseta don iwyo diwyefa. Si do ma eso efefa, nu ma teyi ongwu ke ali igeli beyi imbe ngwi ongwu ka wa ke duu.

² O nya ma gbɛɛ, <<Eto oshe-she le kwuba, kpaa emi ido le gwee ta. Ema bibo mbi Otse Imgbasho mgbi eto oshe-she, non do emi ido mgban eso nu ma wa she eto.

³ Lu na! Lubana ani le do ema eso dafi engwe mmala mi ifu emi idukwlebe mani.

⁴ Ka kye ashiko naadi igbe oke agaba hona okpafɔ oka ba. Ka kwulesɛ mi ofe tangba yi inggise ba na.

⁵ <<Ono ngwi ema kaka ude inggise yo, tsekise gbogbɛɛ, iyu mgbi Imgbasho no dze ude neni.

⁶ Kini inggise iyu dze ude na yo, iyu mgbi Imgbasho ka kaka mbi otsungwon, kpaa ki no dzema ba, iyu mgbi Imgbasho ka ye luba mbi ema.

⁷ Ka kyikye mi ude-ude ba na. La mbonyi, le gye, diye wa alungwo ngwi a kye nu ema duu, lubana inggise ido gyɔ ni a kpan.

⁸ <<Ni ema kaka igeli, nu ma kyo ema ono yo, gye alungwo ngwi a kye nu ema duu.

⁹ Bwe ama ndotse to ele ma na, diye nya ma gbɛɛ: <Esuto mgbi Imgbasho dze kwɛkwɛ yi ema.>

¹⁰ Nghaduu, igeli nfwɔ ogbe ema yo, tase lu ingofe ka gbɛɛ,

¹¹ <Ombulu ongwɔ ogalu mgbi ema nto eyi ka afɔ nɛ, eyi ka kye gbolu dafi ambɛ ado okwookwo mbi ema. Di ye na gbɛɛ esuto mgbi Imgbasho dze kwɛkwɛ.>

¹² N nya ema gbɛɛ, mi egbe na ka tatase lo ogalu mgbi iSodon ngha ogalu nani.

Ogalu ama nnoyeyɛ ba

¹³ <<Ahoo! Abu ogalu mgbi iKoradzin yi abu iBetsaida; ema ka gyadzɛ. Ikyekyɛ ungwɔ okwulewo ongwɔ a kyɔ mbi ema nɛ, ki li mi ogalu mgbi iTiru yi iSidon yɔ, a ki kyatitukwu mi ali ibwubwe mgbi ama gbegbe, a ki kye ishangli wo ewo yɛ myini mi uto.

¹⁴ Nghaduu ka tatase mbi iTiru yi iSidon mi egbe ikwɔ ngha ema.

¹⁵ Abu ogalu mgbi iKapenahun, a ka kyile abu esho wɛ? Ei, abu ka lu esɛ mi imbe mgbi emi ikwukwɔ.>>

¹⁶ IYesu si nya ama okyɛ yan gbɛɛ, <<Inggisɛ nfwo ema fwo ani. Ongwu nfwa ema fwa ani. Ongwu nfwa ani fwa Imgbasho ndɔ ani esɔ nani.>>

Oyɛyɛ mgbi emi ngwuseta dɔn iwyo diwyefa

¹⁷ Emi ngwuseta dɔn iwyo-diwyo-efa ntona yidɔ yi atsa wa gbɛɛ, <<Otɛ iYesu, mi iyi mgbi abu emi onodzi emɛɛ kpaa le sunu eyi.>>

¹⁸ IYesu nu ma uka gbɛɛ, <<N di iSatan gbɛɛ kye esho dafi mmbwo le naabo mani.

¹⁹ Ani tsekise kye mfye nu ema okyɛ afɔ dzi ifa bɛyi mnaa odi ngha mfye mgbi ongyikyili mgbi ema, unkonyi kpaa ka kyɔ ema ba.

²⁰ Nghaduu ka tsatsa na gbɛɛ di emi onodzi ibwubwe sunu ema ba. Kpaa, tsatsa ikyegbɛɛ a lɔ ema iyi mi esho.>>

IYesu tsatsa

²¹ Mi onɔ na kpɔɔ iYesu mbwo yi atsa mi Onodzi Osaan, o gbɛɛ, <<Ani ta abu angba Otsani, Otɛ

mgbi esho yi ese, ikyekye abu kye ungwɔ ntonɛ da ama ntsewe gbɛɛ di ama kwiine diye yodze mani, kpaa abu kwulu iba nya engbe. Een, Otsani, li ngha ngwi i kpaa abu gbɛɛ no dze aali.

²² <<Otsani kye alungwɔ duu wo ani abɔ. Inggise onyi ye ongwu nli Ongwe ba li Otson ta, inggise onyi kpaa di ye Otson ba li Ongwe ta beyi ama ngwu Ongwe sadu okye Otson tso ma mani.>>

²³ Man iYesu kyata mbi engwafɔɔn ntona gbɔ yi ama daada gbɛɛ, <<Mse no be ama ndi ungwɔ ema di ne ewo!

²⁴ N nya ema gbɛɛ i mina ibyi oyegbɔ yi ibyi uto gbɛɛ ama ki di ungwɔ ngwi ema di ne, kpaa a di ba, odi fwo ungwɔ ngwi ema fwo ne, kpaa a yagba fwo ba.>>

*Utsa mgbi inggise iSamaria osuse
ngwu ya inggise oka abɔ*

²⁵ Onɔɔlɔlɔ ma inggise oye ola mgbi iMose saan kyatunto ombadi iYesu, o gbɛɛ, <<Otsetse, li alungwɔ ngwi ani ka kyɔ se ngwi ani ka tu oshishe igyegwu?>>

²⁶ IYesu nyan gbɛɛ <<Ola mgbi iMose gbɔsine? Abu li gbɔn sine?>>

²⁷ O si nu uka gbɛɛ, <<Afe lo gbɛɛ: <Otse Imgbasho no kpa abu itukwu yi itukwu mgbi abu duu yi oshishe mgbi abu duu yi mfyɛ mgbi abu duu yi oyeeye mgbi abu duu>; di, <Inggise nwatse dɔ abu kpa abu itukwu dafi ewabu mani.> >>

²⁸ IYesu nyan gbɛɛ, <<O gbɔ ayin; lu ka kyɔ ngha ta o ka dze oshishe.>>

²⁹ Kpaa dafi o mina otso oye-ye mgban ne, o byi iYesu gbɛɛ <<Li emɛ li inggise owatse dɔ ani?>>

³⁰ IYesu si nyan gbɛɛ: <<Inggisɛ iJuda oka kye mi iJerosalin le kɛ iJeriko, o ka kaka abɔ emumyi ama ofofɛ. A gbon ibe di kyon angwuto mi ewo kye dulu dzanta lake ofɛ le fyikwu.

³¹ I wa yɛɛ gbɛɛ inggisɛ ofifɛ mgbi Imgbasho oka wa le nye ofɛ na kpɔɔ, o di inggisɛ na ta, o nye enggengga lu.

³² Inggisɛ iLevi nli kyidɔ mi ozu okwakye mgbi emi iJuda kpaa kyo nga, ngwi o di inggisɛ na nɛ, ongwu kpaa nye enggengga lu.

³³ Nghaduu inggisɛ iSamaria oka nli ingyoga le kɛ agaba, o wa to imbe ngwi inggisɛ na ladzɛ, ngwi o din nɛ, elela kyon won kpakpa.

³⁴ O kɛ kwɛkwɛ yan, o san ifwa mi ewo kye otse yawon ele. O kyon dɔkɛ itaklimyi mgban kyon lu ozu ingyoga ka gbeka byun saan.

³⁵ Tegblifan nɛ, o dulu udza nmɛ okpa idɔ egbe efa sini kye nu inggisɛ odi mi imbe ingyoga nani, o nyan gbɛɛ: <Bwen saan, ni ani yɛ, ungwɔ ngwi abu mbe mi ikyon duu ni nga nga kpaa, n ka yilen kpaa abu.> >>

³⁶ IYesu byita gbɛɛ, <<Mi idzidzɛ inggisɛ eta ntona li emɛ li inggisɛ owatse dɔ inggisɛ ongwu nkaka abɔ emumyi na?>>

³⁷ Inggisɛ oye ola na nun uka gbɛɛ, <<Li inggisɛ ongwu ndin elela nani.>>

IYesu nyan gbɛɛ, <<Lu ka kyo nga.>>

IYesu kaka uɔɔ iMata yi iMeri

³⁸ Dafi iYesu yi engwafɔɔn kye ikye dɔ le lu iJerosalin nɛ, o wa kaka agwɔ oka, ongyaa oka ngwu a li kwun di iMata gban kaka uɔɔ mgban.

³⁹ O dze yi ongwunon ongwu ongyaa, iyin di iMeri, ngwu ka sɔke iyayi Otse iYesu le fwo elodze mgban.

⁴⁰ Kpaa i kaka iMata ewo kpakpa yi ungwɔ okyɔɔkyɔ nshewo ngwi ongwu ka kyɔ mani. O ba wa byi iYesu gbɛɛ, <<Otse, i kpa abu dafi ongwunani dzata idɔ duu tsaani abɔ nɛɛ? Ngyese nyan no wa tobyi ani.>>

⁴¹ Otse nun uka gbɛɛ, <<IMata, iMata, i kaka abu ewo, eka di kplɔkɔ lo abu mi ungwɔ kwuba;

⁴² ungwɔ li onyi ta ndze kyemɛ-kyemɛ. IMeri kye ayɛ ngwi nghao tishi, ngwi a ka kye gbɛlu mbon ba mani.>>

11

IYesu tso ibɔ obɔɔɔ

¹ Egbe oka nɛ, iYesu le bibɔ mi imbe oka. Mi onɔ ngwi o ngyɛlu ibɔ obɔɔɔ nɛ, ongwafɔ mgban onyi ba mbon wa nyan gbɛɛ, <<Otse, tso eyi obibɔ dafi ijɔn tso engwafɔ mgban nani.>>

² O nya ma gbɛɛ, <<Onɔ ngwi ema ka bibɔ yɔ, gbɛɛ:

<< <Otseyi,

nu ma nu mmwɛ mi iyi mgbi abu.

Ni esuto mgbi abu ba.

³ Nu eyi ungwogye mgbi eyi
ongwi alegbe-alegbe.

⁴ Dze eyi ta yi ali ibwubwe mgbi eyi,
dafi eyi kpaa li dzata
ama nkyɔ eyi obube mani.

Dika kye eyi kaka igyila ba;

kpaa dulu eyi tɔ mi obube.> >>

⁵ IYesu di nya ma gbɛɛ, <<Li emɛ mbi ema ndzɛ yi uka, ka kɛ mbon mi idzidzɛ otu ka nyan gbɛɛ, <Okani, tobyi ani yi ibredi nghi eta;

⁶ ikyesinɛ okani oka dzagaba wa kaka mbi ani, ma n dzɛ yi unkonyi ngwi n ka kye non gye ba.>

⁷ <<Ma o nu uka mi ozu dzidzɛ gbɛɛ, <Ka kaka ani ewo ba; onufozu tukwu, engbɛ mgbi ani di lato yi ani mi akwulo. Nghanɛ n ka yagba kyato ba wa nu abu unkonyi ba.>

⁸ N nya ema, o ka kyato ba wa nun mi ikyegbɛɛ o li okan ba, kpaa mi ikyegbɛɛ o bɔ kyɔ ewewa ba, li ikyengha o ka kyato wa nun dafi o mina duu aali.

⁹ <<N di nya ema: Bɔ na ta a ka nu ema, di pita na, ta ema ka tu; tsaabɔ na, ta a ka kwulu ema onufozu.

¹⁰ Lubana otsungwɔn nbɔ ka gbɛ. Ongwu npita ka tu. Ongwu ntsaabɔ, a ka kwulun ofɛ.

¹¹ <<Li emɛ mbi ema etsengwɛ ngwu ongwɔn ka bɔn mmbweni, se o ka nun ifa gbikye mmbweni?

¹² Naadi o bɔn akyogbi, ngwi o ka kye mnaa nun?

¹³ Ni ema emi ali ibwubwe ye onu engbɛ mgbi ema umba osuse ma, ka kyɔnɛse Otsema ongwɔn esho ka nghao nu ama nbɔn Onodzi Osaan ba.>>

IYesu yi uto mgbi emɛɛ

¹⁴ Egbe oka nɛ, iYesu lɔ ikplima emɛɛ onya. Onɔ ngwi emɛɛ na tɔ nɛ, inggise ngwu onodzi emɛɛ na non yɛɛ ikplima ma gbɔdzɛ, ta i kwulu ibyi inggise ntona ewo.

¹⁵ Angbeka gbɛɛ, <<IYesu lɔ emɛɛ onya yi mfye mgbi iBedzɛbu ongwu nli ikye mgbi emɛɛ nani.>>

¹⁶ Angbeka le mbadin, a mina ambɛ ongwɛ esho mbon.

¹⁷ IYesu ye ewodze mgbi ama nɛ, o nya ma gbɛɛ: <<Ali esuto ngwi gbua mi ikyili yɔ, a ka bulu, ude ngwi di gha yi ewon ka bulu.

¹⁸ Ni iSatan kpaa gha yi ewon ma, ka kyɔsinɛse esuto mgban ka kwudze? Lubana ema gbɛɛ ani lo emese onya yi mfye mgbi iBedzebu.

¹⁹ Kini ani lo emese onya yi mfye mgbi iBedzebu ma, li mfye mgbi emɛ ngwi engbɛ mgbi ema li lo emese onya? Ngyese engbɛ mgbi ema ka gbɔ ema ikwɔ.

²⁰ Kpaa ni li mi mfye mgbi Imgbasho ngwi ani lo emese onya yɔ, esuto mgbi Imgbasho ba mbi ema sewaani.

²¹ <<Ni inggise ndze yi mfye di dze yi okyiika, ngyo ude mgban yɔ, alungwɔ ngwi o dzeɣan duu ka dze kyoon.

²² Nghaduu ni inggise ndze yi mfye nghan ba wa gblika yan yɔ, o ka nghan diye gbɛlun okyiika ngwi o le tsaabo igɛge yan mani, o dika kyi ghalu okwude mgban yi inggise angbeka.

²³ <<Inggise ndze yi ani bayɔ, kye afɔ twese yi ani. Ongwu ngbe ngwikwo yi ani bayɔ, le bulu-bulu.

²⁴ <<Onɔ ngwi onodzi emese tɔ mbi inggise, o li lu ivu le ka pita imbe otonya. Ki non tu imbe bayɔ, o li gbɛɛ; <N ka yidɔ lu ude ani ogbugbe.>

²⁵ Non ye ba udan ogbugbe wa di a kyi melu imbe ma dzeke saan yɔ.

²⁶ O li ye lu ka kwu emese angbeka egyafa ama ntimbali nghan mani, a ka ba wa kaka sise mi

ele. Taman odzɛɛdze mgbi inggise na ka timbi ngahaabo ogbugbe.>>

²⁷ Dafi iYesu le gbɔdze le kɛ nɛ, ongyaa oka mi idzidze ibyi inggise ntona si kyile ela esho gbɛɛ, <<Mse no dze yi ifu ngwi mba abu, bɛyi abɛ ngwi abu ngaha nani.>>

²⁸ IYesu nu uka gbɛɛ, <<Nghaduukpaa li inggise nfwo elodze mgbi Imgbasho di kyo mi ele yeye mani ka gbumse.>>

Ambɛ mgbi iJona

²⁹ Dafi ibyi inggise shili kye iYesu wo idzidze nɛ, o gbɛɛ, <<Nɛnɛ li eto obube! O le mina ambɛ, kpaa o ka tu onyi ba sede ambɛ mgbi **iJona** ta.

³⁰ Dafi iJona li ambɛ mbi emi iNinive na, li ngaha ngwi Ongwe Inggise ka li ambɛ mbi eto nɛ aani.

³¹ Apodza ongwi **aca** ka kye afo twɛɛ yi inggise emi eto nɛni mi egbe ikwo dika nu ma obube, lubana o kye mbi ɛɛ dondu owa fwo ozoyeye mgbi uto iSolomu, dinaa, ongwu nshewo ngaha iSolomu dze mmenɛni.

³² Inggise emi iNinive kpaa ka kye afo twɛɛ yi emi eto nɛni mi egbe ikwo diyɛ nu ma obube; ikyena a kyatitukwu mi onɔ ngwi a fwo elodze ogboɔgbɔ mgbi iJona nani, ma onɛnɛ ongwu nshewo ngaha iJona dze aani.

Osa mgbi ewo.

³³ <<Inggise onyi nka kye ola do se ka kye da di kye mgboko tukwu ele dzɛma ba. O ka kye fake imbe ododa ngwi ali inggise nkaka duu ka di osa mani.

³⁴ Inɛ mgbi abu li ipitila mgbi ewo mgbi abu. Kini inɛ mgbi abu tishi yo, ewo mgbi abu duu ka

mbwo yi osa. Kpaa kini ine mgbi abu tishi bayo, ewo mgbi abu kpaa dika mbwo yi iifu.

³⁵ Ikyenghanɛ, di gbɛɛ, osa ndzɛ mbi abu no ka li iifu ba.

³⁶ Nghanɛ, kini ewo mgbi abu duu mbwo yi osa yi alewo onyi kpaa yifu bayo, ka mbwo yi osa dafi osa mgbi ipitila li nu abu osa neni.>>

*IYesu tsaafɔ mi ungwɔ mgbi
emi iFarasi yi ama otso ola
mgbi iMose*

³⁷ Ngwi iYesu ngyɛlu odzɛ ogbɔɔgbɔ nɛ, inggisɛ iFarasi wa bɔɔn gbɛɛ no ba wa gye ungwogyɛ mi uɔɔ mgban; ta o ka sɔkɛ ogyɛ ungwogyɛ.

³⁸ Nghaduu inggisɛ iFarasi na, difwi gbɛɛ iYesu sabɔ mi odzɛɛdzɛ aletɔ mgbi ama ba ta, wita ogyɛ ungwogyɛ, nɛ i kwulun ewo.

³⁹ Otɛ iYesu si nyan gbɛɛ, <<Onɛnɛ, ema emi iFarasi li sa ewo alubata yi inunggaa, kpaa mi idzidzɛ mgbi ema yo li mbwo yi nggwɔ yi imbali.

⁴⁰ Ema ikwangha inggisɛ ntonɛ! Li ongwu nmɛ idzidzɛ ma, mɛ esɛ kpaa baa?

⁴¹ Nɛ nu emi adzɛ umba yi itukwu osaan na, ta alungwɔ duu ka dzɛ ema saan.

⁴² <<Aho! Mi ikye ema emi iFarasi, ema li kye onyi mi ikye iwyo ongwɔ okwɔ mgbi ema duu mbwo yi ungwɔ dafi indzafɛ, atsubo, beyi ungwɔ angbeka kye nu Imgbasho. Kpaa ema li kyo inggisɛ ogyɛ, Imgbasho di kpaa ema itukwu ba. Li ungwɔ ndzɛ imbiso ngwi ema ki tsekise kyo duuse angbeka ntona aali.

⁴³ <<Ahoo! Mi ikye ema emi iFarasi, li kpa ema oso imbe mmwe mi ozu okwakye mgbi emi iJuda di nu ma le ta ema angba yi mmwe mi ifyidu.

⁴⁴ <<Ahoo! Mi ikye ema ama olɔɔɔ yi emi iFarasi, emi ikpala, ema dze dafi endzi ngwi ambɛ mgban byulu, ngwi inggise li kyikye nye ele kpaa a li difwi ba mani.>>

⁴⁵ Inggise otso ola mgbi iMose oka nun uka gbɛɛ, <<Otsetse, dafi ngwi abu gbɔ ungwɔ ntonɛ nɛ, eyi kpaa abu fya eyi ito.>>

⁴⁶ IYesu gbɛɛ, <<Ahoo! Mi ikye ema ama otso ola mgbi iMose, ikyekye ema li gbe iso gwuba dɔ inggise ikye kpaa ema li kye ongwufabɔ onyi gbɔ ele ikye oya ma abɔ ba.

⁴⁷ <<Ahoo! Mi ikye ema, ema mbɛ endzi mgbi ama ogbɛɛɛ ngwu li emi otsikyema ngwɔ tugbe mani.

⁴⁸ Nɛ ema tso gbɛɛ ungwɔ ngwi a kyɔ na li ayin; a ngwɔ ama ogbɛɛɛɛ, ema di mbɛ ma endzi.

⁴⁹ Mi ikyenghanɛ, Imgbasho mi ozoyeye mgban gbɛɛ, <Ani ka dɔ ama ogbɛɛɛɛ yi ama ogbikye ani esɔ mboma, angbeka a ka ngwɔ ma diye nu angbeka adzɛ.>

⁵⁰ Nghanɛ, etɔ neni a ka kwo ma adɔ mi ikwu mgbi ama ogbɛɛɛɛ ngwu a ngwɔ mi owita-wita mgbi esɛ nani.

⁵¹ Wita mi ikwu mgbi Ebel lu ka kaka ikwu iDzakaria, ongwu ma ngwɔn mi idzidzɛ ozu mgbi Imgbasho yi iwashi ofifɛ nani. N nya ema mi otsitsi, a ka kwo etɔ nɛ adɔ mi ungwɔ ntonɛ duu.

⁵² <<Ahoo! Mi ikye ema ama otso ola, lubana ema kyi kyelu ungwɔ okwulu ofɛ mgbi ozoyeye

mgbi Imgbasho. Ema abuema kpaa kaka ba, diye noofe gbee ama nle kaka nu ma kaka ba.>>

⁵³ Ngwi iYesu ngyelu odze nton eogbocgbo ne, o dzata imbe nani, ne emi iFarasi yi ama otso ola mgbi emi iJuda wita ole ban ibe di kyitingga gbee no gbodze mi ungwo gwuba,

⁵⁴ zukwu ni ama tu ofe di nun obube mi odze ama nto mi ondu mbon nli ayin ba mani.

12

*Ado okwookwo beyi okwu
inggise ewe wo*

¹ Ngwi inggise idubu ibyibi wa kwutoke mbonyi ne, a sile dzi ewoma afo, man iYesu wita ogbodze ababo nya engwafoon gbee: <<Kyo dumoo yi otsootso mgbi emi iFarasi, ngwi li ewe nli gbafwe dafi okwuna mi ibredi nani.

² Ono kyema ngwi alungwo ndze mi odaada duu ka do ododa, ungwo ngwi a di kye da duu a ka kye deese.

³ Ungwo ngwi abu gbo mi iyifu a ka fwo mi osa, ungwo ngwi abu di gbon mi ado mi ifoozu idzidze dika gbela to mi ikyendu.

⁴ <<N nya ema, emi okani, ka mio ama nka ngwo ikpewo ta ka kyo unka gbe wuba na ba.

⁵ Kpaa n ka tso ema ongwu ema ka mion mani: Mio ongwu, ki non kye ngwolu ikpewo, o di dze yi mfye okye abu woke imbe adze nani. Een, ani nya ema, mion na.

⁶ A li kye ifyilo nghi eda gya mi anini efa baa? Nghaduu ifyilo onyi kpaa Imgbasho gblimon ba.

⁷ Nghane, otu mi ikye mgbi ema duu Imgbasho ye mmbwon. Ka mio ba na; ema ngha ifyilo ibyibyi.

⁸ <<Ani nya ema, inggise ta nkyc obwendε mgbi ani mi ine inggise yc, **Ongwε Inggise** kpaa ka kyc obwendε mgban mi ine engyeso mgbi Imgbasho.

⁹ Nghaduu inggise ntangwε ani mi ine inggise yc, ongwu kpaa Ongwε Inggise ka tangwan mi ine engyeso mgbi Imgbasho.

¹⁰ Ali inggise ngbɔdze obube mi ikye Ongwε Inggise, a ka dzanta yi obube, kpaa ongwu nfya Onodzi Osaan ito yc, a ka dzanta ba.

¹¹ <<Ono ngwi a kye ema ba ine ikwɔ mi ozu okwakye mgbi emi iJuda beyi ine emi atɔtse beyi ine mgbi emi ola ma, no ka kaka ema ewo dafi ema ka na ewema naadi odze ngwi ema ka gbɔ ba.

¹² Ikyena Onodzi Osaan ka nya ema odze ngwi ema ka gbɔ mi ono na mani.>>

Utsa mgbi ikwangha inggise aludu

¹³ Inggise oka mi ifu ibyi nya iYesu gbεε, <<Otsetse, nya ongwunani no kye ghalu okwudε ngwi otseyi dzanta nu eyi nε yi ani.>>

¹⁴ IYesu si nun uka gbεε, <<Okani, li emε nu ani mfye ogbiikwɔ naadi ogha ema okwudε?>>

¹⁵ Ta o nya ma gbεε, <<Gbεwεbyi! Ngyo ewema mi ali ofε mgbi nggwɔ duu; oshishe mgbi inggise dze mi aludu mgban ba.>>

¹⁶ Man o nya ma utsa nε gbεε: <<Ikpese mgbi inggise udza oka tishi ungwogyε.

¹⁷ O tsewe mi itukwu mgban gbɛɛ, <Li ekyɛ ngwi ani ka kyo? Ani dze yi imbe ngwi ani ka gbe ungwogyɛ mgbi ani to ba.>

¹⁸ <<Nɛ o gbɔgbɛɛ, <Li ungwɔ ani ka kyo aani. N ka kye bulu emi oba mgbi ani yidɔ mbe ama okwukwo, man ani ka gbe ungwogyowe yi okye mgbi ani duu da mi efu.

¹⁹ Ta n ka nya ewen gbɛɛ, <<Abu dze yi ungwɔ osuse kwuba to nka kye onova ibyibyi. Yile itukwu bese; gye, wa diyɛ dze yi atsa.>> >

²⁰ <<Kpaa Imgbasho nyan gbɛɛ, <Abu ikwangha nɛ! Mi otu inɛ nɛni n ka mina oshishe mgbi abu mbi abu. Nɛ li emɛ ka kye gbelu ungwɔ ngwi abu gbe to ikye ewabu nɛ?>

²¹ <<Li ngha nka dze yi ali inggisɛ ngbe ungwɔ to ikye ewon kpaa li aludu mbi Imgbasho ba aali.>>

No ka kaka ema ewo ba

²² Ta iYesu nya engwafɔɔn gbɛɛ: <<Nghanɛ ani nya ema, no ka kaka ema ewo mi oshishe mgbi ema ba, ungwɔ ngwi ema ka gye, naadi mi ikye ewo mgbi ema, ungwɔ ngwi ema ka wo.

²³ Oshishe ngha ungwogyɛ, ewo di ngha angwuto.

²⁴ Di emi ajaglama: A li kya naadi shɛ ba, a dze yi ozu hona oba okye ungwɔ da ba, nghaduu Imgbasho li byi ma enbwa. Ema dze yi oyabɔ ngha ingwunɔ duu!

²⁵ Li emɛ mbi ema mi itukwu oshanye mgban ka yagba ombwo obyɛ onyi mi oshishe mgban?

26 Ma ni itukwu oshanyε ka yagba ngyelu ungwɔ ogyengyε ngha ba wali, oyabɔ li ekyε onu ewema itukwu shanyε mi ungwɔ angbeka?

27 <<Di dafi onggangga oshε li she mani. A li kyidɔ naadi gbo ewoma angwuto ba. Nghaduu **iSolomu** mi okwɔkwɔ mgban nose wewo tishi dafi onyi mbi onggangga ntonε ba.

28 Ni li ngha ngwi Imgbasho li nu oshε mi okwɔ ngwi dze inε, ekeka a ka kye toola sunse ma, ka kyɔsinεse ngwi o ka nghao kye inε byi ema ba? Ema ngwu oyεyε onuunu mgbi ema shanyε ntoneni!

29 Nghanε, no ka kaka ema ewo mi ungwɔ ngwi ema ka gye naadi wa ba; dika dze yi angwodzε mi itukwu kpaa ba.

30 Bana li ama n ye Imgbasho ba li kyεdɔ ungwɔ ntoneni, ma Otsema ye dafi ema mina ungwɔ ntonε mani.

31 Nghaduu pita esuto mgbi Imgbasho ababɔ, ta a ka gbe ungwɔ ntonε duu mbwo ema kε ele.

32 <<Ka mio ba na, engwafɔ ama okpa ani itukwu, ikyena i mina Otsema okye esuto nu ema.

33 Gbelu ungwɔ ngwi ema dzεyan duu gya kye udza gha emi adzε. Ema ka tu ungwɔ ama osuse nka li gyegwu, aludu mi esho nka ngyε ba, imbe ngwi emumyi ka ba kwεkwε naadi ikwukwu ka kye gye ba mani.

34 Lubana imbe ngwi aludu mgbi ema dzεma, li mmana ngwi itukwu mgbi ema kpaa li dze aali.

Ongyo le fε

35 <<Wewo okyidɔ di nu ipitila mgbi ema le gbe,

³⁶ dafi engbido tole fe oyeyeye mgbi ongyukwo mgbi ama mi eba okwokyiikwokyi, ikyegbæ non ye wa tsaabo ta a ka kwulun ofe vla mani.

³⁷ Ka sunse mbi engbido onɔ ngwi ongyukwo ye tu ma le ngyo mani. N nya ema otsitsi, ongwu abuon ka wewo gbe ma sise kye oga nu ma gye.

³⁸ Ka sunse mbi engbido ama ngwu ongyukwo mgbi ama wa tu ma wewo mani, yeba non ba mi idzidze otu naadi mi ikyegbe kpaa.

³⁹ Kpaa difwi odze neni: Ni otsungwo ozu ki ye onɔ ngwi emumyi ka ba yo, o kika non gbobun ozu kaka ba.

⁴⁰ Ema kpaa li kyeme ngwi ema ka wewo, ikyekye Ongwe Inggise ka ba mi obyi ngwi ema gbinebyi ma ba.>>

⁴¹ IPyita byita gbæ, <<Otse, abu le gbo utsa ne nya eyi yueyi naadi li ali inggise duu?>>

⁴² Otse iYesu si gbæ, <<Li eme li ongbido oyeye di kwiine? Li ongwu ngbeka byi ungwɔ, ngwi ongyukwo kyon dzekæ ikye ogbinebyi engbido mgban onu ma ungwogye mi onɔ nwogyɔ mani.

⁴³ Ka tishi mbi ongbido ngwu ongyukwo mgban wa tun le kyɔ ngha mi onɔ ngwi o ye mani.

⁴⁴ N nya ema otsitsi, o ka kyon dzekæ ogbinebyi ungwɔ mgban duu.

⁴⁵ Nghaduu ni ongbido na nya ewon gbæ, <Ongyukwo mgbi ani le kye onɔ tunto oyeyeye,> man wita ogbo engyulo yi engyiido ibe dile gye ye wa fya yo.

⁴⁶ Ongyukwo mgbi ongbido na ka yido mi egbe ngwi o kye ine byi ma ba beyi obyi ngwi o ye ba. O ka non gyiso kpakpa di kyon dzekæ imbe mgbi ama onghaado.

⁴⁷ <<Ongbido ongwu n ye ungwɔ ngwi ongyukwo mgban mina, kpaa wewo ba di kyungwɔ ma bayɔ, a ka gbon onitse kwuba.

⁴⁸ Nghaduu ongwu n ye ba di kyungwɔ ngwi li oyeyɛ ba, a ka gbon onitse gwee. Mbi ali inggise ngwu a nun kwuba a dika mina kwuba mbon; ongwu a di nun dzii a dika pita mbon dzii.

IYesu ba yi ogbua-gbua

⁴⁹ <<Ani ba esɛ nɛ yi ola, ma dafi i dze ani ma kile gbɛ kpaa wa!

⁵⁰ Kpaa ani dze yi iBatisima mgbi iso ngwi ani ka wa kaka ele, ma n ka gyiso ongwɔ itukwu nghataa se ka wa ngyɛ.

⁵¹ Ema tsɛwɛ gbɛɛ ani ba owa kye iyu ba esɛɛ? Ei, n nya ema, li ogha inggise yi ewoma.

⁵² I wita onɛnɛ nghataa lu iyayi inggise ka li eda mi etɔ onyi a ka gbua yi ewema, eta ka kye afɔ twɛɛ yi efa, efa dika kye afɔ twɛɛ yi eta.

⁵³ A ka wa gha yi ewoma, otsɔngwe yi ongwɔn ongyulɔ, ongwongyulɔ yi otɔn, onɔngwɛ yi ongwɔn ongwu ongyaa, ongwongyaa yi onɔn, onobongyaa yi owongwaan, owongwɛ yi onoban.>>

Odifwi onɔ

⁵⁴ Nɛ iYesu nya ibyi inggise gbɛɛ, <<Onɔ ngwi ema di akpa tseto mi onosa, mi onɔ nata ema li gbɛɛ, <Mmbwo ka wa kya,> man di li kya.

⁵⁵ Ma onɔ ngwi awo ongwɔ agwudu wa fa, ema li gbɛɛ, <Imbe ka wa dziwu,> man di li dze ngha.

⁵⁶ Ema emi ikpala ntonɛ! Ema ye onu osa mi odzɛɛdze mgbi esɛ beyi akpa mi esho. Kyɔsine

ngwi ema ye onu osa mi odzæedzæ ongwi onene wuba?

⁵⁷ <<Kyone ngwi ema fwikwo abuema mi ungwo nli ayin wuba?

⁵⁸ Ni abu le ke opiikwo yi ongyikyili mgbi abu yo, fya kpakpa ni abu yile ide gye yan mi ofe, ni abu kyo ngha ba, a ka kwo abu ba ine inggise ogbiikwo, ongwu nka kye abu wo obaka abo, ta a sika kye abu woke obawi.

⁵⁹ N nya abu, o ka tase ba nghataa imbiso ngwi abu ka kpa anini mgbi abu ongwi olele ngwi a wo abu mani.>>

13

Kyatitukwu hona dzili

¹ Mi ono nani, inggise angbeka to imbe na nnya iYesu gbæ di iPlatu ngwo emi iGalalia angbeka ni eyi mgbi ama takye yi ife ngwi a le fe mani.

² IYesu si nu uka gbæ, <<Ema tsewe gbæ emi iGalalia ngwu a ngwo ma ngha na nghao li emi ali ibwubwe ngha emi iGalalia angbeka ntonaa?

³ Ei, li ngha ba! Kpaa n nya ema, ni ema kyata mi ali ibwubwe mgbi ema bayo, ema ka kwulu dafi ama kpaa kwulu nani.

⁴ Inggise iwyodegyata ama nkwulu ono ngwi ozu oshigbo mi iSilon gbobu si ma na ma, ema tsewe gbæ a kyo obube ngha angbeka ama nto iJerosalin naa?

⁵ Ei, li ngha ba! Nghaduu n nya ema, ni ema kyata mi ali ibwubwe mgbi ema bayo, ema kpaa ka wa dzili duu.>>

Utsa mgbi andundu ogyoma

⁶ Ta iYesu nya ma utsa ne gbɛɛ: <<Inggise oka nose kye ekwo ngwi a li kwun di andundu kye ye mi okwo mgban. O li ka kpadi gbɛɛ, ni i wa owawa ya, kpaa o li tu ba.

⁷ Ne o nya inggise nle ngyo okwo na gbɛɛ, <I me onova eta ngwi ani le ba wa kpadi ekwo ne gbɛɛ ni ani tu awawa mi ele, kpaa n tu ba. Kye dze ngwuta! Kysine ngwi o le tukwu imbe?>

⁸ <<Nghaduu inggise ongyo okwo nu uka gbɛɛ, <Ongyukwo, di dzanta onova onyi; n ka tishɛ nye ewon gbe ibwa yawon.

⁹ Ki non wa owawa onova nkyɛ ne, tishi! Ni li ngha bayo, kye dze ngwuta.> >>

*IYesu kyile ongyaa ngbikye
mi egbe otonyido*

¹⁰ IYesu le tsungwo mi egbe otonyido mi ozu okwakye mgbi emi iJuda oka,

¹¹ man ongyaa oka dze imbe na ngwu onodzi obube non dotse fulu me onova iwyodegyata, o kile li yagba zunto kpaakpa gbe ba.

¹² Ngwi iYesu din ne, o kwun ela ba iyayi si nyan gbɛɛ, <<Ongyaa, a she abu adita mi ootse mgbi abu!>>

¹³ O kye abo gbon, labolabo neta, o si kyato dzekunto kpaakpa man le tse Imgbasho.

¹⁴ Itingga kyo inggise okye okwakye teyi gbɛɛ di iYesu ngyelu ootse mi egbe otonyido, o si nya inggise ntona gbɛɛ, <<Ali ikyidu dze yi egbe egyin ngwi eyi ka kyido, nghane ba mi egbe ntoneni, ni a ngyelu ema ootse, kpa no ka li egbe otonyido ba.>>

15 Otse iYesu nun uka gbɛɛ, <<Ema emi ikpala ntonɛ! Ali inggise mgbi ema li kyi shɛlu mnda naadi itaklimyi mgban mi ifatoba kyen ka weni mi egbe otonyido baa?

16 Nghane ongyaa nɛ kye mi eto mgbi Abraham, kpaa iSatan bwan adi mɛ onova iwyodegyata. Wane i tishi gbɛɛ nu ma shan adi mi egbe otonyido ba naadi?>>

17 Ngwi iYesu gbɔdze nɛ nɛ, ayiwi kwu engyikyili mgban. Kpaa inggise ntona duu i kpa ma mi ungwo okwulewo ngwi o le kyo nani.

Utsa mgbi inene nkwodzi beyi okwuna

18 Neta iYesu byita gbɛɛ, <<Esuto mgbi Imgbasho nɛ dze sine? Li ekyɛ ngwi ani ka kye mba yan?

19 Dze dafi inene nkwodzi, ngwi inggise kye ka fwe mi okwo mgban. I she yɛɛ ekwo, ingwuno li lude mi abɔn.>>

20 IYesu di byita gbɛɛ, <<Li alungwo ngwi ani ka kye esuto mgbi Imgbasho mba yan?

21 Dze dafi ongyaa kye okwuna tablikiyi yi ofumbu nshe mi ikpokpo di bwuo ewon kpatse mani.>>

Onufe okpenge

22 Ta iYesu nye igeli-igeli beyi agwo emi oshe le tsungwo ngwi o le lu iJerosalin mani.

23 Inggise oka byun gbɛɛ, <<Otse, li inggise gwee ta ka watɔɔ?>>

O nya ma gbɛɛ,

24 <<Fya mi ofyaafya mgbi ema ni ema kaka mi onufe okpenge nani, ikyena inggise kwuba ka fya

gbɛɛ nu ma kaka esuto mgbi Imgbasho nghaduu a ka yagba ba.

²⁵ Otsungwɔ ozu ka kyato yile onufe tukwu, ema ka tila to esɛ le tsaabɔ yɛ gbaabɔ gbɛɛ, <Kwulu eyi onufe, ongyukwo!>

<<Nghaduu o ka nu uka gbɛɛ, <Ani ye ema hona ye imbe ngwi ema tokye ba.>

²⁶ <<Ta ema ka gbɛɛ, <Eyi gye diyɛ wa yi abu, abu di tso mi igeli mgbi eyi kpaa!>

²⁷ <<Nghaduu o dika gbɛɛ, <Ani ye ema naadi imbe ngwi ema tokye ba. Lu enggengga mbi ani na, ema emi ali ibwubwe ntoneni!>

²⁸ <<Akwɔ omaama beyi aba ogyeegye ka dze imbe nani, onɔ ngwi ema di Abraham yi Adziki yi ijeko beyi ama ogbɛɛɛ duu mi esuto mgbi Imgbasho kpaa ema abuema a ka kye ema ngwuta lu esɛ mani!

²⁹ Ibyi inggisɛ ka kye mi onosa yi onɔde, beyi aca yi agwudu, dika wa sɔ oga mi esuto mgbi Imgbasho.

³⁰ Nghane emi olele ka yɛɛ emi ababɔ, emi ababɔ dika yɛɛ emi olele.>>

IYesu tsukwu ikye iJerosalin

³¹ Mi onɔ na emi iFarasi angbeka ba mbi iYesu wa nyan gbɛɛ, <<Dzata imbe nɛ lu imbe oka. IHerude mina ongwɔ abu.>>

³² IYesu si nu ma uka gbɛɛ, <<Kɛ ka nya ogbalinya na gbɛɛ, <N ka dulu emese di ngyɛlu ibyi inggisɛ ootse inɛ yi ekeka mi egbe ongwu ta ma, n ka ngyɛlu idɔ mgbi ani.>

³³ Nghaduu n ka byi ofe mgbi ani abo ine yi ekeka yi egbetane, lubana i tishi gbɛɛ nu ma ngwo oyegbo mi imbe oka ba li mi iJerosalin ta.

³⁴ <<Ekyi, iJerosalin, iJerosalin, abu nngwo ama ogbɛɛɛ di tse ama ngwu a do ma eso mbi abu akwutse, dafi ani gbili okye emi ongwabu kwakye yi eka, dafi onogbi li kwulu engwaan woke asha, kpaa ema nu ani ofe ba!

³⁵ Dika, a dzita ude mgbi ema yee okwude waana. N le nya ema, ema ka di ani wuba nghataa sede ni ema wa gbɛɛ, <Ogbumse li ongwu nba mi iyi mgbi Otse Imgbasho se.> >>

14

IYesu ke ude inggise iFarasi

¹ Egbe otonyido oka ne, iYesu ke le ka gye oga mi ude mgbi inggise iFarasi imo oka, a si kye ine fyakwun.

² Neta inggise oka ngwu afo yi abo weeni ba mbi iYesu.

³ Ne iYesu byi ama otso ola mgbi iMose beyi emi iFarasi ita gbɛɛ, <<Ola mgbi eyi noofe ongyelu ootse mi egbe otonyido naadi i nu ba?>>

⁴ Kpaa a dede shilididi. Ta iYesu byi inggise na abo, man o ngyelun ootse di dzanta non lu.

⁵ IYesu si byi emi iFarasi ntona gbɛɛ, <<Ni onyi mbi ema dze yi ongwɛ naadi mnda ngbese woke ibuga mi egbe otonyido ma, o ka dulun to ple lo?>>

⁶ Nghaduu a yagba nu uka ba.

IYesu gbodze mgbi ewo oyile ese

⁷ Ngwi iYesu difwi dafi ama nba oga ntonɛ le sadu imbe mmwɛ abuma nɛ, o nya ma utsa nɛ gbɛɛ:

⁸ <<Ni inggise bɔ abu oga mgbi eba okwokyik-wokyi yɔ, ka sise mi imbe mmwɛ ba. Ikyayina inggise oka nshewo ngha abu kpaa a bɔɔn.

⁹ Ni li ngha, inggise nbɔ ema ma, ka ba wa nya abu gbɛɛ, <Ni abu kye itse mgbi abu nu inggise neni.> Ta abu ka tu ayiwi yɛ ka sɔkɛ imbe okwushanyɛ.

¹⁰ Nghaduu, nu ma bɔ abu oga yɔ, lu ka sɔkɛ imbe ngwi yɛ esɛ tsatsadu mani, ni inggise nbɔ abu wa nya abu gbɛɛ, <Kyato, okani, lu itse ntatase nani.> Ta abu ka dze yi mmwɛ mi ine mbi ama ngwu a bɔ ma ntonani.

¹¹ Lubana ali inggise nkyile ewon esho duu a ka yilen esɛ. Kpaa ongwu n yile ewon esɛ, a ka kyilen esho.>>

¹² Ta iYesu si nya inggise nbɔɔn oga na gbɛɛ, <<Ni abu kyɔ oga mi onɔ naadi onɔnɔdɛ, ka bɔ emi okaabu ba naadi emi ongwunabu naadi odo abu hona emi aludu ama nwatse dɔ abu ba; ikyena a ka yidɔ bɔ abu ikye oyilen kpaa abu mkpaa.

¹³ Ni abu kyɔ oga yɔ, bɔ emi adze, yi ama ngbikye tukwu esɛ, yi ama ntummya, yi ama nbine,

¹⁴ ta Imgbasho ka kye mse bɛ abu ewo. Ikyekye a ka yagba kpa abu mkpa gbɛ ba, Imgbasho ka yilen kpa abu mi egbe ngwi emi osaan ka kyato mi ikwu mani.>>

Utsa mgbi andɛfɛ oga

15 Ono ngwi inggise onyi mbi ama nsoto oga biyan fwo odze ne ne, o nya iYesu gbɛɛ, <<Inggise nka so oga mi esuto mgbi Imgbasho ka gbumse.>>

16 IYesu nyan gbɛɛ: <<Inggise oka nose le kyo andefe oga si bo inggise kwuba.

17 Ngwi ono oga ma wa gyo ne, o do ongye ogbeso mgban gbɛɛ no ke ka nya ama ngwu ongwu bo ma gbɛɛ, <Ba na, lubana alungwo duu ngye le fe-fe wa.>

18 <<Kpaa ama duu wita o nu itodze idzidza-dzidza. Ongwu ababo nya ongye ogbeso gbɛɛ, <Ani gya ikpese, ma li kyeme ngwi ani ka ka kpadi. N tekye nu abu, nu ani ofe.>

19 <<Oka gbɛɛ, <Ani gya mnda efefa imbe eda, n kwa le ka mbadi ma aani. Tsuutsu nu ani ofe.>

20 <<Oka di gbɛɛ, <Ani kwa kye ongyaa ofufe, nghanɛ n ka yagba ke ba.>

21 <<Ongye ogbeso ne yido ka nya ongyukwo mgban odze ntonɛ duu. Ta otsungwude nye yi itingga kpakpa man wo ongye ogbeso mgban ola gbɛɛ, <Lu emi ingofe ple beyi emi abofe mgbi igeli ka gbe emi adze yi ama ntummya yi ama nbine yi ama ngbikye tukwu ese duu ba.>

22 <<Ongye ogbeso na gbɛɛ, <Ongyukwo, ola ngwi abu wo na ani kyo mi ele wa, kpaa imbe ka dze mi ikye inggise angbeka.>

23 <<Nghanɛ ongyukwo nya ongye ogbeso gbɛɛ, <Tase lu emi oncofe beyi aye ofe ka bo ali inggise ngwu abu di duu nu ma ba, zukwu ni ude mgbi ani mbwo.

24 N nya ema, inggise ama ngwu ani ple bo ma ntona onyi kpaa ka ta oga mgbi ani kpane ba!> >>

Itɔdze onu abu li ongwafo mgbi iYesu

²⁵ Ibyi inggise wafɔ yi iYesu le ke, man o kyata nya ma gbɛɛ:

²⁶ <<Inggise ntangwe otson yi onon, owan yi engbe mgban, emi ongwunon engyulo yi engyaa naadi oshishe mgban bayɔ, o ka li ongwafo mgbi ani ba.

²⁷ Inggise ndi kye ekwatsi mgban kyedo ani bayɔ, o ka li ongwafo mgbi ani ba.

²⁸ <<Ni i dze gbɛɛ onyi mbi ema mina o mbe ozu oshigbo yɔ, o ka ple sise kyo mmbwo mi ungwɔ ngwi i ka kyen ombe ozu ma ngye baa?

²⁹ Bana ki non wo itozu kpaa di yagba ngyelu bayɔ, ali inggise ndi duu ka shan isha

³⁰ gbɛɛ, <Amu ne kwaabo ombɛɛmbe kpaa yagba ngyelu ba.>

³¹ <<Naadi li ali uto nle ka gblika yi uto oka. Ka tsekise sise tsewe ki non ka yagba yi engyilika nghi idubu iwyo oka gblika yi uto ndze yi engyilika nghi idubu osu ba?

³² Non ka yagba ba, o ka do ama ogbeso mgban nu ma ka yile ide gye ngwu ma ka dze mbombo yi ama mani.

³³ Nghanɛ, inggise mgbi ema ta nkye alungwo mgban duu nu ba, o ka li ongwafo mgbi ani ba.

³⁴ <<Mmwaa tishi, kpaa ni mmwaa fyumfya wuba ma, a ka kyosinese non di fyumfya dafi mmwaa?

³⁵ Dika tishi mi ikpese naadi ogbagye ibwa wuba; a ka kye yangwuta.

<<Inggise ndze yi ado yɔ, otsungwon no fwo.>>

15

Utsa mgbi mmala nbyulu

¹ Egbe oka nɛ, ama ogbɛ udza ifyɛɛ bɛyi emi ali ibwubwe wa kwakye ikye ofwo iYesu.

² Nghaduu emi iFarasi bɛyi ama otso ola mgbi iMose wita okwondukwɔ gbɛɛ, <<Inggisɛ nɛ gbela yi emi ali ibwubwe diyɛ le gye ungwogyɛ yi ama kpaa!>>

³ Nɛ iYesu nya ma utsa sini:

⁴ <<Ni inggisɛ oka mbi ema dɛɛ yi mmala nghi ideli onyi ma onyi byulu mi efu, li ekyɛ ngwi o ka kɔ? O ka dzata ngwusɛnɛ dɔn iwyo diwyegyane ntona mi imbe ododa lu ka pita onyi nbyulu na nghataa se non tuun baa?

⁵ Onɔ ngwi o ka tuun ma, o ka tsatsa kye dɔkɛ olubɔ

⁶ le lu udɛ. Non wa to udɛ, o ka kwu emi okan bɛyi ama nwotsuudɛ dɔn ela gbɛɛ, <Tsatsa yi ani na; ikyekye ani ka tu mmala nbyulu ma wa.>

⁷ N nya ema gbɛɛ mi itɔ ofɛ nɛ kpɔɔ atsa ka dɛɛ esho kwuba mi ikye inggisɛ alobube onyi nkyata luba mbi Imgbasho ngha inggisɛ ama osaan ngwusɛnɛ dɔn iwyo diwyegyane ngwu mina okyata ba ntonani.

Utsa mgbi anini nbyulu

⁸ <<Naadi ni ongyaa dɛɛ yi anini nghi iwyo onyi byulu mi ele ma o ka kyɔsɛnɛ? O ka kye ipitila dɔ kyi waalu ozu di pita yi ɛwɛ ogbebyi nghataa se non di baa?

⁹ Onɔ ngwi o ka tu ma, o ka kwu emi okan bɛyi ama nwotsuudɛ dɔn ela gbɛɛ, <Tsatsa yi ani na ikyekye ani ka tu anini nbyulu ma wa.>

¹⁰ Mi ito ofe ne kpoo, n nya ema, atsa ka dze mi ine engyeso mgbi Imgbasho mi ikye inggise alobube onyi nkyatitukwu mani.>>

Utsa mgbi ongwε nbyulu

¹¹ IYesu di kiyayi gbεε: <<Inggise oka nose dze yi engwengyulo nghi efa.

¹² Ongwu ongbungbe nya otsɔn gbεε, <Otsani, kye okwude ndze mi ikye mgbi ani ma nu ani.> Ne otsɔn si kye ghalu okwude nu engwaan efa ntonani.

¹³ <<Egbe nye gwee ta, ongwan ongwu ongbungbe si kye gbelu alungwo mgban. O kyato lu ese mbombo mi imbe na ma, o kye mbelu awuya mgban duu mi oshishe ayayi.

¹⁴ Ono ngwi o kye mbelu alungwo duu ne, okotondzi enbwa kaka ese na duu, man o yeε abubo yi unkonyi ogyeegye ba.

¹⁵ Ne o ke oka kyo inggise oka ido mi ese nani, inggise na kyon deso lu okwo mgban oka kye ine byun obyia.

¹⁶ O mina gbεε ongwu ki gye ungwogyε ngwi obyia ntona le gye mani, kpaa inggise nun unkonyi non gye ba.

¹⁷ <<Mi ono ngwi o wa yile itukwu beεε ne, o gbo yi ewon gbεε, <Mi ude, ama okyo otsani ido kpaa a dze yi ungwogyε ogyeegye gyɔloma, ma mmene ani le kwulu enbwa!

¹⁸ N ka ye lu ude mbi otsani ka nyan gbεε: Otsen, ani kyo Imgbasho obube yi abu.

¹⁹ Nghane ani me gyo ngwi a ka kwu ani gbεε ongwabu wuba; nu ani yeε dafi emi ido mgbi abu mani.>

²⁰ Man o kyato ye lu mbi otsɔn.

<<Nghaduu ngwi o ka kye mbombo mani, otsɔn din ta elela kyon won; o tsinya ka tsɛkwulu onghan, si kwokyi ondu yan.

²¹ <<Ongwan si nyan gbɛɛ, <Otsɛn, ani kyo Imgbasho obube yi abu, nghanɛ ani mɛ ngwi a ka kwu ani di ongwabu wuba.>

²² <<Kpaa otsɔn kwu ongbido mgban ela gbɛɛ, <Vla! Ka kye angwuto ntishi ngha mi ozu kye wa won. Kye ongwashi won ongwufabo yi okpafɔ won afɔ.

²³ Lu ka kye andefɛ mnda ongyulo wa ngwɔlu ni eyi gye di tsatsa.

²⁴ Ikyena ongwani nɛ kwulu kpaa onɛnɛ o dɛ oshishe; o byulu kpaa onɛnɛ a din.> Ta a wita oga.

²⁵ <<Mi onɔ na, onghan ongwu ongyukwo nose dɛ okwɔ. Ngwi o yɛ wa to ondu uɛ nɛ, o fwo ungwɔ ogboogbo yi ifwe.

²⁶ Nghanɛ o si kwu ongbido oka ela byun gbɛɛ, <Li alungwɔ le kiyayi?>

²⁷ O nun uka gbɛɛ, <Ongwunabu yido luba uɛ, otsabu kye ngwɔlu andefɛ mnda ikyekye o yɛ ise.>

²⁸ <<Ongwunɔn ongwu ongyukwo si kyitingga kpakpa gbɛɛ ongwu ka kaka uɛ wuba. Otsɔn tase wa tɛkyɛ nun gbɛɛ non kaka.

²⁹ Kpaa o nu otsɔn uka gbɛɛ, <Di! Onova ntonɛ duu ani kyo abu ido dafi ofyɛɛ mani, ma akponyi kpaa ani ngha abu ado ye ba. Nghaduu abu nu ani ongwɛ mndo kpaa gbɛɛ nin kyo oga yi emi okɛɛn ba!

³⁰ Kpaa onɔ ngwi ongwabu nɛ kye mbelu ungwɔ mgbi abu duu yi owagbai engyaa yɛ luba uɛ nɛ, abu ngwɔn andefɛ mnda!>

³¹ <<Otsɔn si nun uka gbɛɛ, <Ongwani, abu dɛɛ yi ani alonɔ duu, ma alungwɔ ngwi ani dɛɛyan duu li mgbi abu.

³² Nghaduu dɛɛ mbisɔ ngwi eyi ka gye oga di tsatsa, ikyekye ongwunabu kwulu, kpaa onenɛ o dɛɛ oshishe; o byulu kpaa onenɛ a din.> >>

16

Ongyukwo idɔ okwiine

¹ IYesu nya engwafɔɔn gbɛɛ: <<Inggisɛ udza oka nose dɛɛ o dɛɛ yi ongyukwiidɔ ngwu kye inɛ le byun udza. Ta a kwu ongyukwiidɔ nɛ elikwɔ mbi otsungwudɛ mgban gbɛɛ o le gyon awuya.

² Nghanɛ, o kwun ela, nyan gbɛɛ, <Li ali odɛɛ ngwi ani le fwo mi ikpewo abu ngha? Lɔlu ungwɔ mgbi ani ama nbyito abɔ abu tsatsadu wa nin, ikyekye abu mɛ okye inɛ byi ani ungwɔ wuba.>

³ <<Ongyukwo idɔ na yɛ gbɔ yi ewon mi itukwu gbɛɛ, <Ani ka kyɔsine onenɛ, ngwi otsungwudɛ mgbi ani le nya yi ani idɔ nɛ? Ani dɛɛ yi mfye mɛ oshookwɔ ba, ayiwi li kwu ani obibɔ.

⁴ Ani ye ungwɔ ngwi ani ka kyɔ wa, ikyegbɛɛ nu ma wa nya yi ani idɔ mmɛnɛ kpaa, inggise ka gbɛ ani mi uɔɔ mgbi ama mani.>

⁵ <<Ta o kwu ama ngye mkpa mbi otsungwudɛ mgban ela onyonyi, o byi ongwu ababɔ gbɛɛ, <Abu gye mkpa mbi otsungwudɛ mgbi ani mɛ sine?>

⁶ <<O nyan gbɛɛ, <Li ikpɔkpɔ **engyie olivi** ideli egyata.>

<<Ongyukwo idɔ na nyan gbɛɛ, <Kye afɛ mkpa mgbi abu na sise vla, lɔ ideli enɛ.>

7 <<O diye byi ongwu fan gbɛɛ, <Abu ma, o gye mkpa sine?>

<<O gbɛɛ, <Li oba alakama (ndze dafi itsikapa nani) idubu onyi.>

<<Ongyukwo ido na nyan gbɛɛ, <Kye afɛ mkpa mgbi abu, lo ideli egyata.>

8 <<Otsungwude na tse ongyukwiido ndze yi otsitsi ewo ba na ikyekye o kyungwo mi ine okwuukwu. Bana inggise emi ese ongwi onene ng-hao ye ogbewebyi ungwo mgbi ama ngha inggise emi osa.>>

9 IYesu kiyayi gbɛɛ, <<N le nya ema, kye aludu ngwi abu dzeyan kwu uka yi inggise mi ese neni, ikyegbɛɛ ni i wa dzema wuba kpaa, a ka gbe ema mi ude ogyegwu.

10 <<Inggise ongwu ndze yi oyeye mi ungwo ogyengye ma, o ka dze yi oyeye mi ungwo okwukwo kpaa, inggise n yagba kye ine byi ungwo ogyengye saan ba, ungwo okwukwo kpaa o ka yagba kye ine byin saan ba.

11 Ne kini ema di dze yi oyeye mi aludu ongwi ese ne ba, li eme ka kye awuya otsitsi ongwi nkye mbi Imgbasho wo ema abo?

12 Ma ni ema di dze yi oyeye mi ungwo mgbi inggise oka ba ma, li eme ka kye ungwo mgban kye nu ema gbɛɛ no yee mgbi ema?

13 <<Ongbido onyi ka yagba kyo engyukwo efa ido ba. Lubana o ka di onyi tanyi diye di oka kpan itukwu, hona o ka gha yi onyi ye lu ka beke yi oka. Ema ka yagba kyo Imgbasho ido beyi udza ononyi gbe ba.>>

14 Mi onɔ ngwi emi iFarasi, ama ngwu udza kpa ma kpakpa fwo odze ne duu mata, a wita onyan odze agya.

15 IYesu nya ma gbɛɛ, <<Ema li ama nfwo ewema ikwɔ gbɛɛ di ema le saan mi ine inggise, nghaduu Imgbasho ye itukwu mgbi ema. Bana ungwɔ ndze yi mmwe mbi inggise ma li ungwɔ idza mi ine Imgbasho.

Otsootso mgbi iYesu angbeka

16 <<Ola mgbi iMose beyi ungwɔ ama ngwi ama ogbɛɛɛ lɔ ma a gbɔn nghataa ba onɔ mgbi iJɔn okyɔ iBatisima. Wita mi onɔ na, a le gbɔ Esɔ Osuse mgbi esuto mgbi Imgbasho, ali inggise duu le kaka ele mi mfyumfye.

17 Sunɔ ba onu esho yi ese byulu ngha onu ambe onyi byulu mi ola.

18 <<Ali inggise ngwu gha yi owan ye lu ka kye ongyaa oka yɔ, li amah ngwi o le kyɔ, inggise nkye ongyaa ngwu gheeba yi oban le kyɔ amah.

Utsa mgbi inggise udza beyi iLadzarɔ

19 <<Inggise udza oka nose dze nli wo angwuto omuma shinishini di tishi ndlɛndlɛ, o di dze mi oshishe omyɛɛ-myɛɛ alegbe-alegbe.

20 Mi onufoka mgban a li kye inggise obibo ba wa lake, o saasu ewo a li kwun di iLadzarɔ,

21 o li mina ogye ambulu ungwogyɛ ama nli ngwuta mi adinyatse ogye ungwogyɛ mgbi inggise udza nani. Obwe li ba wa kpanan ifwa.

22 <<Ta inggise obibo na wa kwulu, engyɛsɔ emi esho kyon lu mi iyayi Abrahan. Inggise udza na kpaa wa kwulu, a kyon ndzi.

23 O lu udola (ihade) ka dze mi iso kpakpa, o kyile ine esho si di Abrahan mbombo, iLadzaru sɔdze yan.

24 O kwun ela ke gbɛɛ, <Abrahan Otsen, di ani elela dɔ iLadzaru esɔ no kye ongwufabɔ bake eni wa yulu ani ide, bana n dze mi iso okwulewo mi ola neni!>

25 <<Nghaduu Abrahan nyan gbɛɛ, <Ongwani, we mi onɔ ngwi abu dze oshishe, abu tu ungwɔ ama osuse-osuse, nghaduu iLadzaru tu ungwɔ ama obube, nghaduu onene o sɔ kpan, kpaa abu yɔ dze mi iso kpaakpaa.

26 Ongyɛengye mgbi ungwɔne duu, ikplishe ladze mi idzidze mgbi eyi, ongwɔ inggise oka ka fa ke mbi oka gbe ba.>

27 <<Ta inggise udza na nu uka gbɛɛ, <N tekye nu abu, Abrahan otsen, dɔ iLadzaru esɔ ke ude otsani,

28 bana ani dze yi engwunani mgbi ifu engyulo nghi eda toma. No ke ka kwo ma adɔ ikye onu ma ka ba imbe iso owulewo ne ba.>

29 <<Abrahan nu uka gbɛɛ, <Emi engwunabu dze yi ola mgbi iMose beyi afe mgbi ama ogbɛɛɛ okwo ma adɔ, nu ma fwo ma.>

30 <<Inggise udza na gbɛɛ, <Ei, otsani Abrahan, nana ta ka me ba. Kpaa ni inggise oka kyato mbi emi ikwukwɔ ye ke mboma ta a ka k yatitukwu mi ali ibwubwe mgbi ama.>

31 <<Abrahan gbɔ yan gbɛɛ, <Kini a fwo ola mgbi iMose beyi afe mgbi ama ogbɛɛɛ bayɔ, ni inggise oka kyɛɛ mbi emi ikwukwɔ kpaa a ka nu itukwu mi ele ba.> >>

17

Obube, oyeye, ido

¹ IYesu nya engwafɔɔn gbɛɛ: <<Ungwɔ ama nli nu inggisɛ kyɔ obube ma li kyɛmɛ a ka ba, ng-haduu ahoo mi ikye inggisɛ ngwu ungwɔ obube ntone nye mbon ba mani.

² I tatase nu ma kye ikwɔɔ shaan onbukwɔ kyon ngwuta mi ekyoo okwukwo ngha non nu onyi mi idzidze engbe ntone kyungwɔ obube.

³ Nghane, gbewɛbyi ewema na.

<<Ni ongwunabu kyungwɔ obube, fwa yan, ki non kyatitukwu yɔ, dzanta yi obube mgban.

⁴ Ki non kyɔ abu ungwɔ obube akpe egyafa mi egbe onyi, diyɛ ba mbi abu akpe egyafa gbɛɛ, <Ani kyatitukwu yɔ,> dzanta yi obube mgban.>>

⁵ Ama ogbikye iYesu nyan gbɛɛ, <<Mbwo eyi oyeye onuunu!>>

⁶ Otse iYesu si gbɛɛ, <<Ni oyeye mgbi ema le gyengye dafi inene nkwoɔzi yɔ, ema ka nya ita ulɔ nɛ gbɛɛ, <Kwɔlu ewabu yi akpa, kye ewabu ka kwokɛ mi ekyoo okwukwo,> ta o ka fwo ema.

⁷ <<Kyi kye gbɛɛ onyi mbi ema dze yi ongbidɔ nle shin okwɔ naadi le kye ine byin ifyungwɔ. O ka nya ongbidɔ na mi onɔ ngwi o kyɛɛ okwɔ ma gbɛɛ, <Ba i kɛ ka sisɛ gye ungowogye onenɛɛ>?

⁸ Ungwɔ ka dze ngha ba, o ka gbɛɛ, <Kyɔ ungowogye ngwi ani ka gye mi otu nɛni, kye angwuto wo ewo, fɛ ni ani gye di wa ta, abu ka wa gye mgbi abu olele baa>?

⁹ Ongyukwo na ka ta ongbidɔ na angba mi ikyegbɛɛ di o kyungwɔ ngwi o nyan gbɛɛ non kyɔ maa?

¹⁰ Mbi ema kpaa, li ngha ndze aali, mi onɔ ngwi ema kyungwɔ ngwi a wo ema duu ma, gbɔ na gbɛɛ, <Eyi li engbɛ ama okyidɔ, eyi mɛ ogbɛ umba ba, eyi kyidɔ ongwi i wo imbisɔ ngwi eyi ka kyo mata.> >>

IYesu ngyɛlu inggise iwyo otsoma

¹¹ Ngwi iYesu tɔ ofɛ le kɛ iJerosalin nɛ, o nyɛ otsee mgbi iSamaria beyi iGalalia.

¹² Dafi o le kɛ oka kaka agwɔ oka nɛ, emi otsoma ngbi iwyo si tun. A kwulɛsɛ mbombo

¹³ si kwun ela mi ela okwukwo gbɛɛ, <<iYesu, Ongyukwo, di eyi elela!>>

¹⁴ Dafi iYesu di ma nɛta, o nya ma gbɛɛ, <<Lu na, ka kye ewema tso ama ofifɛ mgbi Imgbasho.>> Ngwi a tɔ ofɛ le kɛ nɛta, otsoma gbosa loma.

¹⁵ Onyi mi idzidzɛ mgbi ama di dafi otsoma gbosa lon nɛta, o yidɔ ba le tsɛ Imgbasho mi ela okwukwo.

¹⁶ O ba wa lakɛ esɛ mi iyayi iYesu yɛ tan angba. O li inggise iSamaria.

¹⁷ IYesu byita gbɛɛ, <<Li inggise iwyo ngwu otsoma gbosa loma baa? Inggise egyanɛ ntona kɔ?

¹⁸ Inggise onyi kpaa yidɔ o wa tsɛ Imgbasho ba se li ingyoga nɛ taa?>>

¹⁹ Man o nyan gbɛɛ, <<Kyato lu, oyɛyɛ onuunu mgbi abu nu abu watɔ.>>

Obaaba mgbi esuto mgbi Imgbasho

²⁰ Emi iFarasi angbeka byi iYesu ita onɔ ngwi esuto mgbi Imgbasho ka ba mani, o nu ma uka gbɛɛ, <<Esuto mgbi Imgbasho ka ba dafi ema gbe inɛ byi na ba,

²¹ naadi inggise ka gbɛɛ, <O dze na, hona o dze aali ba,> bana esuto mgbi Imgbasho dze mi idzidze ema.>>*

²² Nghane o nya engwafɔɔn gbɛɛ, <<Ono kyema ngwi ema ka mina odi egbe onyi mi egbe mgbi **Ongwe Inggise**, kpaa ema ka di ba.

²³ Inggise angbeka ka nya ema gbɛɛ, <O dze aali!> Naadi <O dze na!> Nghaduu ka yama kyedo ma ba.

²⁴ Dafi mmbwo li naabo ni esho agya onyi gbosa nghataa ka to agya oka ne, li ngha ngwi egbe mgbi Ongwe Inggise kpaa ka dze aali.

²⁵ Kpaa ababo adze ka kyɔn mi ungwɔ kwuba kyeme, eto emi onene dika fwan.

²⁶ <<Dafi i dze mi egbe mgbi iNua nani, li ngha nka wa dze mi egbe ngwi Ongwe Inggise ka ye ma aali.

²⁷ Ali inggise duu le gye ye wa, engyulo le kye engyaa, a kye engyaa le nu eba nghataa ba mi egbe ngwi iNua kaka uwaa okwukwo nani. Ta eni ayo ba wa dzili ma duu.

²⁸ <<Di li ungwonyi dafi mi ono mgbi iLoti mani. Ali inggise tole gye ye wa, a tole kyummya, le kya eto dile mbe ozu.

²⁹ Kpaa mi egbe ngwi iLoti tase mi ogalu iSodon ma, ola beyi enotse nli nu ola gbe mfyumfye kya mi esho ba ese wa dzili ma duu.

³⁰ <<Li ngha nka dze mi egbe ngwi a ka kye Ongwe Inggise tso ma aali.

³¹ Mi egbe na, inggise ndodze ikyendu mgban no ka tashulu ba ikye owa gbelu okye mgban mi

* **17:21 17:21** Naadi dze mi itukwu mgbi ema.

ozu ba. Ka li ungwonyi yi inggise ndze okwɔ, no ka ye ba ude owa kye unkonyi ba.

³² We ungwɔ nkyɔ owa iLoti nani.

³³ Ali inggise nmina odze oshishe yɔ, oshishe mgban ka byulu, ongwu ndzata oshishe mgban gbɛɛ no byulu yɔ, ka ye tun.

³⁴ N nya ema mi otu nani, inggise efa ka lato akwulo onyi; a ka kyi kyelu onyi dzata oka.

³⁵ Engyaa efa ka tole kpinangwɔ yi ewoma mi ikwɔɔ; a ka kyelu onyi dzata oka.>>

³⁶ (Inggise efa ka to okwɔ; a ka kyi kyelu onyi dzata oka.)†

³⁷ Engwafɔ mgbi iYesu si byun gbɛɛ, <<Li mi ole, Otse?>>

O nu ma uka gbɛɛ, <<Li imbe ngwi ungwɔ ikwukwɔ la ma ngwi mpo li kwakye aali.>>

18

Utsa mgbi owakwade o biibe odze

¹ Ne iYesu nya engwafɔn utsa otso ma gbɛɛ nu ma le bibɔ alonɔ, nu ma ka nde ba.

² O gbɛɛ: <<Mi ogalu oka ma inggise ogbiikwɔ oka dze nli mio Imgbasho hona kye inggise wuuta ba.

³ Ne owakwade oka dze mi ogalu na nli ba mbon le tekye mi ikye emyemye mgban gbɛɛ, <Ya ani abɔ mi ikye inggise ngwu kwokyi odze yi ani neni.>

⁴ <<Onɔ she ngwi ongye ogbiikwɔ na fwa okyungwɔ mi ele. Nghaduu mi ongyeengye ne, o gbɔ yi ewon gbɛɛ, <Dafi ngwi ani li mio Imgbasho hona kye inggise wuuta ba ne kpaa,

† 17:36 17:36 Olɔɔlɔ kwuba dze yi ambulu ne ba.

⁵ mi ikye okakewo ngwi owakwade ne kale nu ani ne, n ka di mi ele azukwu no tu emyemye mgban. Ni ani kyo ba, o ka nin ndengye yi okakewo mgban oba alono neni!> >>

⁶ Man Otse iYesu gbɛɛ, <<Gado mi odze ngwi ongye ogbiikwo ebebe na gbo mani.

⁷ Nghane Imgbasho ka yagba gbiikwo emyemye wo emidan, ama nle makwo yan otu yi ono le mina abo oyaaya ne baa? O ka kiyayi ofwo ma ngwutaa?

⁸ N nya ema, o ka di gbɛɛ a tu emyemye ple jo. Nghaduu, ono ngwi Ongwe Inggise ka ye ma, o ka tu oyeye onuunu mi ese ne joo?>>

*Utsa mgbi inggise iFarasi yi
inggise ogbe udza ifyee*

⁹ IYesu diye gbo utsa ne nya ama ndze yi abo otsigegɛ gbɛɛ ama le saan yuoma, di kye angbeka wuuta ba ma gbɛɛ

¹⁰ <<Inggise efa ke ozu okwukwo osunu Imgbasho mi iJerosalin oka bibo. Onyi li inggise iFarasi, oka li inggise ogbe udza ifyee.

¹¹ Inggise iFarasi na kwuzunto le bibo mi ikye ewon gbɛɛ: <Imgbasho, ani ta abu angba ikyegbɛɛ ani dze dafi inggise angbeka ba; dafi ama ofofɛ yi emi ali ibwubwe yi emi amah hona dafi inggise ogbe udza ifyee ne ba.

¹² Ani li tukwondɔ akpe efa mi ikyidu onyi, ani di li nu Imgbasho onyi mi ikye iwyo mi alungwo ngwi ani tu duu.>

¹³ <<Kpaa inggise ogbe udza ifyee na dzeke fyata, o yagba kyile ine esho kpaa ba, o kye abo

mgban beke igege si gbɛɛ, <Imgbasho, di ani elela, ani li inggise alobube.>

¹⁴ <<N nya ema gbɛɛ inggise nɛ lu ude mgban yi emyemye mi inɛ Imgbasho nɛɛ inggise oka nani. Bana ali inggise ta nkyile ewon esho a ka yilen ese, ongwu ndi yile ewon ese a ka kyilen esho.>>

IYesu yi engbe ama oshilele

¹⁵ Inggise gbe engbe ama oshilele ba mbi iYesu ikye no wa kye abo gbo ma. Ngwi engwafoon di nɛɛ neta, a kwɔ ma oba mbon.

¹⁶ Kpaa iYesu kwu engbe ntona ela ba mbon si gbɛɛ, <<Dzata engbe ntonɛ nu ma ba mbi ani, ka kwɔ ma ba, lubana esuto mgbi Imgbasho dze ikye ito ntoneni.

¹⁷ N le nya ema otsitsi, ali inggise ngbe esuto mgbi Imgbasho dafi ongwongbe ba ka kaka ele ba.>>

Inggise aludu ogbe inggise teyi

¹⁸ Ongyukwo oka ogbe inggise teyi byi iYesu ita gbɛɛ, <<Otsetse osuse, li alungwo ngwi ani ka kyo kyeme se n ka tu oshishe igyegwu?>>

¹⁹ IYesu byun gbɛɛ, <<I kyosinɛɛ ngwi abu le kwu ani di osuse? Inggise onyi kpaa le saan ba se li Imgbasho yuon.

²⁰ Abu ye ola ntoneni: <Ka ndaamah ba, ka ngwo inggise ba, ka yimi ba, ka kyo obwende atsika ba, sunu otsabu yi onabu.> >>

²¹ O gbɛɛ, <<Ani ngyo ola ntonɛ duu kye ono ngwi ani li ongbe ma jo.>>

²² Ngwi iYesu fwo ungwone nɛ, o nyan gbɛɛ, <<Ungwo onyi kwoba mbi abu kpoo. Gbelu alungwo ngwi abu dzeɛɛ duu gbe gya kye udza

nu emi adze, taman abu ka dze yi aludu mi esho. Ta ye wa kyedo ani.>>

²³ Mi onɔ ngwi inggise na fwo ungwɔne ne, o buntse. Lubana o li inggise ndze yi aludu kpakpa.

²⁴ IYesu di dafi o she ewo ta ba ne, o gbɛɛ, <<Ka fyumfye kpakpa ni inggise udza kaka esuto mgbi Imgbasho!

²⁵ Mi otsitsi yo, ka sunɔ ba ni ilakwumyi nye ifo edi ngha onu inggise udza kaka esuto mgbi Imgbasho.>>

²⁶ Ama nfwo odze ne byita gbɛɛ, <<Li emɛ tsatso ka watɔ?>>

²⁷ IYesu gbɛɛ, <<Ungwɔ nli kyeme-kyeme mbi inggise ba li kyeme-kyeme mbi Imgbasho.>>

²⁸ IPyita nyan gbɛɛ, <<Dii! Eyi dzata alungwɔ ngwi eyi dzeyan duu kyedo abu.>>

²⁹ IYesu nya ma gbɛɛ, <<N nya ema otsitsi, ali inggise ngwu dzata ude naadi owan hona emi ongwunɔn naadi ama omban hona emi ongwan mi ikye esuto mgbi Imgbasho yo,

³⁰ a ka yilen nu ma kwuba mi onɔ ngwi eyi wele neni. A dika tu oshishe igyegwu mi onɔ ongwi iyayi kpaa.>>

*IYesu diye gbɔdze ikwu ewon
akpe ongwu ta*

³¹ IYesu gbe ama ogbikyon iwyodefa ntona lu enggenga ka nya ma gbɛɛ, <<Eyi le lu iJerosalin, ta alungwɔ ngwi oyegbo lo mi ikye Ongwe Inggise ma duu ka mbwumbwo.

³² A ka kyon wo Udzengye abɔ. A ka nyan odze agya, fyan ito, kyanggwo kyin, gbon onitse diye ngwɔn.

³³ Mi egbe ongwu ta ma o ka kyato mi ikwu.>>

³⁴ Nghaduu engwafɔ mgbán yagba difwi ungwɔ ntonɛ onyi ba. Itan daada loma, a di yagba ye ungwɔ ngwi iYesu le gbɔdzan ma ba.

IYesu kwulu obinɛ obibɔ inɛ

³⁵ Dafi iYesu le to kwɛkwɛ mi iJeriko nɛ, inggise obinɛ oka sɔdze mi ondoofɛ, le bibɔ.

³⁶ Mi onɔ ngwi o fwo ibyi inggise le nye nɛ, o byita ungwɔ nle kiyayi mani.

³⁷ A nyan gbɛɛ, <<Li iYesu ongwɔ iNadzareti le nyɛ.>>

³⁸ O kwu ela mi ela okwukwo gbɛɛ, <<IYesu, Ongwɛ iDevedi, di ani elela!>>

³⁹ Ama nto iyayi mbon fan ela nyan gbɛɛ no tukwɔndu, kpaa o di kwu ela okwukwo nghaangha, <<Ongwɛ iDevedi, di ani elela!>>

⁴⁰ Nɛ iYesu kwulɛɛ woala gbɛɛ nu ma kye inggise obinɛ na ba mbon. Ngwi o ba kwɛkwɛ nɛta, iYesu byun gbɛɛ,

⁴¹ <<Li alungwɔ ngwi abu mina gbɛɛ ni ani kyo abu ele?>>

O gbɛɛ, <<Otɛɛ, ani mina odinɛ.>>

⁴² IYesu si gbɔ yan gbɛɛ, <<Inɛ no kwulu lo abu; oyɛyɛ mgbi abu nu abu yɛɛ saan.>>

⁴³ Labɔlabɔ mata, o si dinɛ, kyɛdɔ iYesu, dile tɛ Imgbasho. Ngwi inggise duu di ungwɔnɛ nɛ, ama kpaa tɛ Imgbasho.

19

IYesu beyi iDzakyu

¹ IYesu kaka iJeriko nyɛ-nyɛ le lu.

² Ongyulo dze imbe na ngwu a li kwun di iDzakyu; o li ongyukwo mgbi ama ogbe udza ifyee di dze yi aludu.

³ O mina odi ito inggise ngwu iYesu dze mani, nghaduu ngwi o shigbo ba ne, o yagba odin ba ikye ibyi inggise.

⁴ Ne o tsinya lu iyayi ka toke ekwo andundu ni ongwu din, ikyesine iYesu kye le nye ofe nani.

⁵ Ngwi iYesu to imbe na yeye neta, o ndine ke esho si nyan gbee, <<IDzakyu, tashulu vla-vla. Li kyeme-kyeme n ka kaka ude abu ine.>>

⁶ Ne o tashulu vla si gban yi atsa.

⁷ Inggise tsatsa di ungwoneni man, a wita on-dandu gbee, <<O le ke ingyoga mi ude inggise ali ibwubwe.>>*

⁸ Nghaduu iDzakyu dzekunto gbo yi Otse iYesu gbee, <<Dii, Otse! Mmene jo n ka kye aye ungwu mgbi ani ngwi ani tulun kyi nu ema adze, ki ani kyo inggise ogye, ni li ekyekye kpaa, n ka kpa otsungwon mkpa akpe ene.>>

⁹ IYesu gbo yan gbee, <<Ine ne abu yi emidabu duu tu owato-wato, ikyesine inggise ne kpaa, li ongwu Abraham.

¹⁰ Bana Ongwe Inggise ba ikye owa pita ye dulu ungwu nbyulu ma wato.>>

Utsa mgbi engbido iwyo

¹¹ Dafi a le gado mi ungwone ne, iYesu kiyayi onya ma utsa, ikyesine o dze kwekwe yi iJerosalin, man inggise tsewe gbee esuto mgbi Imgbasho ka byakpa ba akponyi.

* **19:7 19:7** A kye ama ogbe udza ifye gbee a li inggise imo ba.

¹² IYesu gbogbɛɛ: <<Ongwɛ uto oka wewo okɛ anengye adzi nu ma ka kye abɔ uto dɔn ikye di yidɔ.

¹³ Nɛ o kwu engbidɔ mgban nghi iwyo ela si nu ali inggise mgbi ama awuya ngwi mɛ dafi awuya okpa idɔ ofyia eta sini. O gbɛɛ, <Kyelu awuya nɛ fashi abɔ di tu ungwɔ ele na, duuse nin wa yidɔ.>

¹⁴ <<Nghaduu emi ɛsɛ udan dun tanyi man a dɔ inggise angbeka ɛsɔ mbon oka gbogbɛɛ, <Eyi mina gbɛɛ inggise nɛ no ka li uto mgbi eyi ba.>

¹⁵ <<A gyon uto man o yɛ luba udɛ. Ta o dɛsɔ mbi engbidɔ ngwu ongwu nu ma awuya ma, ikye oye eni owaawa ngwi a tu mi ele mani.

¹⁶ <<Inggise ongwu ababɔ ba wa gbogbɛɛ, <Ongyukwo, awuya ngwi abu kye nu ani ma yɛ mbwumbwo nghi iwyo.>

¹⁷ <<Ongyukwo nu uka gbɛɛ, <N nu abu abɔ ongbidɔ mgbi ani osuse. Ikyegbɛɛ abu dɛɛ yi oyɛyɛ mi ungwɔ ogwee nɛ, kye inɛ byi igeli okwukwo nghi iwyo.>

¹⁸ <<Ongwu fan ba wa gbogbɛɛ, <Ongyukwo, awuya mgbi abu yɛ mbwumbwo nghi eda.>

¹⁹ <<Ongyukwo mgban si nu uka gbɛɛ, <Kye inɛ byi igeli okwukwo nghi eda.>

²⁰ <<Nɛ ongbidɔ oka di ba wa gbogbɛɛ, <Ongyukwo, awuya mgbi abu dɛɛ na; ani kye da mi ayangwuto.

²¹ Ani tsimio abu, ikyesinɛ abu li inggise ngwu fyumfye ali kpakpa. Abu li dulu mi imbe ngwi abu kye da ba, di li shɛ mi imbe ngwi abu kya ba.>

²² <<Ongyukwo mgban nun uka gbɛɛ, <N ka gbɔ abu ikwɔ mi elodɛ mgbi abu, abu ongbidɔ imbali

nɛni, abu ye gbɛɛ ani li inggise ofyumfye ali, n li dɔlu mi imbe ngwi ani kye da ba, di li shɛ mi imbe ngwi ani kya ba.

²³ Kyɔsine ngwi abu kye awuya mgbi ani ka woke mi ozu awuya ba? Mi oyɛɛye mgbi ani, n kika tu eni owaawa mi efu.>

²⁴ <<Ta o nya ama nkwudze to yan ma gbɛɛ, <Gbɛlu awuya na mi abɔ mgban kye nu inggise ndzeyan ngɛi iwoyo nani.>

²⁵ <<A gbɔgbɛɛ, ongyukwo, <Ongwu na tsekise dze yi iwoyo wa.>

²⁶ <<O nu uka gbɛɛ, <N nya ema gbɛɛ mbi ali inggise ntulun ma a dika mbwon ele kpɔɔ, kpaa ama ndze yi unkonyi ba ma, ongwɛ o dzeyan ma kpaa a ka kyɛ gbɛlu.

²⁷ Kpaa emi ikyili mgbi ani ngwu mina gbɛɛ nin ka dze uto mi ikye ma ba nɛ, gbe ma ba wa ngwɔ ma mi iyayi ani mmeneni.> >>

Okakaakaka onghaangha mgbi iYesu

²⁸ Ngwi iYesu gbɔdze nɛ ngye nɛ, o kye ofɛ dikye olu iJerosalin.

²⁹ Dafi o wa to kwɛkwɛ mi ongwɛ igeli ngwi a li kwun di iBetifege yi iBetani mi undɔ ngwi a li kwun di unggwɔ mgbi Olivi nɛ, o dɔ engwafɔɔn efa esɔ nya ma gbɛɛ,

³⁰ <<Lu mi ogalu ndze ema iyayi nani, ni ema kaka ele yɔ, ema ka di ongwɛ itaklimyi shadi mmanani, ngwi inggise onyi kpaa tɔɔn ye waba. Kyɛ shɛlu ba mmeneni.

³¹ Kini inggise byi ema gbɛɛ, <Kyɔsine ngwi ema le shan yɔ?> Nyan gbɛɛ, <Odze wo Otse yan.> >>

³² Ama ngwu iYesu dɔ ma esɔ ma si kɛ ka di itaklimyi dafi o tsekise nya ma mani.

³³ Ngwi a le shan nɛta, emi otsungwɔn byi ma gbɛɛ, <<Kɔsine ngwi ema le she itaklimyi nɛ?>>

³⁴ A nu uka gbɛɛ, <<Odze wo Otse yan.>>

³⁵ A kyen ba wa nu iYesu, man kye angwuto mgbi ama kye tukwu ongwe itaklimyi na ekpo di ya iYesu abɔ dɔkɛ ele.

³⁶ Dafi o tɔɔn le kɛ nɛ, ibyi inggise gbe angwuto le tase mi ofɛ.

³⁷ Ngwi o ba kwɛkwɛ mi imbe ngwi ofɛ nyɛ lu unggwɔ Olivi nɛ, engwafɔ duu wita le tsatsa dile tse Imgbasho mi ela okwukwo mi alungwɔ okwulewo ngwi ama di nani.

³⁸ Le gbɛɛ,

<<Mse no dze yi uto ongwu nba
mi iyi mgbi Otse Imgbasho nɛni!

Iyu mi esho beyi okwɔkwɔ
mi imbe Onghaangha duu!>>

³⁹ Emi iFarasi angbeka mi idzidze ibyi inggise ntona gbɔ yi iYesu gbɛɛ, <<Otsetse, fwa yi engwafɔ ntonɛni.>>

⁴⁰ IYesu nu ma uka gbɛɛ, <<N nya ema, kini a dede kpaa, akwutse ka gbaakwɔ.>>

⁴¹ Ngwi iYesu ba kwɛkwɛ wa di iJerosalin nɛ, o tsukwu mi ikye inggise emi igeli nani.

⁴² O gbɔgbɛɛ, <<Ni abu, ki ye ungwɔ ama nka ba yi abu iyu ine kpaa ta. Nghaduu onɛnɛ i daada mi ine mgbi ema.

⁴³ Egbe ka wa kwulu abu abɔ ngwi emi ikyili mgbi abu ka loka kye abu wo idzidze di fyi abu mi ali agya duu.

⁴⁴ A ka fyi abu beke ese, abu yi inggise ama nto yi abu duu. A ka dzata ikwutse onyi kpaa do ikye oka ba, ikyesine abu fwa o difwi onɔ ngwi Imgbasho ba owa dulu abu watɔ.>>

*IYesu mi ozu okwukwo osunu
Imgbasho mi iJerosalin*

⁴⁵ Ta iYesu kaka ozu okwukwo osunu Imgbasho mi iJerosalin man wita olɔlu ama nle kyummya† tase.

⁴⁶ O nya ma gbɛɛ, <<Afe lo gbɛɛ, <Ozu mgbi ani ka li ozu obibo; kpaa ema kye yɛɛ imbe odaada mgbi emumyi.> >>

⁴⁷ Alegbe o le tso mi ozu okwukwo osunu Imgbasho mi iJerosalin nani. Kpaa engyukwo ama ofife mgbi Imgbasho, etsetse mgbi ola mgbi iMose beyi emi anghodzi inggise le fya gbɛɛ ama ki ngwɔn.

⁴⁸ Nghaduu a tu ofe onyi ongwɔn ba, ikyesine ali inggise kye itukwu shake mi elodze mgban.

20

A byi iYesu ita mi odze mfye mgban

¹ Egbe oka mi idzidze egbe ntonɛ nɛ, iYesu le tso ibyi inggise mi ifoozu okwukwo osunu Imgbasho mi iJerosalin dile gbɔ Eso Osuse, ta engyukwo ama ofife mgbi Imgbasho beyi ama otso ola mgbi iMose beke yi ama okye ese teyi, ba mbon.

² A gbɔ yan gbɛɛ, <<Nya eyi, li mi ali mfye ngwi abu le kyungwo ntonɛ, li emɛ nu abu mfye nɛ?>>

† 19:45 19:45 A tole kye ungwo ama ofife gya mmala, ingyakpa, mndo yi engyie, enekwo yi mmwaa.

³ IYesu nu ma uka gbɛɛ, <<Ani kpaa ka byi ema ita. Nya ani na,

⁴ iBatisima mgbi iJɔn nɛ, kye mbi Imgbasho mi esho naadi kye mbi inggise?>>

⁵ A si tsɛwɛ yi ewoma gbɛɛ, <<Kini eyi gbɛɛ, <Kye mbi Imgbasho mi esho yɔ,> o ka byita gbɛɛ, <Kysine ngwi ema nun oyeyɛ ba?>

⁶ Kpaa ni eyi gbɔgbɛɛ, <Kye mbi inggise yɔ,> ali inggise duu ka tsɛ eyi akwutɛ, ikyesine a kye gbɛɛ iJɔn li oyegbɔ.>>

⁷ Nɛ, a nu uka gbɛɛ, <<Eyi ye imbe ngwi i tɔkyɛ ba.>>

⁸ IYesu nu ma uka gbɛɛ, <<Ngyɛse ani kpaa ka nya ema itɔ mfyɛ ngwi ani kye le kyungwɔ ntonɛ ba.>>

Utsa mgbi ama ngwu a kye okwɔ dɔ ma ubɔ

⁹ IYesu si kiyayi o nya inggise utsa neni gbɛɛ: <<Inggise oka nose ye ekwɔ ama onaana mi okwɔ mgban man kye nu emi okwɔ angbeka mi ondu odzɛɛdzɛ, si lu agaba onɔ kɛ.

¹⁰ Ngwi onɔ oshe etɔ wa gyo nɛ, o si dɔ ongbidɔ mgban esɔ mbi ama ngwu o kye okwɔ dɔ ma ubɔ ntonani, ikyegbɛɛ nu ma nun awawekwɔ nli mgbi ongwu mi okwɔ nani. Nghaduu ama ngwu o kye okwɔ dɔ ma ubɔ ntona gbon ibe lɔn onya lu abubɔ.

¹¹ O di dɔ ongbidɔ oka esɔ, ongwu na kpaa a di gbon nun ayiwi saan, lɔn onya lu abubɔ.

¹² O di dɔ inggise ongwu ta esɔ kpɔɔ, a gbon ibe tan mmya di lɔn onya tase lu.

13 <<Ta otsungwɔ okwɔ na gbɔgbɛɛ, <N ka kyɔsine dɛn? Ani ka dɔ ongwani esɔ, ongwu nkpen itukwu nɛni; i kyayina a ka nun mmwɛ.>

14 <<Nghaduu ngwi ama o kye okwɔ dɔ ma ubɔ ntona dun nɛ, a kye ondu wɛɛɛ yi ewoma gbɛɛ, <Nɛnɛ li ongwɛ ogye okwudan aani. Detse ni i gbongwɔn, ni okwudɛ nɛ yɛɛ mgbi eyi.>

15 A si kwon tase mi okwɔ man gbongwɔn.

<<Nghama li alungwɔ ngwi otsungwɔ okwɔ na ka kyɔ yi ama?

16 O ka ba wa kye ama ngwu o kye okwɔ dɔ ma ubɔ ntona tsatsaduu kye ngwɔlu di yile okwɔ na nu inggise angbeka.>> Mi onɔ ngwi inggise ntona fwo ungwɔnɛ nɛ, a gbɔgbɛɛ, <<Ungwɔnɛ no ka dze ngha ba!>>

17 IYesu kye inɛ byi ma yeyɛ si byita gbɛɛ, <<Nghanɛ li alungwɔ ngwi olɔɔɔ nɛ tso dɛn:

<< <Ikwutse ngwi ama

ombɛ ozu fwan mani

li **ongwu** yɛ kwulu ikye ozu.>

18 Ali inggise ngbɛɛ gyɛkɛ ikwutse na ka gbobu ambulu-ambulu, kpaa inggise ngwu i ka gyan ma o ka jiyɛ.>>

19 Etsetse mgbi ola bɛyi engyukwo ama ofifɛ mgbi Imgbasho le pita ofɛ ngwi ama ka bwan tsoli, ikyesine a ye ta gbɛɛ o gbɔ utsa nɛ li mi ikye mgbi ama. Nghaduu a le tsimio ibyi inggise.

Okpaa udza ifyɛ mbi iSidza

20 Nɛ a gbinebyin saan. A dɔ ama owodi esɔ, ama nkɔ ewɛ gbɛɛ ama li emi otsitsi mani. A weka obwa iYesu mi ungwɔ ngwi o gbɔ adzi nu ma kyon nu mi abɔ mfye mgbi iGɔna.

21 Ama owodi ntona si byi iYesu gbɛɛ: <<Otsetse, eyi ye abu li gbɔdze di tsungwɔ nle yeye, abu di li kye idzidza dze ba, kpaa li tso ofe mgbi Imgbasho yeye yi otsitsi.

22 Li ayin ni eyi kpa udza ifyɛɛ nu iSidza* naadi li ayin ba?>>

23 O difwi ewe mgbi ama neta o gbɔ yi ama gbɛɛ,

24 <<Kye udza ma tsen n di, li onodzi beyi olɔɔlɔ mgbi eme dɔ efu den?>>

A gbɛɛ, <<Li mgbi iSidza.>>

25 O nya ma gbɛɛ, <<Kye ungwɔ mgbi iSidza nu iSidza, mgbi Imgbasho nu Imgbasho.>>

26 A yagba bwan yi elodze ondu mi elodze ngwi o gbɔ mmana mi ododa na ba. Man i kwulu ma ewo mi uka nani, a si yee shilididi.

*Okyɛɛ-kyɛɛ mi ikwu
beyi ongyaa okyeekye*

27 Emi iSadusi angbeka, ama ngbɛɛ okyɛɛ-kyɛɛ mi ikwu dzema ba ma, ba mbi iYesu yi ita.

28 A gbɛɛ, <<Otsetse, iMose lɔ afe nu eyi gbɛɛ kini ongwunɔ inggise kwulu dzata ongyaa, kpaa o dze yi engbe bayɔ, ongyulɔ na ka yile owakwade na kyeme-kyeme, ikye otu engbe mi ikye ongwunɔn nani.

29 Nose emi ongwunɔ ifu nghi egyafa to. Ongwu ababo kye ongyaa ta kwulu tu ongwɛ ba.

30 Ongwu fan

31 beyi ongwu ta yilen owakwade, li ungwonyi nghataa ongwu gyafa, kpaa a tu ongwɛ ba man a kwulu duu.

32 Ongyɛengye duu ongyaa na kpaa wa kwulu.

* 20:22 20:22 iSidzaLi iyi uto mgbi emi iRoma.

³³ Nghanema, mi egbe olẹlẹ ngwi emi ikwukwọ ka kyato ma, o ka li owa eme, ngwi engyulo egyafa ntona duu kyon?>>

³⁴ IYesu nu uka gbẹẹ, <<Inggise emi egbe nẹ li le kye engyaa, a dile kye engyaa nu engyulo.

³⁵ Kpaa ama ngwu a kye ma wuuta gbẹẹ di a mē owo atẹ mi onọ na beyi mi okyee-kyee mi ikwu a ka yama kye ongyaa hona bongyulo ba,

³⁶ bana a ka kwulu wuba, a to dafi engyeso. A li emi ongwe Imgbasho, ikyekye a li ama ngwu a kyile ma mi ikwongye.

³⁷ Nghaduu mi utsa mgbi oshẹ okwoola, iMose kpaa tso gbẹẹ emi ikwukwọ kyato mi ikwu, bana o kwu Otse Imgbasho gbẹẹ, Imgbasho mgbi Abraham, yi Adziki beyi ijeko.

³⁸ Ongwu li Imgbasho mgbi emi ikwukwọ ba, kpaa mgbi emi oshishe, bana mbon alungwọ duu dze oshishe.>>

³⁹ Etsetse mgbi ola angbeka si gbogbẹẹ, <<O nu uka saan, Otsetse!>>

⁴⁰ Man a byun ita onyi wuba.

IKrestu ma li Ongwe eme?

⁴¹ Ta iYesu nya ma gbẹẹ, <<Kyonese ngwi a gbẹẹ iKrestu† li ongwe iDevedi?

⁴² IDevedi abon gbo mi afe mgbi iPaslami gbẹẹ:
<< <Otse Imgbasho gbo
yi Otse mgbi ani gbẹẹ:

<<Soke abugye mgbi ani

⁴³ nghataa nin nu engyikyili mgbi abu
yee itse mgbi abu ogbe afo do efu.>> >

† 20:41 20:41*iKrestuNgwu a li kwu di iMedzaya Ongwu Otse Imgbasho zonu gbẹẹ o ka wa dudu ese wato.*

⁴⁴ IDevedi kwun gbɛɛ Otɛɛ. Nghanɛ o dika li ongwɔn sinɛ?>>

⁴⁵ Ngwi inggisɛ duu le fwon nɛ, iYesu nya engwafɔɔn gbɛɛ,

⁴⁶ <<Gbɛwɛbyi etsetse mgbi ola, ama nli kpa ma okyikyɛ kpatɛ yi angwuto owulu-wulu di li kpa ma onu ma le ta ma angba mi ifyidu kye, a di li kye itse imɔ mi ozu okwakye mgbi emi iJuda beyi imbe ama oshewo mi oga.

⁴⁷ A di li kyɔ emi owakwadɛ ogye mi ungwɔ ngwi a ki kye kyɔ oyabɔ mi udɛ mgbi ama di li kyile ewoma esho mi ibɔ obɔ tunto. Itɔ inggisɛ ntona a ka nghao nu ma adzɛ timbi.>>

21

Umba onuunu mgbi owakwadɛ

¹ Dafi iYesu kyile inɛ esho nɛ, o di emi awuya kye umba mgbi ama le woke mi okye ogbɛ umba mi ozu okwukwo osunu Imgbasho mi iJerosalin.

² O diyɛ di owakwadɛ ngwu dzɛ adzɛ kye anini nghi efa wa woke okye ogbɛ umba.

³ IYesu gbɛɛ, <<N nya ema otsitsi, owakwadɛ ndzɛ adzɛ nɛ nu ngha angbeka ntona duu.

⁴ Lubana emi awuya ntonɛ duu fwe-fwe mi aludu mgbi ama kye nu; kpaa ongwu mi abubɔ mgbɔn kye ungwɔ ngwi o ka dzɛ oshishe mi ele duu kye nu.>>

iYesu gbɔdzɛ ambɛ ongyɛngyɛ mgbi ɛɛ

⁵ Engwafɔɔn angbeka le gbɔdzɛ mi mse beyi idabɔ ngwi a kyɔ mi akwutɛ ongwɔ ozu okwukwo

osunu Imgbasho mi iJerosalin beyi umba ngwi a kye nu Imgbasho. Nghaduu iYesu gbɛɛ,

⁶ <<Ungwɔ ngwi ema di mmɛnɛ nɛ, onɔ kyɛma ngwi a ka dzata ikwutɛ onyi dɔ ikye oka ba; ama duu a ka kye bulu tukwu esɛ.>>

⁷ Nɛ a byun gbɛɛ, <<Otsetse, li engga ngwi ungwɔ ntonɛ ka kɔ? Naadi li ali amɛ ka tso gbɛɛ ungwɔ ntonɛ dɛ kwɛkwɛ okyɔɔkyɔ?>>

⁸ iYesu nu ma uka gbɛɛ: <<Gbɛwɛbyi adzi nu ma ka kpagyama wo ba. Ikyesinɛ inggisɛ kwuba ka ba mi iyi mgbi ani, le kye ewoma gbɛɛ, <Li ani ongwu ma aani,> dika gbɛɛ, <Onɔ ma gyɔ wa.> Nghaduu ka kyɛdɔ ma ba.

⁹ Onɔ ngwi ema fwo odzɛ ika beyi ablodzɛ, ka mio ba. Ungwɔ ntonɛ ka kɔ kyɛmɛ duuse, kpaa ongyɛengye mgbi esɛ ka ba labɔlabɔ ma ba.>>

¹⁰ Ta iYesu nya ma gbɛɛ: <<ɛsɛ oka ka kyɛɛ ika yi esɛ oka, esutɔ oka dika kyɛɛ ika yi esutɔ oka.

¹¹ Ikpɛsɛ osuusu ka dɛ kpakpa, onikyɔ enbwa omba enbwa beyi ootse ibwubwe ka gbɔfwɛ mi imbe idzidza-dzidza, yi ungwɔ ama okwulewo beyi amɛ ama okwukwo mi esho.

¹² <<Kpaa duuse ni ungwɔ ntonɛ kɔ, a ka gbe abɔ dɔ ema ewo dika nu ema okɔtɔndzi adzɛ. A ka kye ema nu mi ozu okwakye mgbi emi iJuda beyi obawi, dika kye ema ba mi inɛ mgbi emi utɔ beyi emi iGɔna, tsatsadu mi ikye iyi mgbi ani.

¹³ Ungwɔnɛ ka nu ema ofɛ okyɔ obwendɛ mgbi ani.

¹⁴ Nghaduu bwa itukwu mgbi ema, no ka kaka ema ewo dafi ema ka na ewema duuse ni egbe wa gyɔ ba.

¹⁵ Lubana ani ka nu ema elodze beyi ozoyeye ngwi engyikyili mgbi ema ka yagba onatsondu yi ema ba.

¹⁶ Ama omba ema, engwunema, emi odo ema beyi emi oka ema, ka wa kye ema gya, a dika ngwo ema angbeka.

¹⁷ Inggise duu ka di ema tanyi mi ikye iyi mgbi ani.

¹⁸ Nghaduu alotu mgbi ema onyi ka kwɔ ba.

¹⁹ Mi okwulese mgbi ema kpɔklɔɔ ema ka tu oshishe.

IYesu gbo odzili-dzili mgbi iJerosalin

²⁰ <<Ono ngwi ema wa di emi oblakwutse kpakeke wo iJerosalin ma, ye na gbɛ odzili-dzili mgban dze kwɛkwɛ.

²¹ Nghane ama nto iJudia nu ma tsinya lu unggwo, ama nto ogalu nu ma tase, ama ndi nto esise nu ma ka ye kaka ogalu ba.

²² Lubana nene li ono ngwi Imgbasho ka nu emi ogalu ne adze kpakpa ikye ombwumbwo unggwo ngwi a tsekise lo mani.

²³ Ka kwulewo kpakpa mbi engyaa ama nto yi ifewo mi egbe ntona beyi enengwe ama nto yi engwe abo! Okakewo ka dze kpakpa mi ese na beyi itingga mgbi Imgbasho mi ikye inggise ntoneni.

²⁴ A ka ngwo angbeka yi okwusunkli dika kwu angbeka ofyee gbe ma lu kpatse ese duu. Udzengye ka kye afo tɔɔ iJerosalin nghataa ono mgbi Udzengye ka wa ngye.

Obaaba mgbi Ongwe Inggise

²⁵ <<Ambe ka wa tɔ mi onɔ yi ofyia beyi mɛ. Mi ikpɛɛ, ɛɛ duu ka dɛ mi iso beyi okakewo mi owulu-wulu yi okadu-kadu mgbi ekyoo okwukwo.

²⁶ Ibyi inggise ka dzekwulu yi imio, mi odifwi-difwi mgbi ungwɔ ngwi kye le ba ɛɛ nɛ mani, lubana ali mfye onzwi esho duu ka suusu.

²⁷ Mi onɔ na a ka di Ongwe Inggise kye le ba mi akpa mi esho yi mfye beyi okwɔkwɔ oshewo.

²⁸ Onɔ ngwi ungwɔ ntonɛ wita okyɔkyɔ ma, kyato dzekunto kyile ikye mgbi ema esho, lubana owato-wato mgbi ema dɛ kwɛkwɛ.>>

Ungwɔ okpayi-kpayi mi ekwɔ andundu

²⁹ Ta iYesu nya ma utsa nɛ gbɛ: <<Kyidi andundu beyi ekwɔ angbeka duu na.

³⁰ Onɔ ngwi a wita okyinda ma, ema li di abuema di ye gbɛ akyonova dɛ kwɛkwɛ wa.

³¹ Ngwi i dɛ nghanɛ, ni ema di ungwɔ ntonɛ le kyɔ yɔ, ye na ta gbɛ esuto mgbi Imgbasho dɛ kwɛkwɛ.

³² <<N nya ema otsitsi, eto nɛ ka nyɛ ba nghataa se ungwɔ ntonɛ ka kyɔ.

³³ Esho yi ɛɛ ka wa nyɛ, kpaa elodze mgbi ani ka yama nyɛ ba.

Adɔ okwookwo

³⁴ <<Gbɛwɛbyi na, ka kye itukwu mgbi ema dɛ mi ungwɔ ogyeegye yi ungwɔ owa fya beyi itukwu oshanye mi oshishe onzwi ɛɛ nɛ ba, ikye ni egbe na ka fa tu ema bwabwa

³⁵ dafi ukya ba mani. Lubana egbe na ka ba mbi ali inggise ndze ɛɛ duu.

³⁶ Lasisa le ngyo alonɔ na, di bibɔ gbɛɛ ni ema yagba wato mi ungwɔ ama nka wa kyo duu, adzi ni ema wa yagba kwudze mi ine Ongwe Inggise mani.>>

³⁷ Alegbe mi onɔ, iYesu li le tsungwɔ mi ozu okwukwo osunu Imgbasho mi iJerosalin, kpaa mi otu yo o li lu ka la undɔ ngwi a li kwun di unggwɔ olivi nani.

³⁸ Ali ebgegbe inggise kwuba li to owa fwon mi ozu okwukwo osunu Imgbasho mi iJerosalin.

22

IJuda gbela okye iYesu gya

¹ Oga owe owato-wato mgbi emi Israi mgbi ibredi ngwi a li kye okwuna wele ba ma le gyo,

² neta engyukwo ama ofife mgbi Imgbasho beyi etsetse mgbi ola le pita ofe ngwi ama ka ngwɔ iYesu daada, bana a le mio ibyi inggise.

³ Nghane iSatan kaka mbi iJuda ongwu a li kwun di Iskaroti, nli onyi mbi emi iwyodefa ntonani.

⁴ O ke mbi engyukwo ama ofife mgbi Imgbasho beyi ama nle ngyo mi ozu okwukwo osunu Imgbasho mi iJerosalin nani, ka kye ondu weese yi ama dafi ongwu ka kye iYesu gya mani.

⁵ I kpaa ma neta a gbela onun awuya.

⁶ O gbela, dile pita ofe ngwi ongwu ka kye iYesu gya yi ama onɔ ngwi ibyi inggise ka dzeyan ba mani.

Ungwogyɛ mgbi iYesu ongwɛ olele

⁷ Egbe ibredi ngwi a kye okwuna wele ba ma gyo, ngwi a ka ngwo ongwummala mgbi oga owe owato-wato mgbi emi Israi.

⁸ IYesu do iPyita beyi iJon eso, gbɛɛ, <<Lu na ka wewo oga ongwi eyi ka gye yi eweyi mani.>>

⁹ A byita gbɛɛ, <<Li mi ole ngwi mina abu gbɛɛ ni eyi ka wewo oga?>>

¹⁰ IYesu nya ma gbɛɛ, <<Dafi ema kaka ogalu mata, inggise nkye ishe eni ka kpatse ema. Kyedon ka kaka ude ngwi o ka kaka mani,

¹¹ di nya otsungwude na gbɛɛ, <Otsetse byita gbɛɛ: Ozu ingyoga ko, ngwi ani ka wa gye oga owe owato-wato mgbi emi Israi beyi engwafɛɛn?>

¹² Ta o ka tso ema ifoozu ogbada-gbada ongwi esho, beyi okye duu mi ele. Kye melu imbe mani.>>

¹³ A si lu ka di alungwo duu yeye dafi iYesu teyi nya ma mani. Ta a wewo oga owe owato-wato mgbi emi Israi mi ele.

¹⁴ Ngwi obyi ma wa gyo ne, iYesu beyi ama ogbikyon sise ogye oga.

¹⁵ Man o nya ma gbɛɛ, <<N mina kpakpa ogye oga owe owato-wato mgbi emi Israi ne yi ema duuse nin wa gyadze.

¹⁶ N le nya ema, ani ka gye oga ne wuba, nghataa sede ongwi a ka wa gye mi esuto mgbi Imgbasho mani.>>

¹⁷ Ono ngwi o kyi kyelu ibwe mgbi eneekwo ne, o ta Imgbasho angba si gbɛɛ, <<Gbɛ wa yi ewema na.

¹⁸ Bana n nya ema, n ka yama wa eneekwo mgbi ekwo onaana ne wuba nghataa esuto mgbi Imgbasho ka wa ba.>>

19 Ta o kyi kyelu ibredi di ta Imgbasho angba kye mwalu, yilen kye nu ma, gbɛɛ, <<Nɛnɛ li ikpewo mgbi ani ngwi a kye nu ikye ema; kyungwɔnɛ ikye ole wɛ ani na.>>

20 Mi itɔ ofɛ na kpɔɔ, ngwi a gye ungwogye ngyɛ nɛ, o kyi kyelu ibwɛ, gbɛɛ, <<Nɛnɛ li ibwɛ mgbi ondu odzɛɛdzɛ ofufɛ yi eyi mgbi ani ngwi a kye kyi ikye ema.

21 Nghaduu abɔ mgbi inggise nle pita ani ikye ma, wo le gye ungwogye mmɛnɛ yi ani.

22 Bana Ongwɛ Inggise ka kwulu kyɛmɛ-kyɛmɛ dafi a lɔ ikyon mani, kpaa ahoo mi ikye inggise nkye Ongwɛ Inggise gya mani.>>

23 A wita obyɪ ewoma ita ongwu nka kyo itɔ ungwɔnɛ mi idzidze mgbi ama mani.

24 Angwodzɛ di tɔ mi idzidze mgbi ama gbɛɛ li emɛ mbi ama shewo ngha.

25 IYesu si nya ma gbɛɛ, <<Uto mgbi Udzengye mi ɛsɛ nɛ li si emidama; man ama ogbe inggise teyi ntona di li yɛ gbɛɛ ama li abuge mgbi ali inggise duu.

26 Kpaa mbi ema no ka dze ngha ba. Nghaduu ongwu nshewo ngha mi idzidze ema ma non yile ewon ɛsɛ yɛɛ dafi ongbe ogyengye mani, ongwu ngbe inggise teyi ma no yɛɛ dafi ongbidɔ.

27 Bana li emɛ le kpɔngɔ ngha? Inggise ngwu sɔɔsɔ ma naadi, ongwu nle kyidɔ ma? Ongwu nsɔɔsɔ na ngha! Ani dze mi idzidze ema dafi ongbidɔ mani.

28 Ema li ama nfyi ani anya mi onɔ imbadi mgbi ani.

29 N di kye esuto nu ema, dafi Otsani kye nu ani mani,

³⁰ ikyegbɛɛ ni ema gye di wa mi imbe ungwogye mgbi ani mi esuto mgbi ani di sɔke itsuuto, le gbɔ agwɔ mgbi Israi iwyodefa ikwɔ.

³¹ <<ISaimɔn, iSaimɔn, iSatan pita ofɛ owa kye kwɔɔlu ema dafi a li kwɔɔ ekwu mi okwuga nɛni.

³² Kpaa ani bibɔ mi ikye abu, iSaimɔn, gbɛɛ ni oyɛyɛ onuunu mgbi abu ka yeyikpa ba. Ma onɔ ngwi abu kyata yɛ luba yɔ, fyi emi engwunabu mfyɛ itukwu.>>

³³ Nghaduu iPyita nun uka gbɛɛ, <<Otɛ, ani wewo okaka obawɛ diyɛ kwulu yi abu.>>

³⁴ IYesu nyan gbɛɛ, <<N nya abu, iPyita, inɛ nɛni ogbigbi ka teela waba ta abu ka tangwɛ ani akpe ɛta.>>

³⁵ IYesu di byi ma gbɛɛ, <<Onɔ ngwi ani dɔ ema ɛsɔ yi ashiko ba, igbe hona okpafɔ ba ma, ungwɔ kwo ema obaa?>>

A gbɛɛ, <<Nkonyi kwo eyi oba ba.>>

³⁶ O nya ma gbɛɛ, <<Nghaduu onɛnɛ ni ema dɛɛ yi ashiko yɔ, kye, bɛyi igbe kpaa; ma kini ema dɛɛ yi okwusunkli bayɔ, kye angwuto mgbi ema gya yɛ gya onyi na.

³⁷ Afɛ lɔ gbɛɛ: <A gbɔn mmbwo woke yi ama ofoola>; n di nya ema gbɛɛ ungwɔnɛ ka mbwumbwo mbi ani kyɛmɛ. Ɛɛn, ungwɔ ngwi a lɔ mi ikpewo ani na le kɛ ombwumbwo wa.>>

³⁸ Engwafɔɔn si gbɛɛ, <<Di, Otɛ, okwusunkli ɛfa to mmɛnɛ na.>>

IYesu gbɛɛ, <<I gyo ngha.>>

IYesu bibɔ mi Unggwɔ Olivi

³⁹ IYesu tase dafi o li teyi kyo mani lu mi Unggwɔ Olivi, nɛ engwafɔɔn kyɛdɔn.

40 Ngwi o ka kaka imbe na nɛ, o nya ma gbɛɛ, <<Bibɔ na adzi ni ema ka gbɛɛ mi igyila ba.>>

41 O gblekɛ gwee dzata ma, o gbe akwafɔ kwɛɛ si bibɔ gbɛɛ,

42 <<Otsɛn, ni li oweka mgbi abu yɔ, kyi kyelu ibwɛ adzɛ nɛ mbi ani; nghaduu ka kyɔ mi oweka mgbi ani ba, kpaa kyɔ mi oweka mgbi abu.>>

43 Man ongyesɔ mi esho mblegba tun di fyonfye itukwu.

44 Ngwi o kaka iso kpakpa nɛ, o bibɔ mi itukwu onyi, man andzɛ mgban kyata yɛɛ dafi eyi mani le wulo kyikɛ esɛ.

45 Onɔ ngwi o kyato mi ibɔ nɛ, o wa tu engwafɔɔn tole nuna ikyekye a kyelela ndɛngye.

46 O byi ma gbɛɛ, <<Kysine ngwi ema le nuna? Kyato bibɔ na ikyegbɛɛ ni ema ka gbɛɛ mi igyila ba mani.>>

A bwa iYesu

47 Ngwi iYesu kale gbɔdzɛ nɛ, ibyi inggise wa kaka, ta inggise ngwu a li kwun di iJuda, nli onyi mbi emi iwyodefa, teyi ma. O ba kwɛkwɛ wa kye ondu kwo iYesu ataka,

48 nghaduu iYesu byun gbɛɛ, <<IJuda, li mi ondu okwo ataka ngwi abu ka kye Ongwɛ Inggise gyaa?>>

49 Ngwi ama nkyɛɔ iYesu di dafi ungwɔ ka wa kyɔ nɛ, a gbɛɛ, <<Otɛ, ni eyi gblibe yi okwusunkli mgbi eyii?>>

50 Onyi mi idzidzɛ mgbi ama kyi kwɔdzɛ adɔ abugye mgbi ongbidɔ mgbi okwukwo inggise ofife.

51 Kpaa iYesu gbɛɛ, <<I gyo ngha!>> Man o si yile inggise na adɔ bɛkɛ.

⁵² Neta iYesu nya engyukwo ama ofife mgbi Imgbasho beyi ama nle ngyo mi ozu okwukwo osunu Imgbasho mi iJerosalin beyi engyukwo emi iJuda, ama nba mbon na gbɛɛ, <<Kycsinɛɛ, ngwi ema ba mbi ani yi okwusunkli beyi okwuta dafi ani li inggise ofofɛ nghaa?

⁵³ Alegbe ani li dze yi ema mi ozu okwukwo osunu Imgbasho mi iJerosalin, kpaa ema bwa ani ba. Nghaduu nɛɛ li onɔ mgbi ema ngwi iyifu sɔ uto aani.>>

IPyita tangwɛ iYesu

⁵⁴ Nghane a bwa iYesu, a kyon lu udɛ mgbi okwukwo inggise ofife mgbi Imgbasho. IPyita kye ma iyikpa mbombo.

⁵⁵ A kye ola wo ifyɛ le wɛ, iPyita kpaa sɔ le wɛ yi ama.

⁵⁶ Ongwongyiido din dafi o sɔdze le wola nɛ, o din inɛ si gbɛɛ, <<Inggise nɛ kpaa dze yi iYesu.>>

⁵⁷ Nghaduu o tangwɛ gbɛɛ, <<Ongyaa, ani yama yen ba.>>

⁵⁸ Ngwi onɔ kɛ gwee nɛ, inggise oka di gbɛɛ, <<Abu kpaa li onyi mboma.>>

IPyita gbɛɛ, <<Ongyulo, li ani ba.>>

⁵⁹ I mɛ dafi obyi onyi sini ta inggise oka biibɛ gbɛɛ, <<Otsitsi inggise nɛ li kye yan, bana o li inggise iGalalia.>>

⁶⁰ Nɛ iPyita gbɛɛ, <<Inggise nɛ, ani yama ye ungwɔ ngwi abu le gbɔ na ba!>> Labolabo ngwi o kale gbɔdze neta, ogbigbi teela.

⁶¹ Otɛɛ iYesu si kyata inɛ byi iPyita yeyɛ. Man iPyita wɛ odze ngwi iYesu gbɔ yan mani gbɛɛ:

<<Duuse ni ogbigbi wa teela mi otu ine neni, abu ka tangwe ani akpe eta.>>

⁶² Man iPyita tase lu ese ka tsukwu kpakpa.

⁶³ Ama nle ngyo iYesu ma wita onyan agya dile gbon ibe.

⁶⁴ A kye ungwo bwan ine di byita gbɛɛ, <<Yegbo ka! Li emɛ kye ungwo gbo abu?>>

⁶⁵ A di gbo agya angbeka kwuba nyan.

A kye iYesu ba inai iPlatu bɛyi iHerude

⁶⁶ Ngwi egbe wa fa nɛ, okwakye mgbi engyukwo emi iJuda, ngwi engyukwo ama ofife mgbi Imgbasho yi etsetse mgbi ola ba wa kwakye nɛ, a kye iYesu kɛ mboma.

⁶⁷ A gbɛɛ, <<Ni abu li iKrestu* mayɔ, nya eyi.>>

iYesu nu ma uka gbɛɛ, <<Ni ani nya ema kpaa ema ka nu ani oyeyɛ ba,

⁶⁸ ma ni ani byi ema ita kpaa ema ka yagba onu ani uka ba.

⁶⁹ Nghaduu i wita mi onɛnɛ lu iyayi, Ongwɛ Inggise ka sɔ mi abugye mgbi Imgbasho Ongha yi mfye.>>

⁷⁰ Ama duu byun gbɛɛ, <<Li abu nɛ li Ongwɛ Imgbashoo?>>

O nya ma gbɛɛ, <<Ema gbɛɛ ani li ongwu.>>

⁷¹ Ta a di gbɛɛ, <<Kyɔnɛ ngwi eyi di mina obwendɛ angbeka? Bana eyi abueyi fwo mi ondun.>>

* **22:67 22:67** Ongwu Imgbasho zonu gbɛɛ o ka wa dula ese wato ma mani.

23

A kye iYesu ba iyayi iPlatu

¹ Ta ibyi inggise ama nkwakye duu kyato kye iYesu ke mbi iPlatu iGona mgbi emi iRoma.

² A le mwonya odze ban gbɛɛ, <<Eyi tu inggise ne le nu emideyi boofɛ. O di fwa gbɛɛ nu ma ka kpa udza ifyɛɛ nu iSidza ba. O di gbɛɛ ongwu li iKrestu, Uto.>>

³ Ne iPlatu byi iYesu gbɛɛ, <<Abu li uto mgbi emi iJudaa?>>

IYesu nu uka gbɛɛ, <<Ɛɛn, li ngha dafi abu gbo mani.>>

⁴ IPlatu si diye nya engyukwo ama ofife mgbi Imgbasho beyi ibyi inggise gbɛɛ, <<N di inggise ne yi obube ba.>>

⁵ Kpaa a nghao biibe gbɛɛ, <<O le tsungwo di ba yi okakewo mi ali imbe duu mi iJudia. O wita mi iGalalia ba wa kaka iJudia mmeneni.>>

⁶ Dafi iPlatu fwo odze ne ne, o byita kini iYesu li inggise iGalalia yo.

⁷ Ngwi o ye gbɛɛ iYesu kye mi iGalalia imbe ngwi iHerude li uto ne, o kyon dɛso lu mbi iHerude, ongwu nose kpaa baaba dze iJerosalin mi onɔ nani.

⁸ Ngwi iHerude di iYesu ne, i kpan kpakpa, bana onɔ ke ngwi o le mina odin. Mi odze mgban ngwi o fwo ma, i minan odin no kyungwo okwulewo ngwi o le kyɔ mani.

⁹ Ne iHerude byi iYesu ita kwuba, nghaduu o nun uka ba.

¹⁰ Neta engyukwo ama ofife mgbi Imgbasho beyi ama otso ola mgbi iMose kyatunto si mwonya odze ban mi ali ito ali ibwubwe duu.

¹¹ Ta iHerude beyi eblakwutse mgban nya iYesu odze agya diyε shan isha ikwangha. A kye angwuto utɔ okwɔkwɔ won ewo, yilen lu ka nu iPlatu.

¹² Egbe na iHerude yi iPlatu yεε uka, bana a tsekise dze mi ikyili yi ewoma.

¹³ IPlatu si kwu engyukwo ama ofife mgbi Imgbasho yi ama ogbe inggise teyi beyi ibyi inggise kwakye,

¹⁴ si nya ma gbεε, <<Ema kye inggise nε ba mbi ani gbεε li ongwu le wε ibyi inggise odze gbεε nu ma kyo odze oshiishi. Ani kya mi inε mgbi ema nghaduu, n din yi ungwɔ ngwi ema le dulu ongwufabɔ mbon na ba.

¹⁵ IHerude kpa tun yi obube ba, bana o yilen dεsɔ ba wa nu eyi; dafi ema di nε, inggise nε kyo unkonyi mε ngwi o ka kwulu ba.

¹⁶ Nghane, n ka nu ma gbon ibe ta dzanta.>>

¹⁷ (IPlatu gbɔ ngha ikyesinε mi onɔ oga owε owatɔ-watɔ mgbi emi Israi ma, li wogyɔ gbεε o ka dulu onyi mbi ama nwoto obawi ikye emi iJuda.)

¹⁸ A si feela ondonyi gbεε, <<Ngwɔlu inggise neni! Dzata iBaraba nu eyi!>>

¹⁹ (IBaraba wodze obawi ikyegbεε o kyo ablodze mi igeli di ngwɔ inggise.)

²⁰ Dafi iPlatu mina odzata iYesu nε, o di gbɔdze yi ama.

²¹ Nghaduu a kiyayi yi ela ofaafa gbεε, <<Gbokwon! Ngwɔlun!>>

²² IPlatu gbɔ yi ama akpe ongwu ta ma gbεε: <<Mi ekyε? Li ali alobube ngwi o kyo? Ani tun yi obube mε onon kwulu ba. Nghane n ka nu ma gbon ibe ta dzanta.>>

²³ Kpaa a kiyayi ofeela gbɛɛ nu ma ngwɔn, man ela mgbi ama nghan.

²⁴ Nɛ iPlatu yɛ gbela yi owitukwu mgbi ama.

²⁵ O dulu inggise nwodzɛ obawi ikyegbɛɛ o kyɔ ablodzɛ di ngwɔ inggise, ongwu ibyi inggise ntona mina mani, di dzata iYesu nu ma dafi a mina mani.

A gbokwo iYesu

²⁶ Dafi ama oblakwutɛ kye iYesu le lu nɛ, a bwa iSaimɔn inggise mi iSirini, ongwu tɔkyɛ mi okwɔ le kaka igeli nani, man a bwan kye ekwatsi mgbi iYesu nun gbɛɛ no kye kyɛdɔn.

²⁷ Ibyi inggise kye ma iyikpa, bɛyi engyaa ama nle kyelela dile tsukwu won.

²⁸ Kpaa iYesu kyata inɛ di ma si gbɛɛ, <<Engwengyaa emi iJerosalin, ka tsukwu ikye ani ba; tsukwu ikye ewema bɛyi engbɛ mgbi ema na.

²⁹ Bana onɔ kyɛma ngwi ema ka gbɛɛ, <Mse dzɛ yi engyaa ama nli ogyoma, ifu nmbongwe ba yi abɛ ngwi a nghaan ye waba mani!>

³⁰ Ta

<< <A ka gbɔ yi unggwɔ ntonɛ gbɛɛ,

<<Yulu tukwu eyi!>>

Bɛyi undɔ ntonɛ gbɛɛ,

<<Gbobu tukwu eyi!>> >

³¹ Bana ni inggise kyungwɔ ntonɛ mi onɔ ngwi ekwɔ li eyuyu waali, ni ekwɔ wa ngwɔ ma ka dzɛ sinɛ?>>

³² Ama ofofɛ nghi efa angbeka kpaa a kye ma tɔ owa ngwɔ.

³³ Ngwi a ba imbe ngwi a li kwun di dingbo nɛ, a kyon gbokwo ekwatsi, ama ofofɛ ntona kpaa a

kye ma gbokwo ekwatsi, onyi mi abugye yi oka mi abube mgban.

³⁴ Ne iYesu gbɛɛ, <<Otsani, dзамата, bana a ye ungwɔ ngwi a le kyɔ ba.>> Man a kyen angwuto kye ghalu mi efa ogboogbo.

³⁵ Inggise ibyibi kwuto le di; nghaduu ama ogbe inggise teyi tole nyan agya gbɛɛ, <<O li dulu angbeka watɔ; non dulu ewon tɔ ki non li iKrestu mgbi Imgbasho, ongwu Imgbasho dulu gbɛɛ o ka wa dulu ɛɛ watɔ ma yɔ!>>

³⁶ Ama oblakwutɛ kpaa ba wa fan ɛɛ. A kye enee kwɔ omama kye nun

³⁷ di gbɛɛ, <<Kini abu li uto mgbi emi iJuda yɔ, dulu ewabu tɔ.>>

³⁸ A lo ambɛ bɛkɛ ekwatsi mi ikye mgban gbɛɛ: <<Nɛnɛ li Uto mgbi emi iJuda.>>

³⁹ Onyi mbi ama ofofɛ ngwu a gbokwo ma yan nyan agya gbɛɛ: <<Abu li iKrestu ma baa? Dulu ewabu tɔ bɛyi eyi lo!>>

⁴⁰ Nghaduu oka na kyɔkyɔ yan gbɛɛ, <<Abu li mio Imgbasho lo, bana abu kpaa dzɛ mi odzili-dzili nɛni?

⁴¹ Eyi yɔ, eyi le gbiiso ayin, bana eyi tu ungwɔ nmɛ mi ali ibwubwe ngwi eyi kyɔ. Kpaa inggise nɛ yama kyɔ unkonyi obube ba.>>

⁴² Ta o gbɛɛ, <<i>Yesu, wɛ ani mi onɔ ngwi abu kaka esuto mgbi abu.>>

⁴³ IYesu si nyan gbɛɛ, <<Otsitsi n nya abu, inɛ nɛ abu ka dzɛ yi ani mi esuto mgbi Imgbasho.>>

Ikwu iYesu

⁴⁴ Ta ngwi onɔ dɔ idzidzɛ udɛ nɛ, ɛɛ duu yifu nghataa obyɪ eta ongwɪ onɔdɛ,

⁴⁵ bana onɔ tse wuba. Man angwuto ngwi a kye tse onufe idzidze ozu osaan mi ozu okwukwo osunu Imgbasho mi iJerosalin na si gbua efa.

⁴⁶ Ta iYesu makwɔ mi ela okwukwo gbɛɛ, <<Ot-sani, n kye onodzi mgbi ani woke abɔ mgbi abu.>> Ngwi o gbɔdze nɛ mata, o si yulu.

⁴⁷ Dafi ongyukwo mgbi ama oblakwutse mgbi iRoma di ungwɔ nkyɔ nɛ, o tse Imgbasho di gbɛɛ, <<Otsitsi inggise nɛ le saan.>>

⁴⁸ Ngwi ibyi inggise ama nkwakye odi ungwɔ nle kiyayi di ungwɔ nkyɔ nɛ, eka kwowina loma ta a lu.

⁴⁹ Nghaduu emi odon duu, beyi engyaa ama nkyɛdon mi iGalalia kwulɛɛ fyata le di ungwɔ ntonɛni.

Ondziindzi mgbi iYesu

⁵⁰ Mi onɔ na inggise oka dze ngwu a li kwun di iJose, ongwu li onyi mbi ama odi mi ola mgbi emi iJuda, o li inggise osuse dile saan kpaa,

⁵¹ ongwu gbela yi owitukwu beyi okyɔɔkyɔ mgbi emidan ama odi mi ola mi ikye iYesu na ba. O li inggise mi ogalu Arimatia ayɛɛ mgbi iJudia o dile fe obaaba mgbi esuto mgbi Imgbasho.

⁵² Inggise nɛ kɛ mbi iPlatu ka bɔn ikwɔ mgbi iYesu.

⁵³ Ta o kye sulu ikwɔ mgbi iYesu ba esɛ, o si kye angwuto onzundze ndiwon kyon ka ndzi mi endzi ngwi a cɛfo mi ikwutse, ongwɔ a teyi kye ikwɔ ndzi mi ele ye waba mani.

⁵⁴ Ungwɔnɛ kyo egbe idɔ eda mi onɔde, ngwi a le wewo ikye egbe otonyewo.

⁵⁵ Engyaa ama nwafo yi iYesu mi iGalalia ntona kyedo iJose wa di endzi di di dafi a kyon ka ndzi mi ele mani.

⁵⁶ Ne a ye lu ka me ungwɔ ogbungbe yi engyie ngwi a ka kye gyuon ewo. Nghaduu a tonya mi egbe otonyewo dafi ola mgbi ama gbo mani.

24

Okyee-kyee mi ikwongye

¹ Mi egbe ongwi ababo mi ikyidu*, mi egbegbe byibyibi, engyaa ntona kye ungwɔ ogbungbe yi engyie ngwi a me ma, ke endzi.

² A ke ka di a kyi mulu ikwutse ma mi ondendzi,

³ Ngwi a kaka ele ne, a tu ikwɔ mgbi Otse iYesu ba.

⁴ Dafi a le tsewe mi ele ne, vla neta engyulo nghi efa kwulese kwekwe yi ama, wo angwuto onzundze dafi mmbwo onaabo mani.

⁵ Imio wo engyaa ntona ta a si kye ine kwese, engyulo ntona nya ma gbee, <<Kyonɛ ngwi ema le pita inggise oshishe mi imbe emi ikwukwo?

⁶ O dze mmene ba; o kyee mi ikwu! We dafi o tsekise nya ema, ngwi o ka dze yi ema mi iGalalia mani gbee:

⁷ <A ka kye Ongwe Inggise wo emi ali ibwubwe abo kyeme, a ka gbokwon mi ekwatsi nghataa o ka kwulu, kpaa mi egbe ongwu ta ma o ka kyee mi ikwu.> >>

⁸ Ta engyaa ntona we elodze mgban.

* **24:1 24:1** *Egbe ongwi ababo mi ikyidu* Mbi emi iJuda yo, li egbe iLadi.

⁹ Ngwi a ye mi endzi luba ne, a kye ungwo ntonɛ duu kye nya ama ogbikye iYesu iwyodonyi ntonani beyi angbeka duu.

¹⁰ Li iMeri iMagidalin yi iJoana beyi iMeri onɔ iJensi, beyi angbeka nto yi ama, nya ama ogbikye iYesu odze neni.

¹¹ Nghaduu ama ogbikye iYesu nu engyaa ntona oyeye ba, ikyekye elodze mgbi ama dze dafi li odze ikwangha mani.

¹² Ne iPyita kyato tsinya lu mi endzi. O ka klɛɛ di mi idzidze endzi man di angwuto ngwi a kye ikwo mgbi iYesu ndiwo ma lato yuoma, ta o si ye lu, le tsewe yuon ungwo nkɔ nani.

Mi ofɛ okɛ Emau

¹³ Ne mi egbe nata ama okyedɔ iYesu efa le ke agwo oka ngwi a li kwun di Emau, ngwi me dafi imai egyafa sini okyee ke iJerosalin.

¹⁴ A le kponya yi ewoma mi ungwo ama nkɔ duu.

¹⁵ Dafi a le gbɔdze dile kponya mi ungwo ntonɛ yi ewoma ne, iYesu abuon ba wa wafɔ yi ama;

¹⁶ kpaa a tukwu ma ine odifwin.

¹⁷ Ne iYesu byi ma gbɛɛ, <<Li ekye ngwi ema le gbɔ le ke?>>

A kwulɛɛ, a she ine ta ba.

¹⁸ Onyi mbi ama efa na, ongwu a li kwun di iKlopa, byun gbɛɛ, <<Li abu ta li ingyoga mi iJerosalin ngwu ye ungwo ama nkɔ mi egbe ntonɛ ba dɛɛn?>>

¹⁹ Nghaduu iYesu byita gbɛɛ, <<Li alungwo?>>

A gbɛɛ, <<Li odze mgbi iYesu inggise ongwu iNadzareti. O li oyegbɔ, elodze mgban dze yi mfye beyi okyɔɔkyɔ mi inai Imgbasho yi inggise duu.

²⁰ Engyukwo ama ofife mgbi Imgbasho beyi ama ogbe eyi teyi kyon nu ama ndze yi mfyē nu ma ngwɔn ikwɔ ikwongye, di kyon gbokwo mi ekwatsi;

²¹ Ma eyi gbekabyi gbɛɛ o li ongwu nkye owa dula emi Israi wato mani. Ma li ekye oka, nghaduu li egbe ongwu ta ine ngwi ungwɔ ntonɛ kyɔ waani.

²² Nghanɛ, engyaa angbeka mi idzidze mgbi eyi kyungwɔ okwulu eyi ewo. A kɛ endzi mi egbegbe ototu neni,

²³ kpaa yama tu ikwɔ mgban ba. A ye ba wa nya eyi gbɛɛ di ama di ine odiidi mgbi engyesɔ, ngwu nya ma gbɛɛ o dze oshishe.

²⁴ Nɛ emideyi angbeka kɛ endzi ka di dafi engyaa ntona tsekise gbɔ mani, nghaduu ongwu yɔ a din ba.>>

²⁵ Ta iYesu nya ma gbɛɛ, <<Kyɔnɛ ema li ikwangha ngha, di kyɔnɛ ngwi ema kyɔ itukwu lɔɔ onoyeye mi alungwɔ ngwi ama ogbɛɛɛ gbɔ dze eɛɛ ngha?

²⁶ Dze mbiso ngwi iKrestu ma ka gbiiso mi ungwɔ ntonɛ diye kaka ude mgban okwɔkwɔ mi esho baa?>>

²⁷ O si nu ma osa mi ungwɔ ngwi Afe gbɔ mi ikye ongwu, wita mbi iMose beyi oyegbɔ angbeka duu.

²⁸ Dafi a dze kwɛkwɛ okaka agwɔ ngwi a le kɛ ma nɛ, iYesu kyɔ dafi o ka nye lu iyayi mani.

²⁹ Nghaduu a tɛkye yan kpakpa gbɛɛ, <<dze yi eyi, bana onɔ dze kwɛkwɛ ogbɛɛɛ egbe ine nɛ kpaa le ngye wa.>> Man iYesu kaka ikye oka dze yi ama.

³⁰ Ngwi o sɔkɛ ogye ungwogye yi ama nɛ, o kyi kyelu ibredi, kye mse be ele, kye mwalu si kye nu

ma.

³¹ Ta ine mgbi ama kwulu a si difwin, man o byulu wo ma ine.

³² Engwafɔ ntona byi ewoma gbɛɛ, <<Ngwi o le gbɔdzɛ yi eyi mi ofɛ le kɛ dile nu eyi osa mi ungwɔ ngwi Afɛ gbɔ ma, itukwu gbɛɛgbɛ lo eyi baa?>>

³³ A si kyato akponyi yɛ luba iJerosalin. A wa tu iwyodonyi ntona bɛyi angbeka kwakye to imbe nani

³⁴ di gbɛɛ, <<Li otsitsi! Otɛɛ iYesu kyɛɛ mi ikwu, o di mblegba tu iSaimon.>>

³⁵ Ta ama okyɛdɔ iYesu efa ntona nya ma ungwɔ ngwi kyɔ mi ofɛ, dafi ama di difwi iYesu mi onɔ ngwi o kye mwalu ibredi mani.

iYesu mblegba tu engwafɔ mgban

³⁶ Mi onɔ ngwi a kale gbɔdzɛ mi ikye ungwɔnɛ nɛ, iYesu abuon kwudze mi idzidze mgbi ama di gbɔ yi ama gbɛɛ, <<Iyu no dze yi ema.>>

³⁷ Nɛ i kwulu ma ewo imio di wo ma kpakpa, a le tsewe gbɛɛ ama di onodzi inggise ikwukwɔ.

³⁸ Ta iYesu nya ma gbɛɛ, <<Kysine ngwi i le kaka ema ewo, ngwi itukwu di dze ema efefa ngha?

³⁹ Di abɔ yi afɔ mgbi ani na. Li ani abuen! Ema kye abɔ gbo ani di; bana onodzi inggise ikwukwɔ dze yi ikpewo yi akpukpu dafi ema di ani dzeyan nɛ ba.>>

⁴⁰ Ngwi o gbɔdzɛ nɛ mata, o kye abɔ yi afɔ mgban tso ma.

⁴¹ Dafi a kale noyeye mi ele ba ikye gbɛɛ i kwulu ma ewo a di dze yi atsa nɛ, o byi ma gbɛɛ, <<Ema dze yi ungwɔ ogyeegye mmɛnɛ wɛ?>>

⁴² A si kye ambulu mmbweni oshaasha yi ikpokpewo nun,

⁴³ man o kye gye mi inai ma.

⁴⁴ O nya ma gbɛɛ, <<Nenɛ li ungwɔ ngwi ani nya ema onɔ ngwi ani ka dze yi ema mani: Alungwɔ ngwi a lo mi ola mgbi iMose beyi olɔɔlo mgbi ama ogbɛɛɛ yi iPaslami duu mbwumbwo kyemɛ mi ikpewo ani.>>

⁴⁵ Nɛ o kwulu ma itukwu onu ma difwi Afɛ mgbi Imgbasho,

⁴⁶ o nya ma gbɛɛ, <<Nenɛ li ungwɔ ngwi a lo ma aani: iKrestu ma ka gyadze di kwulu di kyɛɛ mi ikwu mi egbe ongwu ta,

⁴⁷ nɛ a kale gbeesɔ mgbi itukwu okyata-kyata beyi odzata inggise yi ali ibwubwe mi iyi mgban mi ese duu, wita mi iJerosalin.

⁴⁸ Ema li obwendɛ mi ungwɔ ntonɛni.

⁴⁹ Ani ka kye ungwɔ ngwi Otsani Imgbasho zonu ma kye dɛsɔ nu ema; kpaa tila to ogalu iJerosalin na nghataa ni Imgbasho wa kye mfye mi esho nu ema se.>>

IYesu ye lu esho

⁵⁰ Onɔ ngwi iYesu gbe engwafɔɔn tase lu iBetani nɛ, o kyile abɔ esho di kye mse bɛ ma ewo.

⁵¹ Ngwi o kye mse le bɛ ma ewo nɛ, o dzata ma ta a si kyon lu esho. ⁵² Ta a sunun diyɛ luba iJerosalin yi atsa kpakpa.

⁵³ Nɛ a kiyayi otɛ Imgbasho mi ozu okwukwo osunu Imgbasho mi iJerosalin, alegbe-alegbe.

Etulo NT

Portions of the Holy Bible in the Etulo language of Nigeria

copyright © 2024 Initiative for the Translation and Development of African Languages

Language: (Etulo)

Contributor: The Seed Company

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files dated 9 Jul 2025

156b6685-3a62-5375-95ed-97245882cc90